ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - المديرة المسؤولة، إيڤا درويشيان

1500 Լ.Ո. 83ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 213 (23318) ՈՒՐԲԱԹ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2009 10 ԷՋ

ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԱԿԱՆ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ

«ԱԶՐՊԷՅՃԱՆ ԿՐՆԱՅ ԲԱՆԱԿՑԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԷՆ ՀՐԱԺԱՐԻԼ»

Կ'ԸՍՏ ԱՐԱՋ ԱԶԻՄՈՎԻ

Ազրպէյճանական «Պաքիլար.ազ» կայքէջը կը հաղորդէ, որ Ազրպէյճանի արտաքին գործոց փոխնախարար Արաչ Ազիմով յայտարարած է, թէ դարաբաղեան տագնապին լուծումը երկու ճամբայ ունի՝ կա՛մ Հայաստանը կառուցողական դիրք կ'որդեգրէ եւ այդ ժամանակ տագնապը կը լուծուի խաղաղ միջոցով, կա՛մ ալ Ազրպէյճանը կը դադրեցնէ անարդիւնք բանակցութիւնները:

Ազիմով նշած է, որ Ազրպէյճան մտադիր չէ անարդիւնք բանակցութիւններ վարել: «Հակառակ Հայաստանի պաշտօնական անձնաւորութեանց յայտարարութիւններուն, թէ իրենք պատրաստ են դարաբաղեան տագնապը լուծելու խաղաղ ճամբով, սակայն Հայաստան որդեգրած է այնպիսի դիրքորոշում մը, որ չի համապատասխաներ միջազգային արժեչափերուն եւ միջազգային իրաւունքի սկզբունքներուն», ըսած է ան:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ԾՐԱԳԻՐԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆԸ

Վարչապետ Սաաթ Հարիրի երէկ վարչապետարանին մէջ նախագահեց կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրի մշակման յանձնախումբի հինգերորդ նիստին, որուն ընթացքին քննարկուեցաւ տեղեկատուութեան նախարարին կողմէ պատրաստուած կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրին բարեփոխուած նախագիծը, յատկապէս նկատի ունենալով անոր քաղաքական բաժինին յստակացումն ու վաւերացումը:

Նիստին ներկայ գտնուեցան յանձնախումբին մաս կազմող բոլոր նախարարները:

Տեղեկատուական աղբիւրներ նախատեսեցին, որ կառավարութիւնը քննարկէ Դիմադրութեան եւ անոր զէնքին վերաբերող բանաձեւը, ինչպէս նաեւ հաւանական նկատեցին, որ այդ պատճառով այդ նիստին տեւողութիւնը երկարի:

«ՖԵՆԻՍԻԱ» ՊԱՆԴՈԿԻՆ ՄԷՋ

Վարչապետ Հարիրի «Ֆենիսիա» պանդոկին մէջ հովանաւորեց եւ նախագահեց 2009-ի Արաբական դրամատուներու տարեկան խորհրդաժողովին, որուն ընթացքին Հարիրի կոչ ուղղեց կառավարութեան բլալու ազգային միասնականութեան կառավարութիւն, ոչ միայն քաղաքական առումով, այլ նաեւ տնտեսական ու ընկերային:

Հարիրի նշեց, որ Լիբանան կ'ապրի նոր վերելք մը քաղաքական, տնտեսական եւ բարգաւաճման առումով մաղթելով, որ այս մէկը իր դրական ազդեցութիւնը ունենայ լիբանանցիներուն վրայ:

Հարիրի յայտնեց, որ կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրը պէտք է լիբանանցիներուն ապրուստի մակարդակը բարելաւէ:

Հարիրի ըսաւ, թէ հարկ է գրաւել դրամատուներուն ուշադրութիւնը, որպէսզի անոնք ներդրումներ կատարեն Լիբանանի եւ արաբական աշխարհին մէջ:

Ան շեշտեց, որ պէտք է Լիբանանի համար ապահովել քաղաքական, օրէնսդրական, սահմանադրական եւ հաստատութենական կայունութիւն, որպէսզի արաբական դրամատուները քաջալերուին եւ ներդրումներ կատարեն երկրի տարածքին գործադրուելիք զանազան ծրագիրներու մէջ:

ՎԱՐՉԱՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Վարչապետ Հարիրի ընդունեց Լիբանանի մէջ տեղակայուած ՖԻՆԻԼ-ի միջազգային խաղաղապահ

Շար.ը՝ էջ 2

ԸՍՏ ՊԱՐԱՔ ՕՊԱՄԱՅԻ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՆ ՈՒ ԻՐԵՆՑ ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ԻՐԱՆԻ ԴԷՄ ՊԱՏԺԱՄԻՋՈՑՆԵՐ ԿԸ ՔՆՆԱՐԿԵՆ

Իրանի ծգծգումներուն առնչութեամբ համբերութեան հատնում ցոյց տալով Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պարաք Օպամա երէկ յայտնեց, որ Միացեալ Նահանգներն ու իրենց դաշնակիցները Իրանի դէմ նոր պատժամիջոցներու հաստատման կարելիութիւնը կը քննարկեն:

Օպամա Հարաւային Քորէայի նախագահ Լիի Միունկ Պաքի հետ միացեալ մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին նշեց, որ «անոնք (իրանցիները. «Ա.») անկարող են «այո»ի հասնելու, եւ այդ պատճառով ալ մեր միջազգային գործընկերներուն հետ հետեւանքներու կարեւորութեան մասին քննարկումներու սկսած ենք»:

«Մենք կը նախատեսենք, որ յառաջիկայ քանի մը շաբթուան ընթացքին զարգացնենք հաւանական քայլերու թղթածրար մը, զոր կրնանք ի գործ դնել, եւ որ Իրանի ցոյց պիտի տայ մեր լրջութիւնը», ընդգծեց Օպամա:

Իրան մերժած է իր ցած մակարդակի հարստացած **իւրանիումը** արտասահման ուղարկելու Հիւլէական ուժանիւթի միջազգային գործակալութեան առաջարկը:

«ՂԱՐԱԲԱՂԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋԵՒ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԼԱՒ ՕՐԻՆԱԿ Է»

Կ'ԸՍՏ ՄԵՏՎԵՏԻ

Ռուսիոյ նախագահ Տմիթրի Մետվետեւ Շուէտի մայրաքաղաք Սթոքհոլմի մէջ Եւրոպական Միութիւն-Ռուսիա վեհաժողովին արդիւնքները ամփոփող մամլոյ ասուլիսին ընթացքին յայտարարած է, որ Ռուսիան եւ Եւրոպական Միութիւնը պէտք է աւելի մօտեցնեն իրենց դիրքորոշումները Անդրկովկասի վերաբերեալ այդ շրջանին մէջ իրավիճակի կայունացման համար:

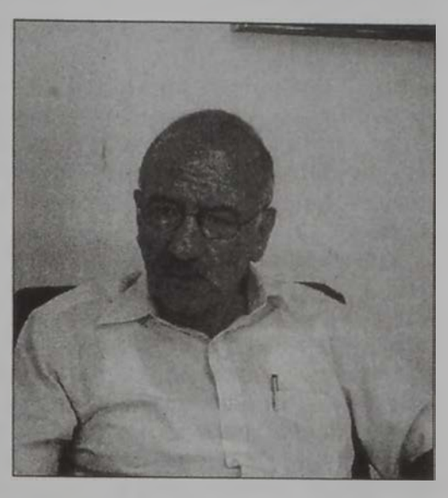
Ռուսիոյ նախագահը նշած է. «Անդրկովկաս. այստեղ մեր դիրքորոշումները չեն համընկնիր, այս իրողութիւնը պէտք է բացայայտ ընդունինք: Սակայն ասիկա տակաւին առիթ չէ իրավիճակը ողբերգական ներկայացնելու համար»:

Ըստ Մետվետեւի. Մոսկուա հետագային եւս մտադիր է փոխզիջման որոնման ոգիով բանակցութիւններ վարել «բարդ թեմաներու» շուրջ:

Սակայն Ռուսիոյ նախագահին կարծիքով, գոյութիւն ունին նաեւ Արեւմուտքի հետ համագործակցութեան լաւ օրինակներ: «Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծումը. այստեղ կը նկատուին դրական տեղաշարժեր: Ասիկա օրինակ է, թէ ինչպէս մենք կրնանք համագործակցիլ կամ կրնայինք համագործակցիլ, եթէ նախորդ տարի չըլլար ծանօթ յարձակումը (*Հարաւային Օսեթիոյ դէմ վրացական յարձակումը. «Ա.»*)», նշած է Մետվետեւ:

«ՊԷՏՔ Է ՋՆՋԵԼ ԱՅՆ ԲՈԼՈՐ ՉԱՅՆԵՐԸ, ՈՐՈՆՔ ԿԸ ՉԳՏԻՆ ՍԵՊ ԽՐԵԼ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՈՒ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ»

«ԱԶԴԱԿ»ԻՆ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ՀՅԴ ԲԻՒՐՈՅԻ ԱՆԴԱՄ ՄԿՐՏԻՉ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

«ԱԶԴԱԿ».- Հարցազրոյցը սկսինք կուսակցութեան վերաբերող վերջին հիմնական իրադարձութիւններով: Ռայոնական իրերայաջորդ ժողովներ գումարուեցան: Մամլոյ հրապարակումներէն պարզ կը դառնայ, որ օրակարգի առանցքային բաժինը հայ-թուրք յարաբերութիւնները են: Յստակ է կուսակցութեան կեցուածքը: Գործընթացը կ'ուղղուի դէպի վաւերացման փուլ: Ի՞նչ աշխատանքներ կը նախատեսուին այս ուղղութեամբ:

ՄԿՐՏԻՉ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ.- Ճիգ կը թափուի իրագեկ պահել հանրային կարծիքը, որպէսզի արգելակուի արդէն ստորագրուած համաձայնագիրներուն վաւերացումը Հայաստանի Ազգային ժողովին կողմէ: Գիտենք, որ Հայաստանի խորհրդարանին մէջ իշխանամէտ ուժերը լայն մեծամասնութիւն մը ունին: Աշխատանքները ուղղուած են այդ մեծամասնութիւնը Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու հարցով փոքրացնելու, ինչ որ անկարելի բան չէ նկատի ունենալով հարցին հիմնականօրէն ազգային բնոյթը:

«Ա.».- Հայաստանի առաջին նախագահին վերջին ելոյթին մէջ կարեւոր բաժին վերապահուած էր Դաշնակցութեան ուղղուած քննադատութիւններուն: Ի՞նչ կը կատարուի այսօր. յատկապէս հայաստանեան ընդդիմադիր դաշտին մէջ:

Շար.ը՝ էջ 9

«ԱԶՐՊԷՅՃԱՆ ՊԷՏՔ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՏԱՅ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԻ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ՋԻՆԵԼ ՏԱԳՆԱՊԻ ՎԵՐԱԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ»

Կ'ԸՍՏ ԱՐՄԷՆ ՌՈՒՍՏԱՄԵԱՆ

Հայաստանի Ազգային ժողովի ՀՅԴ խմբակցութեան անդամ, Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու մնայուն յանձնախումբի նախագահ Արմէն Ռուստամեան երէկ Ազգային ժողովի նիստին ընթացքին շրջանառութեան մէջ դրաւ «Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդիրի լուծումը զինեալ տագնապի վերածելու Ազրպէյճանի պատասխանատուութեան մասին» յայտարարութեան նախագիծը:

«Ազրպէյճան, հակադարձելով Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդի ինքնորոշման իրաւունքի իրականացման խաղաղ եւ օրինական գործընթացին եւ որդեգրելով ցեղասպանական ու ցեղային մաքրագործումի պատասխանատու կիրօ Մանոյեան «Փաստարկ» ակումբին մէջ տրուած մամլոյ ասուլիսին ընթացքին ըսաւ, որ եթէ մինչեւ արծանագրութիւններու ստորագրումը կը սպասուէր, որ հայ-թրքական յարաբերութիւններուն մէջ յառաջընթաց արձանագրուի, ստորագրումէն ետք ոչինչ փոխուած է, ինչ որ եզրակացնել կու տայ, որ Հայաստան - Թուրքիա ստորագրուած արձանագրութիւնները եւ կողմերուն որդեգրած քաղաքականութիւնը իրարու հետ կապ չունին:

«Երկու կողմերն ալ կը սպասեն, թէ ով պէտք է առաջինը շարժի, եւ այս փաստը, որ ոչ Թուրքիոյ

Շար.ը՝ էջ 10

ՀՅԴ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՂ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՅՑԵԼԷ ՋՕՐ. ԼԱՀՈՒՏԻ ԵՒ ԺՈՄՊԼԱԹԻ

ՀՅԴ Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէն ներկայացնող պատուիրակութիւն մը, որուն մաս կազմեցին Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ Յովիկ Մխիթարեան, Հայկական երեսփոխանական պլոքի ներկայացուցիչ երեսփոխան Յակոբ Բագրատունի եւ Կեդրոնական կոմիտէի անդամ Մարտիկ Պօղոսեան, այցելեց հանրապետութեան նախկին նախագահ զօր. Էմիլ Լահուտի:

Հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան լիբանանեան նորագոյն իրադարձութիւնները կառավարութեան կազմութեան լոյսին տակ:

Հանդիպումէն ետք Հայկական երեսփոխանական պլոքի ներկայացուցիչ երեսփոխան Բագրատունի նկատել տուաւ, որ ՀՅԴ Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէին կողմէ լիբանանեան քաղաքական ղեկավարութեանց կատարուած այցելութիւններուն ծիրին մէջ, զօր. Լահուտի տրուած այցելութիւնը եղած է կարեւոր: Ան աւելցուց, որ Կեդրոնական կոմիտէն կը բաժնէ զօր. Լահուտի այն գաղափարը, թէ երկարաշունչ պայքարէ ետք կարելի եղած է ապագայի նկատմամբ դրական քայլ մը առնել կառավարութեան կազմութենէն եւ մեծ լաւատեսութենէ ետք:

Յակոբ Բագրատունի յայտնեց, որ ներկայիս Լիբանան կը գտնուի կայունութեան եւ մտահոգութիւնները փարատելու հանգրուանին մէջ:

ԺՈՄՊԼԱԹԻ ՄՕՏ

Միւս կողմէ, Կեդրոնական կոմիտէի պատուիրակութիւնը նախանցեալ երեկոյեան այցելած էր նաեւ Ընկերվար յառաջդիմական կուսակցութեան ղեկավար, երեսփոխան Ուալիտ Ժոմպլաթի, որուն հետ քննարկած էր Լիբանանի քաղաքական ընդհանուր իրավիճակին վերաբերող իրադարձութիւնները:

«ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ ՇՈՒՏԱՓՈՅԹ ԼՈՒԾՈՒՄԸ ԿԸ ԲԽԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՇԱՀԵՐԷՆ»

Կ'ԸՍՏ ՍԼՈՎԵՆԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Սլովենիոյ արտաքին գործոց նախարար Սամուէլ Ժպոկար Եւրոպական խորհուրդի նախագահութիւնը Սլովենիայէն Զուիցերիոյ յանձնելու արարողութենէն ետք կազմակերպուած մամլոյ ասուլիսին ընթացքին յայտարարեց, որ սառեցուած տագնապներու, մասնաւորապէս դարաբաղեան տագնապի շուտափոյթ լուծումը կը բխի բոլորին, ներառեալ Եւրոպական խորհուրդի շահերէն:

Շար.ը՝ էջ 2

ԸՍՏ ԿԻՐՕ ՄԱՆՈՅԵԱՆԻ

ՀԱՅ-ԹՐՔԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓԱԿՈՒՂԻ ՄՏԱԾ ԵՆ

Երէկ ՀՅԴ Բիւրոյի հայ դատի եւ քաղաքական հարցերու գրասենեակի

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆ ԿԸ ՁԳԷ ՀՐԱՅՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ «ԽԵԼԱՄԻՏ ԺԱՄԿԷՏ»ԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՀԱՐՑՈՒՄԸ

Հայաստանի Ազգային ժողովի ՀՅԴ խմբակցութեան անդամ, պաշտպանութեան, ներքին գործոց եւ ազգային անվտանգութեան յանձնախումբի նախագահ Հրայր Կարապետեանի համաձայն, այս օրերուն կարծես քարոզչական պատերազմի հանգրուանին մէջ կը գտնուինք. երբ Արցախի վերաբերեալ յաւակնոտ յայտարարութիւններ կը կատարուին Թուրքիոյ կողմէ. Հայաստանի քաղաքական գործիչներուն մէկ մասը զանոնք կը նկատէ ներքին օգտագործման ուղղուած յայտարարութիւններ, իսկ միւս մասն ալ զանոնք կ'որակէ ճնշում, որովհետեւ հիմա, աւելի քան երբեւէ, կը նկատուի Թուրքիոյ աշխուժութիւնը. այն աստիճանի, որ ան նոյնիսկ կը մասնակցի ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահներու նիստին:

Շար.ը՝ էջ 10

ՊԱՊՊՏԱՅԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՍԼԷՅՄԱՆ ՀԸՍԻ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑ ՓՏԱԾՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԿԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյման երէկ նախագահական պալատին մէջ ընդունեց նախկին վարչապետ, Փտածութեան դէմ պայքարի արաբական կազմակերպութեան նախագահ Սելիմ Հըսը, որուն հետ քննարկեց Լիբանանի եւ արաբական աշխարհին մէջ պետական հաստատութեանց վարչական աշխատանքներուն, նախարարութեանց եւ սահմանադրական հաստատութիւններուն մէջ տարածուած փտածութեան դէմ պայքարելու եւ անոնց վերջ դնելու կարելիութիւնները:

Հըս շեշտեց, որ հարկ է դիմել հետեւողական կերպով հսկելու, հաշուետուութեան կանչելու եւ հարցաքննելու մեթոտներուն:

Նախագահ Սլէյման ընդունեց փոխվարչապետ, պաշտպանութեան նախարար էլիաս Մըրը, որուն հետ քննարկեց Լիբանանի ապահովական կացութիւնը, նախարարութեան կարիքները, ինչպէս նաեւ Մըրի Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ կատարած այցելութեան արդիւնքները:

Նախագահ Սլէյմանի այցելեցին նաեւ երեսփոխաններ Մարուան Համատէ, Անթուան Սաատ, Ալաէտտին Թըրօ եւ էլի Մարունի:

Պաապտայի այցելուներէն եղաւ նաեւ Լիբանանի մէջ Սուրիոյ դեսպան Ալի Ապտել Քերիմ Ալին, որ նախագահ Սլէյմանի հետ քննարկեց լիբանանեան - սուրիական յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ տարբեր մարզերու մէջ երկկողմանի գործակցութիւնը վերջերս Դամասկոսի մէջ տեղի ունեցած վեհաժողովին լոյսին տակ:

Միւս կողմէ, նախագահական պալատի ընդհանուր տնօրէնութիւնը գործակցութեամբ խորհրդարանի եւ կառավարութեան ընդհանուր տնօրէնութեանց, հրապարակեց հաղորդագրութիւն մը, որուն մէջ ներկայացուց Լիբանանի անկախութեան տօնը նշելու արարողութեան եւ անոր նախօրեակին իշխանութեան երեք պետերուն անունով անկախութիւնը կերտած լիբանանցի մահացած ղեկավարներուն շիրիմներուն ծաղկեպսակներու զետեղումին վերաբերող մանրամասնութիւնները:

Հաղորդագրութեան մէջ նշուեցաւ նաեւ հանրապետութեան նախագահ զօր. Միշել Սլէյմանի, խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի եւ վարչապետ Սաատ Հարիրիի կողմէ նախագահական պալատին մէջ անկախութեան տօնին առիթով շնորհաւորութիւնները ընդունելու ժամանակացոյցը:

Ընդունելութիւնները կը սկսին կէսօրէ առաջ ժամը 11:00-ին եւ կ'աւարտին ժամը 13:15-ին:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Այսու կու գանք տեղեկացնելու «Պեշիր» նպարավաճառէն թերթի իրենց օրինակը ստացող ընթերցողներուն, որ վերջինիս սեփականատիրոջ արձակուրդի մէջ գտնուելուն պատճառով, մինչեւ 5 դեկտեմբեր, անոնք կրնան իրենց թերթերը ստանալ ուղղակի դիմելով «Ազդակ»ի խմբագրատուն: «Ազդակ» յանձն կ'առնէ իր ցրուիչներուն միջոցով թերթերը հասցնել ընթերցողներուն:

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ՁԵՌՔ ԿԸ ՁԳԵՆ «ԱՐԺԷՔԱՒՈՐ ՈՐՍ» ՄԸ

Նախանցեալ երեկոյեան, հարաւային Լիբանանի Թըպնինի գիւղաքաղաքին մէջ ներքին ապահովութեան ուժերու տեղեկութեան բաժանմունքի մէկ ջոկատին կողմէ ձերբակալուեցաւ Ուսամա Մոհամմետ Ալի Պըրրին Իսրայէլի հաշուոյն գործակալութիւն կատարելու յանցանքով:

Թըպնինի բնակչութիւնը չհաւատաց, թէ Պըրրի իսկապէս գործակալ մըն է եւ շուրջ 40 տարի գործած է եւ տեղեկութիւն փոխանցած Իսրայէլի նկատի ունենալով անոր պարկեշտութիւնը եւ արժանապատիւ ուսուցիչի անոր հանգամանքը:

Նշենք, որ Ուսամա Պըրրի նիւթական բարւոք վիճակ ունեցած է, սակայն անոր շուրջ կասկածներ չեն արթնցած:

Պըրրի Թըպնինի մէջ ունեցած է հեռաձայնային հաղորդակցութեանց կեդրոն մը Լիբանանէն դուրս հաղորդակցութիւններ կատարելու նպատակով:

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐ

Միւս կողմէ, հարաւային Լիբանանի եւ հիւսիսային Իսրայէլի միջեւ գտնուող սահմանամերձ շրջանին մէջ երէկ ամբողջ օրուան ընթացքին տիրեց զգուշաւոր լռութիւն եւ համեմատական խաղաղութիւն, որուն ընթացքին երկու կողմերուն պարագային հսկողութիւնը խստացաւ եւ շրջուն ջոկատներուն աշխատանքը աշխուժացաւ:

Իսրայէլեան ուժեր կրակ բացին Մազարեհ Շեպաայի, Ռամթայի, Սըմմաքայի եւ այլ շրջաններու մէջ:

Իսրայէլեան շրջուն ջոկատներ իրենց կարգին հսկեցին Դաժարի շրջանին եւ ժապալ Շէյխի բարձունքներուն: Տուհէյրա շրջանին մէջ նշմարուեցան «Մերքաւա» տիպի իսրայէլեան հրասայլեր:

Իրենց կարգին, լիբանանեան բանակն ու ՖԻՆԻԻԼ-ի միջազգային խաղաղապահ ուժերը հսկեցին սահմանամերձ բոլոր շրջաններուն, Հուլայէն Մէյսել ժապալ երկարող շրջանին եւ յատկապէս Մազարեհ Շեպաային, ուր Իսրայէլ ամրացուց իր դիրքերը:

Նշենք, որ իսրայէլեան օդուժը երէկ առաւօտեան կանուխ ժամերէն մինչեւ յետմիջօրէ, թռիչքներ կատարեց հարաւային Լիբանանի, մայրաքաղաք Պէյրութի եւ լիբանանեան զանազան շրջաններու վերեւ:

Իսրայէլեան հետախուզական օդանաւերը բաւական ցածէն կատարեցին իրենց թռիչքները:

ԱՅՆ ԹԻՒԷԻ ՄԷՋ

ՊԸՐՐԻ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ՖԻՆԻԻԼ-Ի ՈՒԺԵՐՈՒՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի երէկ Այն Թինէի մէջ ընդունեց հարաւային Լիբանանի մէջ ՖԻՆԻԻԼ-ի միջազգային խաղաղապահ ուժերու հրամանատար զօր. Քլաուտիօ Կրացիանոն, որուն հետ քննարկեց հարաւի մէջ արձանագրուող իրադարձութիւնները, ինչպէս նաեւ ՖԻՆԻԻԼ-ի ուժերուն եւ լիբանանեան բանակին միջեւ գործակցութեան հեռանկարները:

Հանդիպումին ներկայ գտնուեցան նաեւ Ամալ շարժումի արտաքին յարաբերութեանց պատասխանատու Թալալ Սահիլի եւ Պըրրիի տեղեկատուական հարցերու պատասխանատու Ալի Համտան:

Պըրրիի այցելեցին նախկին նախարար Իսամ Խուրի եւ Լիբանանի մէջ Եգիպտոսի դեսպան Ահմետ Պըտհաուի, որոնք քննարկեցին լիբանանեան - եգիպտական երկկողմանի յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ Լիբանանի մէջ տիրող ներկայ իրավիճակը:

Պըրրիի այցելեց նաեւ Լիբանանի մէջ Պաղեստինեան իշխանութեան դեսպանատան գործակատար Աշրաֆ Տապպուրը, որ Պըրրիին յանձնեց նամակ մը Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Մահմուտ Ապպասէն:

Ապպաս շնորհաւորած էր Պըրրին Լիբանանի անկախութեան տօնին առիթով, ինչպէս նաեւ դրուատած Լիբանանի ցուցաբերած անշեղ զօրակցութիւնը պաղեստինցիներուն նկատմամբ:

Պըրրի ընդունեց նաեւ նախկին նախարար Շարլ Ռըզք, որ մեկնեցաւ մերժելով յայտարարութիւն կատարել:

Միւս կողմէ, Ատհայի տօնին առիթով, Պըրրի շնորհաւորական հեռագիրներ ստացաւ Քուէյթի եւ Պաղեստինի Ազգային ժողովի նախագահներէն Ճասեմ Խուրաֆիէն եւ Սելիմ Զաանունէն:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

● ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ եւ բարեկարգում համախըմբումի անդամ, երեսփոխան Հիքմաթ Տիպ շեշտեց, որ կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրին մէջ Դիմադրութեան վերաբերող կէտը պիտի ըլլայ ամէնէն դիւրինը եւ պարզը:

● ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Զիատ Ասուատ շեշտեց, որ կարելի չէ Դիմադրութեան զէնքէն հրաժարիլ, որովհետեւ կարելի չէ իսրայէլեան բռնարարքներուն դէմ դնել ձիթենիի ճիւղով:

● ՁԲՕՍԱՇՐՋՈՒԹԵԱՆ նախարար Ֆատի Ապպուտ շեշտեց, որ Դիմադրութիւնը Լիբանանի գանձն է, զոր հարկ է պահպանել:

● «ՆԱՀԱՐ» օրաթերթին համաձայն, կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրը քաղաքական իր բաժնին մէջ որոշ անհամաձայնութիւններու պատճառ դարձած է:

● «ՍԱՖԻՐ» օրաթերթը կը գրէ, թէ Պաապտայի մէջ կայացած Ֆրենժիէ- Ժոմպլաթ հանդիպումը Մուխթարայէն դէպի Դամասկոս յաւելեալ անցք մըն է:

● ԸՍՏ «Տիար»ի, Ֆրենժիէ - Ժոմպլաթ հաշտութենէն ետք կը նախատեսուի այլ հաշտութիւն մը զօր. Աունի եւ Ժոմպլաթի միջեւ:

● ԻՍՐԱՅԷԼԻ վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու կը սպառնայ յառաջիկայ գարնան նոր պատերազմ մը շղթայազերծել Իրանի եւ Հըզպալլայի դէմ:

● ԺՈՄՊԼԱԹ կը շեշտէ ներքին ապահովութեան ուժերուն եւ անոր հրամանատարութեան վերադասաւորման կարեւորութիւնը:

● ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Իպրահիմ Քանաան նախանցեալ օր երկրորդ անգամն ըլլալով այցելեց Պերքէթ. պուտ շեշտեց. որ Դիմադրութիւնը Լիբանանի գանձն է, զոր հարկ է պահպանել:

● «ՆԱՀԱՐ» օրաթերթին համաձայն, կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրը քաղաքական իր բաժնին մէջ որոշ անհամաձայնութիւններու պատճառ դարձած է:

● «ՍԱՖԻՐ» օրաթերթը կը գրէ, թէ Պաապտայի մէջ կայացած Ֆրենժիէ- Ժոմպլաթ հանդիպումը Մուխթարայէն դէպի Դամասկոս յաւելեալ անցք մըն է:

● ԸՍՏ «Տիար»ի, Ֆրենժիէ - Ժոմպլաթ հաշտութենէն ետք կը նախատեսուի այլ հաշտութիւն մը զօր. Աունի եւ Ժոմպլաթի միջեւ:

● ԻՍՐԱՅԷԼԻ վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու կը սպառնայ յառաջիկայ գարնան նոր պատերազմ մը շղթայազերծել Իրանի եւ Հըզպալլայի դէմ:

● ԺՈՄՊԼԱԹ կը շեշտէ ներքին ապահովութեան ուժերուն եւ անոր հրամանատարութեան վերադասաւորման կարեւորութիւնը:

● ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Իպրահիմ Քանաան նախանցեալ օր երկրորդ անգամն ըլլալով այցելեց Պերքէթ. պուտ շեշտեց. որ Դիմադրութիւնը Լիբանանի գանձն է, զոր հարկ է պահպանել:

● «ՆԱՀԱՐ» օրաթերթին համաձայն, կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրը քաղաքական իր բաժնին մէջ որոշ անհամաձայնութիւններու պատճառ դարձած է:

● «ՍԱՖԻՐ» օրաթերթը կը գրէ, թէ Պաապտայի մէջ կայացած Ֆրենժիէ- Ժոմպլաթ հանդիպումը Մուխթարայէն դէպի Դամասկոս յաւելեալ անցք մըն է:

● ԸՍՏ «Տիար»ի, Ֆրենժիէ - Ժոմպլաթ հաշտութենէն ետք կը նախատեսուի այլ հաշտութիւն մը զօր. Աունի եւ Ժոմպլաթի միջեւ:

● ԻՍՐԱՅԷԼԻ վարչապետ Պենիամին Նեթանիահու կը սպառնայ յառաջիկայ գարնան նոր պատերազմ մը շղթայազերծել Իրանի եւ Հըզպալլայի դէմ:

● ԺՈՄՊԼԱԹ կը շեշտէ ներքին ապահովութեան ուժերուն եւ անոր հրամանատարութեան վերադասաւորման կարեւորութիւնը:

● ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Իպրահիմ Քանաան նախանցեալ օր երկրորդ անգամն ըլլալով այցելեց Պերքէթ. պուտ շեշտեց. որ Դիմադրութիւնը Լիբանանի գանձն է, զոր հարկ է պահպանել:

● «ՆԱՀԱՐ» օրաթերթին համաձայն, կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրը քաղաքական իր բաժնին մէջ որոշ անհամաձայնութիւններու պատճառ դարձած է:

● «ՍԱՖԻՐ» օրաթերթը կը գրէ, թէ Պաապտայի մէջ կայացած Ֆրենժիէ- Ժոմպլաթ հանդիպումը Մուխթարայէն դէպի Դամասկոս յաւելեալ անցք մըն է:

● ԸՍՏ «Տիար»ի, Ֆրենժիէ - Ժոմպլաթ հաշտութենէն ետք կը նախատեսուի

կործանիչները Լիբանան պիտի հասնին 2010-ի աւարտին:

● ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ միւֆթի շէյխ Մոհամմետ Ռաշիտ Քապպանի 27 նոյեմբերը յայտարարեց իբրեւ Ատհայի առաջին օր:

● ՀԸԶՊԱԼԼԱՅԻ հոգեւոր պետ սէյիտ Մոհամմետ Հիւսէյն Ֆատլալլա շեշտեց Իրաքի մէջ քրիստոնեական ներկայութիւնը պաշտպանելու կարեւորութիւնը:

● ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը կը զօրակցի ՖԻՆԻԻԼ-ի միջազգային խաղաղապահ ուժերուն մաս կազմող գերմանական ջոկատին առաքելութիւնը վեց ամիսով երկարաձգելու որոշումին:

● ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Ասեմ Քանսօ շեշտեց, որ վարչապետ Սաատ Հարիրի եւ երեսփոխան Ուալիտ Ժոմպլաթ Սուրիա պիտի այցելեն կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրի մշակումէն ետք:

● ՍՄՐՏ 14-ի քաղաքական ուժերու ընդհանուր քարտուղարութիւնը կոչ ուղղեց Դիմադրութեան զէնքին թղթածրարը վերածելու ազգային երկխօսութեան նիստին ընթացքին քննարկուելիք միակ թղթածրարին:

● ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակի հրամանատար զօր. Ժան Քահուաժի յայտնեց, որ լիբանանեան պետութիւնը անկախ է եւ գերիշխան իր զօրութեամբ եւ բանակով. ան շեշտեց, որ ոչ ոք պիտի կարենայ ցնցել Լիբանանի ապահովական կայունութիւնը: Զօր. Քահուաժի Տուպայի մէջ յայտնեց. որ բանակը բացայայտած է երեսփոխան Ուալիտ Իտոյի եւ զօր. Ֆրանսուա Հաժի դէմ սպանութիւնը գործող յանցագործները:

● ՍՄՐՏ 14-ի քաղաքական ուժերու ընդհանուր քարտուղարութիւնը կոչ ուղղեց Դիմադրութեան զէնքին թղթածրարը վերածելու ազգային երկխօսութեան նիստին ընթացքին քննարկուելիք միակ թղթածրարին:

● ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակի հրամանատար զօր. Ժան Քահուաժի յայտնեց, որ լիբանանեան պետութիւնը անկախ է եւ գերիշխան իր զօրութեամբ եւ բանակով. ան շեշտեց, որ ոչ ոք պիտի կարենայ ցնցել Լիբանանի ապահովական կայունութիւնը: Զօր. Քահուաժի Տուպայի մէջ յայտնեց. որ բանակը բացայայտած է երեսփոխան Ուալիտ Իտոյի եւ զօր. Ֆրանսուա Հաժի դէմ սպանութիւնը գործող յանցագործները:

● ՍՄՐՏ 14-ի քաղաքական ուժերու ընդհանուր քարտուղարութիւնը կոչ ուղղեց Դիմադրութեան զէնքին թղթածրարը վերածելու ազգային երկխօսութեան նիստին ընթացքին քննարկուելիք միակ թղթածրարին:

● ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակի հրամանատար զօր. Ժան Քահուաժի յայտնեց, որ լիբանանեան պետութիւնը անկախ է եւ գերիշխան իր զօրութեամբ եւ բանակով. ան շեշտեց, որ ոչ ոք պիտի կարենայ ցնցել Լիբանանի ապահովական կայունութիւնը: Զօր. Քահուաժի Տուպայի մէջ յայտնեց. որ բանակը բացայայտած է երեսփոխան Ուալիտ Իտոյի եւ զօր. Ֆրանսուա Հաժի դէմ սպանութիւնը գործող յանցագործները:

● ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐՈՒ սենտիքան իր զօրակցութիւնը յայտնեց Լիբանանի նորակազմ կառավարութեան աւելցնելով իր ունեցած մեծ վստահութիւնը վարչապետ Հարիրիի նկատմամբ:

● ՓԱՂԱՆԳԱՒՈՐ կուսակցութեան նախագահ Ամին Ժեմայէլ շեշտեց, որ Դիմադրութեան ապագինման թղթածրարը կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրին մաս կազմող գլխաւոր կէտերէն մէկն է եւ կը կարօտի լուրջ քննարկումի

● ՍՄՐՏ 14-ի քաղաքական ուժերուն քրիստոնեայ նախարարները կը շեշտեն ՄԱԿ-ի Ապահովութեան խորհուրդի թիւ 1701 եւ թիւ 1559 բանաձեւերուն գործադրութեան կարեւորութիւնը:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ...

Շարունակուած Ա. էջէն

ուժերու հրամանատար զօր. Քլաուտիօ Կրացիանոն, որուն հետ քննարկեց հարաւային Լիբանանի մէջ տեղի ունեցող իրադարձութիւնները:

Հանդիպումին ներկայ գտնուեցան Հարիրիի արտաքին հարցերու խորհրդական Մոհամմետ Շաթահ եւ Ապահովութեան գերագոյն խորհուրդի ընդհանուր քարտուղար զօր. Սայիտ Իտ:

Հանդիպումէն ետք զօր. Կրացիանօ յայտնեց, որ Հարիրիին ներկայացուցած է հարաւի իրավիճակը, ինչպէս նաեւ լիբանանեան բանակին եւ ՖԻՆԻԻԼ-ի միջեւ գործակցութեան ընթացքը: Ան հաստատեց, թէ ՖԻՆԻԻԼ-ը ամէն ջանք ի գործ կը դնէ նաեւ գործակցելու Լիբանանի կառավարութեան հետ:

Զօր. Կրացիանօ շեշտեց, որ ՖԻՆԻԻԼ-ի ուժերը կը զօրակցին լիբանանեան բանակին եւ ճիգ չեն խնայեր կասեցնելու զինուորական գործողութիւնները ամբողջական զինադուլ մը հաստատելու նպատակով:

Հարիրիի այցելեց նաեւ ընդհանուր դատախազ Սայիտ Միրզա, որ նախարարաց խորհուրդի ընդհանուր քարտուղար Սուհէյլ Պաուժիի ներկայութեան վարչապետին ներկայացուց դատական ատեաններուն կողմէ կատարուած հետաքննութիւններուն արդիւնքները:

«ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻՆ...»

Շարունակուած Ա. էջէն

«Նախ ես պիտի ըսեմ, որ բոլոր սառեցուած տագնապները, մասնաւորապէս ղարաբաղեանը պէտք է իրենց լուծ-ումը գտնեն մօտիկ ապագային: Ատիկա կը բխի բոլորին, ներառեալ Եւրոպական խորհուրդին շահերէն: Մենք ատիկա հասկցանք նախորդ տարուան ռուս-վրացական պատերազմէն ետք», ըսած է ան եւ աւելցուցած, թէ սառեցուած տագնապը կարճ ժամկէտի մէջ կրնայ շիկանալ, ինչ որ աւելի վտանգաւոր է:

Ըստ Զպոկարի, թէեւ Եւրոպական խորհուրդը չի մասնակցիր ղարաբաղեան հարցի լուծման բանակցային գործընթացին, եւ այդ հարցով կը զբաղի ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակը, խորհուրդը կրնայ շատ բան ընել «երկու երկիրներուն միջեւ վստահութեան մթնոլորտի ձեւաւորման գործընթացին արագացման համար, նաեւ աջակցիլ Հարաւային Կովկասի մէջ միջշրջանային համագործակցութեան»: Սակայն ան նաեւ նշած է, որ «նախ եւ առաջ լուծման ուղիները պիտի փնտռեն իրենք Հայաստանն ու Ազրպէյճանը»:

Խօսելով «Արեւելեան գործընկերութեան» մասին Զպոկար նկատել տուած է, որ այդ ծրագիրը նպատակ ունի սերտ համագործակցութիւն հաստատել Եւրոպական Միութեան եւ մասնակից երկիրներուն միջեւ: «Մենք այդ երկիրներէն բարեփոխումներ եւ զարգացում կ'ակնկալենք: Իմ նշած արժէքաւոր միջոցներս կրնան անուղղակի օգնել ղարաբաղեան տագնապի լուծման գործին»:

www.aztagdaily.com

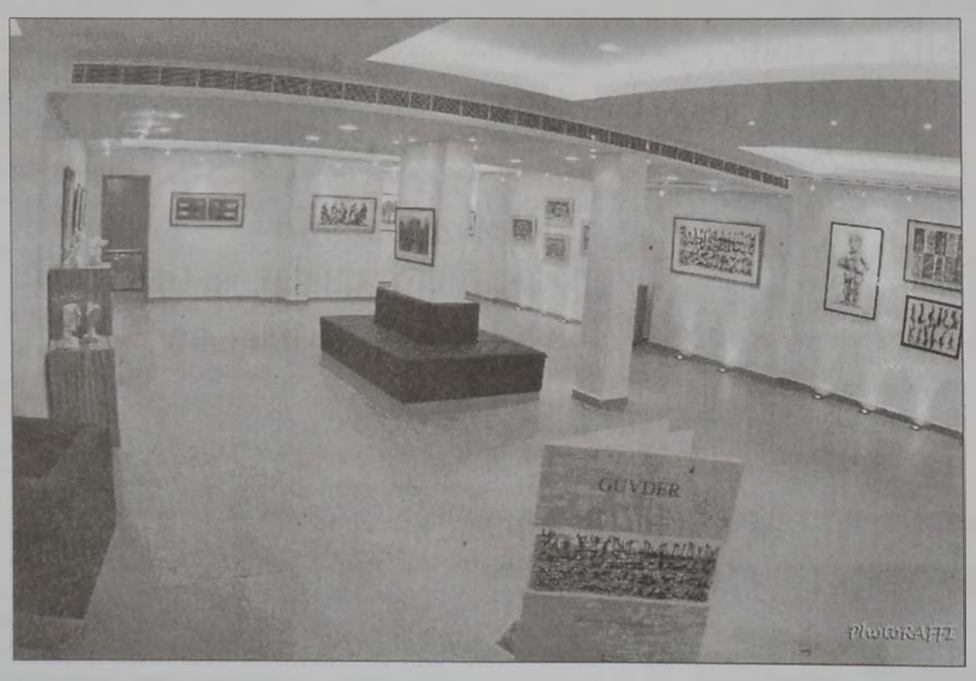
ՔԱԽՏԱՒՈՐՈՒԱԾ

Տէր եւ տիկին Կարէն Գրիգոր եւ Ալիս Գասարճեան-Աբրահամեան բախտաւորուած են մանչ զաւակով մը՝

ԳՐԻԳՈՐ

16 Նոյեմբեր, 2009 Պէյրութ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ «ԼԻՒՍԻ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ» ՑՈՒՑԱՍՐԱՀ

ԿԻՒՎՏԵՐԻ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ ՄԻՆՉԵՒ 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2009 ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԺԱՄԸ 10:00ԷՆ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 8:00

ՀԱՂՈՒՅԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆ, ՊՈՒՐԺ ՀԱՄՈՒՏ ՀԵՌ. 01-241262/3/4

ՖԱՔՍ 01-260329 Ե-ՆԱՄԱԿ : artgallary@hamazkayin.com

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ... ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ... ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

ՀԱՅ ԳԻՐՔԻ 31-ՐԴ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ՇԱԲԱԹԷՆ

ՄԻՆՉԵՒ ԿԻՐԱԿԻ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2009, ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԺԱՄԸ 10:00-ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 7:00

ՄԻԱՍԻՆ ԱԻԵԼԻ ՁՕՐԱՒՈՐ ԵՆՔ TOGETHER WE ARE STRONGER

AFHIL ԱՖՀԻԼ

Home Medical Equipment Services

AFIL HEALTH CLUB

P.T.S. AMBULANCE

AFIL CAR - LIFE - TRAVEL - X-PAT

UNIVERSITY FUND

AFHIL Mednet Network Clinics

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ 26 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ ԹԵԼԵԹՈՆԻՆ

Երէկ կէսօրին «Ազդակ»ի հիւրերն էին «Հայաստան» Համահայկական հիմնադրամի Լիբանանի Գործադիր մարմնի ատենապետ Սարգիս Արմէնեան եւ մարմնի անդամ Գրիգոր Թերզեան:

Անոնք տնօրէնութեան ներկայացուցին թելեթոնին հետ կապուած նախապատրաստական աշխատանքները, որոնք նախատեսուած են հետեւեալ ձեւով

ա.- **Ռատիոթոն** հինգշաբթի, 26 նոյեմբեր 2009-ին:

բ.- Հայկական եկեղեցիներու, վարժարաններու եւ հաստատութիւններու մէջ դրամահաւաք 19-26 նոյեմբեր 2009-ին:

Ջոյգ ծրագիրներու յաջողութիւնը ապահովելու համար մարմինը կ'apպաւինի լիբանանահայ գաղութի երեք համայնքներու, կուսակցութիւններու եւ մշակութային, բարեսիրական ու մարզական միութիւններու զօրակցութեան եւ անվերապահ գործակցութեան:

Անցնող երեք տարեշրջաններուն, լիբանանահայութեան կատարած նուիրատուութեան շնորհիւ կարելի եղաւ Հայաստանի Արարատեան մարզի Մարմարաշէն գիւղը օժտել ըմպելի ջուրով, Արցախի Մարտակերտի շրջանի Մատաղիս գիւղի մանկապարտէզը վերանորոգել, կահաւորել ու կեանքի կոչել, ինչպէս նաեւ Հայաստանի Նոյեմբերեան շրջանին մէջ հիւանդանոցի մը ամբողջական նորոգութեան ծրագիրը իրականացնել:

Այս տարուան համար նախատեսուած է Շուշիի մէջ բժշկական կեդրոնի մը կառուցումը:

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՒԱԶԱՆԻ ՏՈՒՉՈՒԹԻՒՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Յառաջիկայ կիրակի, 22 նոյեմբեր 2009-ին, Անթիլիասի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր տաճարին մէջ, յընթացս Ս. պատարագի տեղի պիտի ունենայ վարդապետական գաւազանի տուչութիւնը Հոգշ. Տ. Ստեփանոս աբեղ. Փաշայեանի եւ Հոգշ. Տ. Վարանդ աբեղ. Քորթմոսեանի:

Երկու աբեղաները աւարտած ըլլալով իրենց վարդապետական աւարտաճառերը եւ զանոնք պաշտպանած ըլլալով՝ հայ եկեղեցւոյ վարդապետական գաւազանի կարգ եւ իշխանութիւն պիտի ստանան:

Տուչութիւնը պիտի կատարէ եւ քարոզէ՝
ԳԵՐՇ. Տ. ՍԵՊՈՒՀ ԱՐՔ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Արարողութեանց պիտի հանդիսապետէ՝
ՆՈSSS ԱՐԱՄ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Սկիզբ ժամերգութեան՝ ժամը 8:00-ին
Ս. պատարագ՝ ժամը 10:00-ին
Ճեռնադրութիւն՝ ժամը 10:30-ին

Սիրով կը հրաւիրուի հաւատացեալ ժողովուրդը սոյն հոգեպարար արարողութեան:

ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

Բարձր հովանաւորութեամբ
Լիբանանի Թեմի Բարեջան Առաջնորդ
ԳԵՂԱՄ ԵՊՍ. ԽԱՉԵՐԵԱՆԻ
ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 140-ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԻԹՈՎ
ԱՆԻ ՍԱՐԱՖԵԱՆ-ԵՓՐԵՄԵԱՆ

Կը ներկայացնէ՝
ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿԻ «ԱՆԼՌԵԼԻ ՁԱՆԳԱԿԱՏՈՒՆԸ»

Տեղի կ'ունենայ ուրբաթ, 20 նոյեմբեր 2009-ին, երեկոյեան ժամը 8:30-ին, «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահին մէջ, Պուրճ Համուտ:

ՀՐԱՒԷՐ

Այցելեցէք ՁՈՄի պաշտօնական կայքը

ZAVARIAN 1904 - 2009
A.R.F. ZAVARIAN STUDENT ASSOCIATION
www.zavarian.org

ՓԼԱՇ Է ԹԻՖԼԻՍԻ Ս. ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

19 Նոյեմբերի գիշերը փլած է 1356 թուականին Թիֆլիսի մէջ կառուցուած Մուղնեցոց Ս. Գէորգ եկեղեցին:

Բացի մեծ եւ հիմնական գմբէթէն, եկեղեցւոյ երեք անկիւնները շինուած էին փոքր գմբէթներ, որոնցմէ մէկը կը ծառայէր իբրեւ զանգակատուն:

Խորհրդային տարիներուն Ս. Գէորգ եկեղեցին փակուած էր եւ վերածուած ազգագրական թանգարանի, ապա պահեստանոցի, իսկ 1990 թուականին նկատելով իբրեւ կիսաքանդ եւ վերաշինութեան ոչ յարմար կառոյց, անիկա վերջնականապէս փակուած էր:

Մուղնեցոց Ս. Գէորգ եկեղեցին մէկն է այն հինգ եկեղեցիներէն, որոնք Վիրահայոց թեմին վերադարձնելու նպատակով Ս. էջմիածինին եւ թեմին կողմէ բազմաթիւ նամակներ յղուած են Վրաստանի ղեկավարութեան, պատրիարքարանին եւ միջազգային կազմակերպութիւններուն: Խնդիրը նաեւ արծարծուած է մամուլով, սակայն բոլոր ծիգերը ապարդիւն մնացած են:

Ըստ Վիրահայոց թեմի մամլոյ դիւանին, Մուղնեցոց Ս. Գէորգը, Թիֆլիսի Նորաշէն, Շամխորեցոց Ս. Աստուածածին, Ս. Նշան, Երեւանցոց Ս. Հինաս եւ Ախալցխայի Ս. Նշան եկեղեցիները Վրացական ուղղափառ եկեղեցւոյ պատրիարքութեան կողմէ հռչակուած էին վիճելի կառոյցներ:

Ս. Գէորգը երկրորդ փլած եկեղեցին է: Անկէ առաջ 1989-ին, ամբողջովին փուլ եկած էր Ս. Աստուածածին եկեղեցին:

Վիրահայոց թեմին կողմէ հրապարակուած հաղորդագրութեան մէջ կը նշուի, որ տեղի ունեցածին պատասխանատուութիւնը պէտք է ստանձնեն Վրաստանի մշակոյթի եւ յուշարձաններու պահպանութեան նախարարութիւնն ու վրացական եկեղեցւոյ պատրիարքութիւնը, որոնք ոչ այս եկեղեցիներուն հարցը լուծեցին, ոչ ալ անոնց նկատմամբ ուշադրութիւն դարձուցին, իսկ այսօր այդ կառոյցները արդէն ոչընչանալու սպառնալիքին դէմ յանդիման կանգնած են:

Հաղորդագրութեան համաձայն, տեղի ունեցածը պարզ անհոգութիւն չէ, այլ ծրագրուած ուղղութիւն հայկական մշակութային կարեւոր եւ խօսուն յուշարձաններն ու կառոյցները անհետացնելու

ՈՒԻԼԻԼԻՄ ՍԱՐՈՅԵԱՆԻ «Ո՞Վ ԿԱՅ ԱՅՆՏԵՂ»Ը «ՄՈՆՕ» ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՎՐԱՅ

Երէկ հինգշաբթի, 19 նոյեմբերի երեկոյեան ժամը 8:30-էն 9:30, «Մոնօ» թատերասրահին մէջ Ուիլիըմ Սարոյեանի գաղափարները, ապրումներն ու մտածումները տիրական ներկայութիւն էին:

Մարիա Պախոսի բեմադրութեամբ Մարիօ Թահթուն, Նաթալի Սալամէ եւ էթիեն Ֆրանսիս ներկայացուցին Ուիլիըմ Սարոյեանի «Ո՞վ կայ այնտեղ» կտորը:

Դերասանները վարպետութեամբ կրցան թատերասէրներուն փոխանցել կեանքի եւ անոր նկատմամբ մարդոց մօտեցումներուն առնչութեամբ Սարոյեանի մտածումներն ու ուղղութիւնը: Արդարեւ, նոյնիսկ կեանքի ամէնէն ծանր ու դաժան պահերուն լաւն ու գեղեցիկը տեսնելու տենչը, հակառակ չարչարանքներուն գոյատեւելու եւ սիրելու ոգին կը թեւածէին բեմին վրայ:

Թատրոնը կը պատմէ բանտարկեալի մը մասին, որ նոյնիսկ իր ամէնէն դժուար պահերուն կարողութիւնը կ'ունենայ սիրելու եւ այդ սէրը արտայայտելէ ետք մահանալու:

Երեք դերասանները, երաժշտութիւնը, բեմին յարդարանքն ու լուսաւորումը բաւական ամբողջական էին սեւին մէջ իսկ ճերմակը փնտռելու Սարոյեանի գաղափարները մարմնաւորելու եւ ներկայացնելու օտար հանրութեան:

ԻՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹԵՐԸ

19 Նոյեմբերին լոյս տեսած լիբանանեան օրաթերթերը հիմնականօրէն անդրադարձած են կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրի մշակման յանձնախումբի նիստերուն, որոնք, ըստ կարգ մը նախարարներու, կ'ընթանան լաւատեսական եւ դրական մթնոլորտի մէջ:

Թերթերը նաեւ յատուկ անդրադարձած են Ընկերվար յառաջդիմական կուսակցութեան նախագահ Ուալիտ Ժոմպլաթի եւ Մարատա հոսանքի ղեկավար, երեսփոխան Սլէյման Ֆրենճիէի միջեւ տեղի ունեցած հաշտութեան հանդիպումին, որ իր մէջ շատ մեծ իմաստներ եւ խորքայնութիւն կ'ամփոփէ:

Միջազգային եւ շրջանային լուրերու կարգին լիբանանեան օրաթերթերը անդրադարձած են պաղեստինեան տագնապին, իրաքեան եւ իրանեան զարգացումներուն:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԵԱՆՔ

Նախարարական աղբիւր մը «Լիուա» օրաթերթին յայտնած է, որ նախարարները մանրամասնօրէն քննարկած են կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրի քաղաքական բաժինը, իսկ վերջնական որոշման կայացումը յետաձգած է աւելի ուշ ժամկէտի նկատել տալով, որ ժամանակի կորուստէ խուսափելու համար նաեւ կարելի է կառավարութեան ծրագիրի տնտեսական բաժինը սերտել: Միեւնոյն աղբիւրներուն համաձայն, բացառուած չէ, որ Լիբանանի անկախութեան տօնէն առաջ արդէն իսկ աւարտի կառավարութեան աշխատանքային ծրագիրի մշակումը, մանաւանդ որ մթնոլորտը շատ դրական է եւ անիկա կրնայ համաձայնութեան գոյացման յաւելեալ առիթներ ու կարելիութիւններ ստեղծել: Աղբիւրներ դիտել տուած են, որ հաւանաբար այս կառավարութեան քաղաքական ուղեգիծը աշխատանքային ծրագիրի առնչութեամբ, շատ տարբեր չըլլայ նախորդ կառավարութեան ծրագիրէն:

Ընկերվար յառաջդիմական կուսակցութեան ղեկավար Ուալիտ Ժոմպլաթ «Սաֆիր»ի օրաթերթին հետ ունեցած գրոյցին ընթացքին յայտնեց, որ ներքին ապահովութեան ուժերուն արձանագրուող հարցերը պէտք է արմատական լուծումներ գտնեն, որովհետեւ անոնք շատ կարեւոր են երկրին համար: Ըստ Ժոմպլաթի, կարելի չէ այս մարզին մէջ կարկտան եւ անկազմակերպ լուծումներ որդեգրել, որովհետեւ պէտք է նախ սերտել հարցերու յառաջացման պատճառները, անոնց լուծումներ գտնել, որպէսզի կարելի ըլլայ ճիշդ ուղղութեամբ ընթանալ:

Ըստ Ժոմպլաթի, ապահովական կառոյցներու համակարգին մէջ համադրումի մեծ հարց գոյութիւն ունի, որովհետեւ իւրաքանչիւր ապահովական կառոյց իր ձեռք ձգած տեղեկութիւնները չի կեդրոնացներ համապատասխան մարմնի մը մօտ, այլ քաղաքական մրցակցութեան բնոյթ կրող տրամադրութիւններով կը շարունակեն գործել այս մարմինները եւս:

Պատասխանելով «Սաֆիր»ի մէկ հարցումին, որ կը վերաբերի իր եւ Մարատա հոսանքի ղեկավարին միջեւ տեղի ունեցած հանդիպումին Ժոմպլաթ շատ դրական նկատեց զայն, դիտել տալով, որ հանրապետութեան նախագահը նման նախաձեռնութիւններու կը դիմէ, որպէսզի լիբանանեան տարբեր կողմերու եւ անձնաւորութիւններու միջեւ առկայ լարուածութիւնը նուազի, իսկ կառավարութիւնը կարենայ յաջող ուղիով ընթանալ: Ժոմպլաթ դիտել տուաւ, որ շատ կարեւոր է ընկերային-տնտեսական հարցերու լուծման գործընթացին մէջ միասնական աշխատանքը, որովհետեւ երկիրը կարիք ունի անմիջական բարեկարգումի եւ փոփոխութեան:

Թերթին համաձայն, Ընկերվար յառաջդիմական կուսակցութեան ղեկավարը դիտել տուաւ, որ իրենց հանդիպումին ընթացքին քննարկումի նիւթ դարձած են կառավարութիւնն ու անոր աշխատանքի յաջողութիւնը, իսկ մեծ հարցերը, որոնց շուրջ Ժոմպլաթի եւ Ֆրենճիէի միջեւ տարաձայնութիւններ կը գոյութիւն ունին, յետաձգուած են յառաջիկայ հանգրուանին տեղի ունենալիք ազգային երկխօսութեան նիստերուն: Ան նկատել տուաւ, որ նախորդ չորս տարիներուն ընթացքին ոչ մէկ ուղղակի կապ հաստատուած էր իր եւ նախարար Ֆրենճիէի միջեւ, ուստի չկան այնպիսի բարդութիւններ, զորս շրջանցելը շատ դժուար կրնայ ըլլալ:

Անդրադառնալով իր եւ Փոփոխութիւն եւ բարեկարգում համախմբումի նախագահ զօր. Միշել Աունի միջեւ տեղի ունենալիք հաւանական հանդիպումի մը Ժոմպլաթ դիտել տուաւ, որ նախագահը յուշած է, թէ ինք հետաքրքրուած է այս հարցով: «Պիտի ընդառաջեմ այս առնչութեամբ նախագահին կողմէ կատարուած որեւէ նախաձեռնութեան, մանաւանդ որ նպատակը անցեալի խրամատներէն դուրս գալն է եւ երկրին մէջ համախոհական-համաձայնական մթնոլորտի ստեղծումը»:

Լաւատեղեակ աղբիւրներ «Նահար» օրաթերթին յայտնած են, որ Մարատա հոսանքի նախագահին եւ Ընկերվար յառաջդիմական կուսակցութեան նախագահին միջեւ տեղի ունեցած հանդիպումին ընթացքին ոչ մէկ անդրադարձ կատարուած է անցեալին արձանագրուած հարցերուն, իրադարձութիւններուն եւ դէպքերուն, այլ շեշտը դրուած է նոր էջ բանալով յառաջ երթալու վճռակամութեան վրայ:

Ըստ թերթին, երկու անձնաւորութիւնները որոշած են շարունակել իրենց միջեւ հաստատուած կապը եւ երկխօսութիւնը, որպէսզի առկայ հարցերուն լուծումներ գտնուին:

«Ախպար»ի համաձայն, նախագահին խորհրդականներէն մէկը յայտնած է, որ նախագահը երբեք հետամուտ չէ հաշտարարի տիտղոսին տիրանալու, այլ անոր միակ մտահոգութիւնն է երկրին մէջ կայունութեան ստեղծման ուղղութեամբ լուրջ աշխատանք տանիլ, իսկ կայունութեան հաստատման համար կարեւոր է կողմերուն միջեւ անջատուած կապը վերականգնելը, որպէսզի հարցերու լուծման առնչութեամբ միասնական աշխատանք տարուի. Այս իմաստով, նախագահը ազգային երկխօսութեան աշխատանքներուն յաջողութեան համար չափազանց կարեւոր նկատած է Ժոմպլաթի եւ Ֆրենճիէի միջեւ հաշտութեան հաստատումը:

«Սատա Պալատ» կը գրէ, թէ հանրապետութեան նախագահին ջանքերը յաջողութեամբ պսակուեցան Ֆրենճիէի եւ Ժոմպլաթի միջեւ նախագահական պալատին մէջ տեղի ունեցած հանդիպումով: Արդարեւ, այսպիսով դրական մթնոլորտը աւելի դրական կը դառնայ եւ կառավարութեան աշխատանքի յաջողութեան դիմաց աւելի լայն կարելիութիւններ եւ առիթներ կը ստեղծուին:

Թերթին համաձայն, ներկայ դրութեամբ տեղի ունեցող փոքրաքանակ հաշտութիւնները կը պատրաստեն մեծաքանակ երկխօսութեան:

ԱՐՑԱԽ ՖՈՒՆԴ

Արձագանգելով «Արցախ Ֆոնտ»ի՝ «Նոր կեանք, նոր յոյս» ծրագիրի կոչին՝

Էլիզապէթ Փեշտիմալճեանի մահուան առիթով՝

Տէր եւ տիկին Վաչէ Կէօզիւպէօյիւքեան	100,000 լ. ո.
Մելքոն Յակոբեան	100,000 լ. ո.

ՄԱՀԱԶԴ

Տիկին Շաքէ Նիկողոսեան եւ զաւակունք
Տիկին Օլիմ Արսլանեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Ժաք Պոհճալեան եւ զաւակունք (Մոնրէալ)
Տիկին Արաքսի Աւագեան (Մոնրէալ)
Տիկին Մարիճէ Այանեան
Տէր եւ տիկին Նազօ Այանեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Փոլ Այանեան եւ զաւակունք
Գպրանեան եւ Պոհճալեան ընտանիքներ
Օղլագեան եւ Մանանեան ընտանիքներ
Ֆրանսիս ընտանիք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, մեծ մօր, հօրաքրոջ եւ հարազատին՝

ՓԵՐՈՒԶ ՊՈՀՃԱԼԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ ԱՅԱՆԵԱՆ, 1907-ին)

մահը, որ պատահեցաւ երկուշաբթի, 16 Նոյեմբեր 2009-ին, Մոնրէալի մէջ, յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութեան եւ թաղման արարողութիւնը պիտի կատարուի Մոնրէալի մէջ, Հանատա:

- *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*
- *Հանգուցեալին հոգւոյն եօթնօրէքին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, 22 Նոյեմբերին, ժուռնիէի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:*
- *Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին յետ հոգեհանգստեան արարողութեան, Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ սրահին մէջ:*

ՄԱՀԱԶԴ

Տէր եւ տիկին Աբրահամ Պասմաճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Յարութիւն Պասմաճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Հայկազ Կէօքկէօզեան եւ զաւակունք
Տէր եւ տիկին Զաւէն Տէր Յակոբեան եւ զաւակունք
Տիար Զաքար Պասմաճեան եւ զաւակունք
Պասմաճեան եւ Կէօքկէօզեան ընտանիքներ
Տէր Յակոբեան եւ Գուրդեան ընտանիքներ
Ջամուրեան եւ Գրիգորեան ընտանիքներ
Օհանեան եւ Ժամկոչեան ընտանիքներ
Տօնանեան եւ Տեմիրճեան ընտանիքներ
Սեփեան եւ Արսլանեան ընտանիքներ
Շահինեան եւ Խաչիկեան ընտանիքներ
Երեմեան ընտանիք
եւ համայն ազգականներ կը գուժեն իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ եւ հարազատին՝

ՏԻՐՈՒՀԻ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆԻ
(Ծնեալ՝ ՋԱՄՈՒՐԵԱՆ)

մահը, որ պատահեցաւ չորեքշաբթի, 18 Նոյեմբեր 2009-ի երեկոյեան, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Յուղարկաւորութեան արարողութիւնը կատարուեցաւ հինգշաբթի, 19 Նոյեմբերին, կէսօրուան ժամը 12:00-ին, Ռըմէյլի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը փոխադրուեցաւ Պուրճ Համուտի Հայ կաթողիկէ գերեզմանատունը:

- *Ներկայս ընդունիլ իբրեւ մահագդ:*
- *Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին եկեղեցւոյ խորհրդատան մէջ, ուրբաթ, 20 եւ շաբաթ, 21 Նոյեմբեր 2009-ին, առաւօտեան ժամը 10:00-էն 1:00 եւ յետմիջօրէի ժամը 3:00-էն 7:00, նոյն վայրին մէջ:*
- *ՄԱՆՕԹ.- Փոխան ծաղկեպսակի՝ նուիրատուութիւնները կատարել Ազգային Սահակ Մեսրոպեան-Ռուբինեան վարժարանին:*

ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԵՐՈՒՆ ԴԷՄ ՅԱՆԴԻՄԱՆ

ՈՐՊԷՍԶԻ ԱՆՑԵԱԼԸ ՓՆՏՌԵԼՈՒ ՓՈԽԱՐԷՆ՝ ԱՊԱԳԱ՛Ն ՓՆՏՌԵՆՔ

Դժուար է լիբանանահայութիւնը պատկերացնել առանց իր երիտասարդութեան: Գաղութին կեանքը անմիջականօրէն կապուած է երիտասարդութեան յաջողութիւններուն, ընկրկումներուն եւ ապագայի ծրագիրներուն: Երբ դժուարութեան մէջ եղած է երիտասարդութիւնը, դժուարութեան մէջ եղած է ամբողջ գաղութը: Եւ երբ առողջ ու կենսունակ եղած է երիտասարդութիւնը, ատկէ օգտուած են բոլորը:

Այսօր գրաւը դարձեալ երիտասարդութիւնն է, եւ բոլորը կ'ուզեն գիտնալ, թէ ո՞ւր է ան, ի՞նչ կ'ընէ գաղութին ներկային մէջ ու ի՞նչ կը մտածէ աւելի լաւ վաղուան մը համար:

Լիբանանահայ երիտասարդութիւնը այսօր կը դիմագրաւէ զանազան հարցեր, որոնց մէկ մասը կը բաժնեկցի Լիբանանի եւ աշխարհի երիտասարդութեան հետ:

Կարկինը լայն բանալով, եթէ ուզենք ընդհանրական հարցերու մասին խօսիլ, պիտի անդրադառնանք, որ այսօրուան երիտասարդութիւնը առհասարակ կը դիմագրաւէ **ինքնութեան** եւ **պատկանելիութեան** տագնապ:

Կ'ապրի անծնակեդրոն ձեւով, հեռու է հաւաքական կեանքէ եւ ինքզինք կը փնտռէ երեւակայական այն աշխարհին մէջ, որ կը կոչուի համացանց: Երիտասարդութեան ամէնօրեայ յաճախած վայրը համացանցն է, բարեկամութիւնները կը մշակուին անոր ծամբով, հետաքրքրութիւնները եւս կը գոհացուին այնտեղ: Մինչեւ իսկ կեանքի ընկեր-ընկերուհին կը գտնուի հոն, եւ շատ յաճախ ուսումը կամ աշխատանքը եւս կը շարունակուի անոր միջոցով: Մէկ խօսքով, համացանցը կը կազմէ երիտասարդութեան գլխաւոր աշխարհը, որուն կապուած կը մնայ ան ամէնէն աւելի:

Համացանցին լծակից են պատկերասփիւռը եւ արդիական հաղորդակցութեան այլեւայլ միջոցները, որոնք 21-րդ դարու երիտասարդութեան անբաժան ընկերակիցներն են: Համացանցին եւ հաղորդակացութեան արդիական միջոցներուն գերին դարձած այսօրուան երիտասարդութիւնը հետզհետէ կը դառնայ աւելի ծոյլ, մակերեսային, անծնասէր եւ հաճոյասէր: Քանի կոճակի մը հպումով ան կրնայ ունենալ իր բոլոր ուզածները, ինչո՞ւ դիմէ ուրիշներուն: Ինչո՞ւ կարիքը զգայ մարդոց եւ միութիւններու օժանդակութեան: Ինչո՞ւ ակումբ երթայ, բանակումի կամ արշաւի մասնակցի: Չէ՞ որ բոլոր ընկերները մօտն են, քովն են: Բնութիւնը, աշխարհը ամբողջ ձեռքերուն մէջն է: Ինչո՞ւ հանգիստը զոհէ եւ ուրիշներուն ժամանակ տրամադրէ: Ժամանակը ոսկի է եւ ոսկին կարելի չէ ուրիշին տրամադրել, եսի՛ն, սեփական անձին պէտք է յատկացուի ան:

Երբ կարկինը քիչ մը աւելի նեղցնելով զայն կը բանանք լիբանանեան չափով, կը նկատենք, որ երիտասարդական վերոյիշեալ մտահոգութիւններուն վրայ կ'աւելնան ուրիշներ:

Լիբանանի քաղաքական եւ տնտեսական տագնապը վերջին քանի մը տարիներուն պատճառ դարձած է ահաւոր համեմատութիւններու հասնող անգործութեան: Երիտասարդներ, մեծ մասամբ համալսարանական տղաք ու աղջիկներ, հազիւ վկայուած, ապրուստի որոնման մտահոգութեամբ կը դիմեն արտագաղթի: Փաստօրէն այսօրուան լիբանանցի երիտասարդը **իր ապագան չի տեսներ Լիբանանի մէջ**, բացառութիւն կը կազմեն անոնք, որոնց համայնքային պատասխանատուները ընկերային եւ տնտեսական յատուկ ծրագիրներով յաջողած են իրենց երիտասարդութիւնը պահող միջոցներ գտնել իրենց շրջաններուն մէջ: Մենք նախանձով կը նայինք անոնց:

Համալսարանական կեանքը այսօր չափազանց դժուարացած է երկրին մէջ եւ երիտասարդներ ստիպուած են ուսման կողքին անպայման աշխատիլ կարենալ ուսանելու համար: Հետեւաբար ստեղծուած է դժուար կեանքի ընթացք մը, որ ենթակաները կանուխէն կը մղէ իրենց աչքերը երկրէն դուրս յառելու եւ կամ իրենց առօրեայէն դժգոհ այլազան մոլութիւններու դիմելու: Ասով կը բացատրուի նաեւ այն երեւոյթը, որ վերջին տարիներուն թմրամոլութիւնը վտանգաւոր չափերու հասած է համալսարաններու մէջ եւ քիչ մը ամէն տեղ:

Կայ նաեւ լիբանանեան պայմաններու յատուկ այլ երեւոյթ մը. իսլամական ծայրայեղական շարժումներու իբրեւ հակազդեցութիւն, քրիստոնէական զարթօնքի շարժում մը զգալի է տեղացիներու մօտ: Շատեր կը դիմեն հոգեւոր շարժումներու փորձելով իրենց դժուարութիւններուն լուծումները գտնել այնտեղ:

Կարկինին երրորդ օղակը կը ներկայացնէ անմիջականօրէն գաղութային մտահոգութիւններ եւ հարցեր:

Արդարեւ, լիբանանահայ երիտասարդութեան կարեւոր մէկ տոկոսը, իր սերնդակիցներուն նման, այսօր իր ապագան չի տեսներ այս երկրին մէջ, որովհետեւ տնտեսական ներկայ պայմանները եւ զանոնք դիմագրաւելու գաղութին միջոցները որեւէ լաւատեսութիւն չեն ներշնչեր իրեն: Օտարին օժանդակութիւնը պայմանաւորուած է քաղաքական ակնկալութեամբ, իսկ ինք չի փափաքիր Լիբանան մնալ եւ քաղաքական իր համոզումներուն հակառակ գործել: Հետեւաբար արտագաղթը կը նկատէ չարեաց փոքրագոյնը:

Գաղութի երիտասարդութեան մէկ այլ տոկոսը, որ ի սկզբանէ զրկուած է համալսարանական ուսման հետեւելու միջոցներէն, կը սպառնայ ասկէ 5-10 տարի ետք լուրջ բեռ դառնալ գաղութին եւ, անշուշտ, ընկերա-տնտեսական տեսակաւոր բարդութիւններու դուռ բանալ: Այսօրուան անգրագէտ կամ կիսագրագէտ երիտասարդը վաղը հաստատօրէն դատապարտուած է անգործութեան: Որակի անկումը այս իմաստով զգալի է եւ վաղը աւելի զգալի պիտի դառնայ: Գաղութին երիտասարդութեան մէկ փոքր, սակայն ուսեալ հատուածն ալ այսօր զոհը դարձած է աղանդաւորական շարժումներու յուսալով, որ իր փրկութիւնը կը գտնէ հոն: Տխուր իրականութիւն է այս մէկը, որուն ամբողջական պատասխանատուութիւնը կը կրէ գաղութը եւ յատկապէս եկեղեցին:

Կայ նաեւ երիտասարդութեան մեծ զանգուած մը, որ կը թաւալի հայ կեանքէն դուրս, եւ որուն հասնելու միջոցները չափազանց դժուար են: Հոս կը ծագի մեծագոյն հարցումը: Ո՞ւր կը կազմաւորուի այսօրուան լիբանանահայ երիտասարդութիւնը եւ ի՞նչ ազդեցութիւններ կը կրէ ան:

Կար ժամանակ, երբ հայ երիտասարդութեան 60-80 տոկոսը հասակ կ'առնէր հայկական վարժարաններու մէջ, ազգային միութիւններու եւ կազմակերպութիւններու շուքին տակ: Շաբաթը եօթը օր հայերէն կը խօսէր ան, իսկ շաբաթավերջին ալ ազգային հպարտութեամբ կը լեցուէր ներկայ գտնուելով հայ մարզական միութիւններու յաղթական մրցումներուն:

Այսօր հայկական վարժարան յաճախողներուն թիւը զգալիօրէն նուազած է: Վերջին 6 տարիներուն, միայն ազգային վարժարաններ յաճախողներուն թիւը նուազած է 20 տոկոսով: Թիւեր չունինք, սակայն բոլոր երեւոյթները ցոյց կու տան, որ երիտասարդութիւնը զգալիօրէն հեռու է մեր միութիւններէն եւ կազմակերպութիւններէն: Մարզական մեր միութիւններն ալ ազգային խանդավառութիւն եւ հպարտութիւն չեն ներշնչեր նախկինին նման: Հետեւաբար, ո՞ւր է այսօրուան սերունդը: Ինչպէ՞ս կը մեծնայ ան: Ուրկէ՞ կը ստանայ ազգային իր դաստիարակութիւնը: Ո՞վ եւ ինչպէ՞ս կ'օգտուի անոր կարողականութիւններէն: Հարցումներ են ասոնք, որոնք պատասխաններ կը փնտռեն:

Հարցը կարելի է դնել նաեւ այլ ձեւով: Մինչեւ 15 տարի առաջ, լիբանանահայութեան մեծամասնութիւնը կը բնակէր Պուրճ Համուտի մէջ եւ անոր շուրջ, ուր կը գործէին շուրջ տասնեակ մը ակումբներ երիտասարդական ու պատանեկան միաւորներով եւ մարզական միութիւններու մասնաճիւղերով: Այսօր գաղութին տեղաբաշխական պատկերը փոխուած է եւ հայութեան մեծամասնութիւնը կը բնակի Անթիլիասէն վեր մինչեւ Պիքֆայա եւ անդին մինչեւ Ժիւնիէ: Իսկ քանի՞ ակումբ գոյութիւն ունի այդ շրջանին մէջ: Աւելի ճիշդը, քանի՞ նոր ակումբ ստեղծուած է քայլ պահելու համար օրուան պահանջներուն հետ:

Բաւարար թիւով ակումբներու չգոյութիւնը, արդէն իսկ գոյութիւն չունեցող եկեղեցիներու եւ դպրոցներու կողքին, յիշեալ ընդարձակ շրջանին ապագան կը դարձնէ մտահոգիչ: Խառն ամուսնութիւնները կը բազմանան շատ արագ, օտար վարժարաններ յաճախելու երեւոյթը կ'ընդհանրանայ մեծ համեմատութեամբ, եւ այլասերումը կը գտնէ պարարտ հող, որուն իբրեւ հետեւանք կը ծագի պատկանելիութեան լուրջ հարց:

Այսպէս, երիտասարդութեան ստուար զանգուած մը, այսօր ինքզինք աւելի լիբանանցի կը զգայ, քան հայ: Առաւելագոյն պարագային ան ինքզինք կը նկատէ հայ ծագումով լիբանանցի: Հետեւաբար ան որեւէ հարց չի տեսներ լիբանանեան ընկերութեան մէջ համարկումի իմաստով: Շատ բնական ձեւով ան կը յաճախէ տեղական դպրոցներ, կը խօսի տեղական լեզու, յարաբերութիւններ կը մշակէ տեղացիներու հետ: Լիբանանը նկատելով իր հայրենիքը, իսկ Հայաստանը իր պապերուն ծննդավայրը: Լիբանանցի այս երիտասարդը իր պատկանելիութեամբ, ապրումներով եւ առօրեայով օրէ օր աւելի կը կապուի Լիբանանին, եւ կամայ թէ ակամայ կ'ազդուի այս երկրին քաղաքական, քաղաքակրթական եւ ընկերային հոսանքներէն: Այլեւս հայ դատը իր դատը չի նկատեր ան եւ փոխարէնը լիբանանեան մտահոգութիւնները կը նկատէ առաջնահերթ: Հոսկէ լիբանանեան քաղաքական կարգ մը շարժումներու հայ երիտասարդներու անդամակցութիւնը, որ հետզհետէ կարծէք բնական երեւոյթ կը դառնայ:

Երիտասարդութեան այս հատուածին մասին կարելի է տակաւին երկար խօսիլ, քանի ան կը կազմէ համեմատական մեծամասնութիւնը գաղութին երիտասարդութեան: Սակայն անցնինք:

Գաղութը ունի նաեւ երիտասարդութեան փոքր հատուած մը, որուն մաս կը կազմեն միութենական յանձնառու տղաք ու աղջիկներ:

Ասոնք կը գործեն մեծ նուիրումով, անձնազոհութեամբ, սակայն շուտով կ'ապրին յուսախաբութիւններ եւ դառնութիւններ. երբ կ'անդրադառնան, որ այլեւս մեր կառոյցներն ու միութիւնները **չեն բաւարարեր** իրենց եւ գաղութին ակնկալութիւնները: Եւ որպէսզի իրենք ալ այդ միութիւններուն նման տեղբայլի կամ ետքայլի չմատնուին, անոնք տեղի կու տան եւ կը նետուին ազատ ասպարէզ

Յոռետես բնութագրում մը չէ այս մէկը: Իրատես ախտաճանաչում մըն է: Այլապէս, գտէք կառոյց մը կամ միութիւն մը, ուր երիտասարդներ գործեն 3-5 տարիէ աւելի: Իսկ եթէ կան գործողներ, կամ յարգելի բացառութիւններ են անոնք եւ կամ ալ գործի այլ յարմարութիւն չունեցողներ: Դժբախտաբար մեր կառոյցներն ու միութիւնները երիտասարդութեան համար եղած են **հանգրուանային անցման վայրեր** դէպի փայլուն ապագայ խոստացող ասպարէզներ:

Յանձնառու երիտասարդութիւնը այսօր **հեղինակութիւն եւ տեսլական** ունեցող ղեկավարութիւն կը փնտռէ իր շուրջ: Մարդիկ, որոնք հաւատք ունենան իրենց գործին հանդէպ եւ գաղութին ցաւերը ողբալու փոխարէն տարին գէթ քանի մը նախաձեռնութեան դիմեն երիտասարդութեան յոյս ներշնչելու համար, Լիբանանի գաղութը կազմակերպ, ուժական եւ աշխուժ պահելու համար:

Յանձնառու երիտասարդութիւնը այսօր կ'ակնկալէ տեսնել

- Գաղութ մը, որ ԿՐԹԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ունի, գիտէ իր զաւակները կողմնորոշել դէպի գաղութային թէ համահայկական անհրաժեշտութիւն ներկայացնող մասնագիտութիւններ նիւթական համապատասխան դիւրութիւններ ընծայելով թեկնածուներուն:

- Գաղութ մը, որ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ ունի եւ իր երիտասարդները իրենց բախտին չի ձգեր վաղուան իրենց ընտանեկան բոյնը կազմելու ժամանակ:

- Գաղութ մը, որ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ-ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ԾԱՒԱԼՈՒՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆ ունի եւ իր երիտասարդները անգործ ու անտէր չի ձգեր, մինչեւ որ անոնք գերին դառնան թմրամոլութեան կամ որեւէ այլ մոլութեան:

- Գաղութ մը, որուն ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ այնքան մը աշխուժ եւ արդիական ձեւով կը գործեն, որ շատեր, շատ-շատեր կ'ուզեն բոլորուիլ անոնց շուրջ եւ մասնակից դառնալ անոնց իրագործումներուն:

- Վերջապէս գաղութ մը, որուն ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ԻՍԿԱԿԱՆ ՀՆՈՑՆԵՐԸ կը հանդիսանան հայ երիտասարդութեան կազմաւորման, իսկ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՌՈՅՑՆԵՐԸ մէկական մագնիսները այդ երիտասարդութեան աշխատանքի ներգրաւման:

Այս բոլորը իղձ-փափաքներ չեն: Ասոնք իրականութիւն կրնան դառնալ: Նախապէս դարձած են: Ամէն ինչ աստիճանաբար կրնայ իրագործուիլ, եթէ մարդիկ, գաղութի պատասխանատուներ, Միացեալ Նահանգներու նախագահին բառերով համոզուին, որ

«Yes, we can»: «Այո՛, մենք կրնանք»:

Եթէ կամքն ու համոզումը ըլլան, մնացեալը արդէն ծրագրումի եւ հետապնդումի հարց է: Լիբանանահայութիւնը, հակառակ իր հազարումէկ դժուարութիւններուն, հաւատացած ենք, որ ունի բաւարար ներուժ այս հանգրուանը եւս յաջողութեամբ շրջանցելու համար: Կը բաւէ, որ ան երիտասարդութիւնը իսկապէս նկատէ իր առաջնահերթ մտահոգութիւնը, ծրագրէ, հետապնդէ եւ գործէ այնպէս մը, որ այսուհետեւ անցեալը փնտռելու փոխարէն ապագա՛ն փնտռենք:

Վ. ԱՒԱԳԵԱՆ

AZTAG MEDIA
www.aztagmedia.com

ՀԱՅ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ՇԱՀԵԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՄՔ ԵՒ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՏԱՀՐԱՒԷՐՆԵՐ

Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան պետական կրօն հռչակումը՝ 301 թուականին, սկիզբ դրաւ նոր պատմութեան մը, բայց մանաւանդ՝ հայ նոր մշակոյթի: Քրիստոնէութեան պետականացումով հայ ժողովուրդը հիմքը դրաւ իր գոյատեւման եւ ստեղծագործման գործընթացին՝ հաւատալով անոնց հրամայականներուն: Հայ գիրերու գիւտին, անոր յաջորդած Թարգմանչացին եւ Աստուածաշունչի հայացման հիմքը կը կազմէ հայութեան գոյատեւելու եւ ստեղծագործելու տենչը: Հայը, ըլլա՛յ անհատ, ժողովուրդ թէ պետութիւն, դարերու ընթացքին պահեց իր ազգային եւ քրիստոնէական դիմագիծը՝ ի գին ամէն զոհողութեան, որուն մեծ պատկերը կը մարմնաւորուի Ցեղասպանութեան եւ անոր պահանջատիրութեան մէջ: Արդարեւ, եթէ Աստուածաշունչի դաստիարակութիւնը մէկ կողմէ սիրոյ, ներողամտութեան եւ Քրիստոսի շնորհած նոր կեանքի իրականութիւնն է, միւս կողմէ՝ արդարութեան եւ ճշմարտութեան համար ամուր կենալու կենցաղն է: Ահա թէ ինչո՛ւ քրիստոնէական եկեղեցւոյ համար ընդհանրապէս եւ հայկական եկեղեցւոյ համար մասնաւորապէս, Աստուածաշունչը կը կազմէ հաւատքի հիմքը՝ գոյատեւելու, ստեղծագործելու, նաեւ՝ արդարութեան ու ճշմարտութեան վրայ հիմնուած մեր պահանջատիրութիւնը շարունակելու ծառայող:

Հայ Աստուածաշունչը պէտք է դիտել իր համապարփակ եւ ընդհանրապէս դաստիարակչական կողմերով, որովհետեւ մշակոյթի հասկացողութիւնը ընդհանրական եւ համապարփակ է իր քրիստոնէական ազգային աւանդի տարբեր բնագաւառներով, եւ այդ աւանդին պահպանումն ու գոյատեւումը կը դառնայ մեր ժողովուրդի գոյատեւման անհրաժեշտ գրաւական եւ հոն առաջնորդ լաւագոյն «ճամբու քարտէս»: Աստուածաշունչին, անոր հայացումին ծառայող ու գիտահետազօտական, քննական եւ առարկայական բացատրութեան լծուած լաւագոյն ներկայացուցիչներէն մէկն է դոկտ. Արի Թոփուզեան: Ան կ'ապրի Լիոն, Ֆրանսա եւ կը գործէ Ֆրանսական հետազօտական կեդրոնի մը մէջ, իր գործօն մասնակցութիւնը կը բերէ եկեղեցական, ազգային-հասարակական կեանքին եւ Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութեան առաքելութեան: Այս իմաստով անոր տուած 2 դասախօսութիւնները՝ 28 եւ 30 հոկտեմբեր 2009-ին, շահեկան էին կիպրահայ համայնքին համար:

Առաջին դասախօսութիւնը կը կրէր «Հայ Աստուածաշունչի շահեկանութիւնը. պատմական ակնարկ եւ ներկայ օրերու հրամայականը» վերնագիրը: Ան ներածական մը կատարեց, թէ ինչպէս Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութիւնը ունեցաւ իր անհամեմատ կերպով մեծ կարեւորութիւնը եւ եղաւ հայկական գրականութեան հիմնաքարն ու Ոսկեդարի հրաշալի հայոց լեզուի իսկական բառարանը: Ապա ներկայացուց 66 հատորներէ բաղկացած Աստուածաշունչի շահեկանութիւնը եւ ըսաւ, թէ Աստուածաշունչի ստեղծման եղանակը եւ ժամանակի գաղտնիքներէն մէկը կը հանդիսանայ: Նաեւ խօսեցաւ այն մասին, թէ ինչպէս Աստուածաշունչը շատ թանկագին տեղեկութիւններ կը պարունակէ հին դարերու ժողովուրդներու, լեզուներու, սովորութիւններու եւ պատմութեան մասին, եւ թէ՝ Աստուածաշունչը աշխարհի միակ գիրքն է, որ այսքան ժամանակի ու այլ ազգային սահմաններէն ներս թափանցած է: Դոկտ. Թոփուզեան ներկայացուց հայ Աստուածաշունչի դերը անցեալին եւ ներկայիս՝ խօսելով համակարգչային տարբերակին մասին: աստուածաշունչի համակարգչային տարբերակը մեծ ծառայութիւններ կը մատուցէ հայոց լեզուին, հոն կարելի կ'ըլլայ տեսնել լեզուներու (հայերէն եւ այլ) զարգացումը՝ բառերու ճիշդ հոլովումը, խոնարհումը, գործածութիւնը եւ բառապաշարի ճոխացումը:

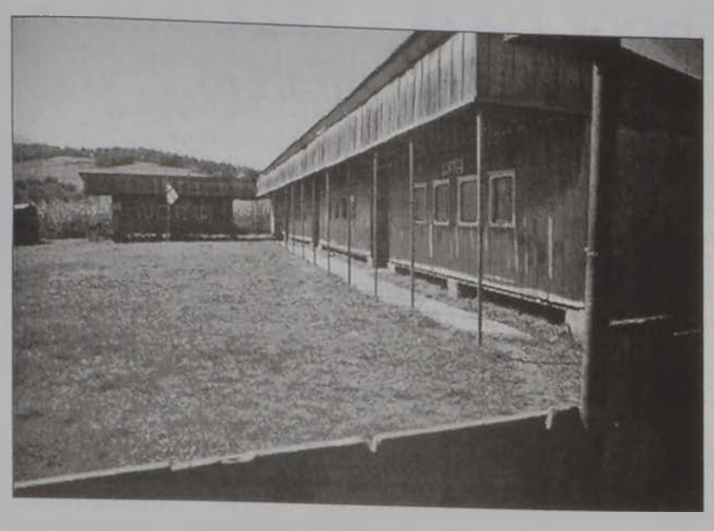
Երկրորդ դասախօսութիւնը կը կրէ՝ «Հաւատք եւ գիտութիւն՝ 21-րդ դարու հայ քրիստոնեայ երիտասարդին փնտռտուքը» վերնագիրը: Այս դասախօսութիւնը նուիրուած էր 2009 տարին հայ երիտասարդութեան տարուան հռչակման: Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսը կը շեշտէ, թէ երիտասարդը տագնապահար ներկայ աշխարհին մէջ «ինքնութեան, փնտռտուքի մէջ է, ու կը շարունակէ «... հայ երիտասարդութիւնը անբաժան մասը կը կազմէ ընկերութեան, որուն փնտռտուքը նաեւ հայ երիտասարդութեան փնտռտուքն է»:

Ձեկուցումը կեդրոնացաւ նոյնինքն հայ երիտասարդին փնտռտուքին վրայ՝ գիտութե՞ան մէջ փնտռել, թէ՞ կրօնի եւ փիլիսոփայութեան: Դոկտ. Թոփուզեան նախ համապարփակ ձեւով եւ օրինակով ներկայացուց գիտութիւն հասկացողութիւնը: Հաստատեց, թէ գիտութիւնը մարդկային ջանք մըն է՝ հասկնալու համար տիեզերքին, բնութեան, կեդանական աշխարհին եւ նոյնինքն մարդուն ներաշխարհին մէջ յայտնուող զանազան երեւոյթները: Ան հաստատեց, որ գիտութիւնը մարդկային ձեռնարկ մըն է՝ հիմնուած իմացականութեան վրայ մարդուն, որ սահմանափակ արարած մըն է: Որեւէ օր կրնայ փաստուիլ, որ մարդուն գիտելիքները սխալ են, հետեւաբար գիտութիւնը բնաւ վերջնական ճշմարտութեան չի հասնիր, եւ գիտական բոլոր վարկածները յարափոփոխ են: Գիտութիւնը այսօր կը հաւատայ, թէ աշխարհը սկիզբ մը ունեցած է մեծ պայթումով մը ու կրնայ վախճանի մը հասնիլ: Այս սկիզբի փնտռտուքը ինքնութեան համար չէ, այլ էութեան: Բայց կրօնն է, եւ անոր միջոցով՝ հաւատքը, որ կու գայ տալու այս էութեան հիմքը- եւ հայ ժողովուրդին համար՝ կրօնի միջոցով եկած քրիստոնէական հաւատքը հայուն տուած է մխիթարութիւն, համբերատար ոգի, անհատականութիւն, ընտանեկան անարատութիւն եւ քրիստոնէական նկարագիր:

Այս երկու դասախօսութիւնները կազմակերպողը Կիպրոսի Հայ աւետարանական եկեղեցին էր: Ձեռնարկները տեղի ունեցան Ազգային առաջնորդարանի «Իւթիւճեան» սրահին մէջ. Նիկոսիա Հրայր Ճէպէճեան կատարեց գոյգ ձեռնարկներուն բացման խօսքը՝ ներկայացնելով նիւթերը եւ ապա վարելով հարցումներու շարքը ներկայացուած նիւթերու առնչութեամբ:

Հ. Ճ.

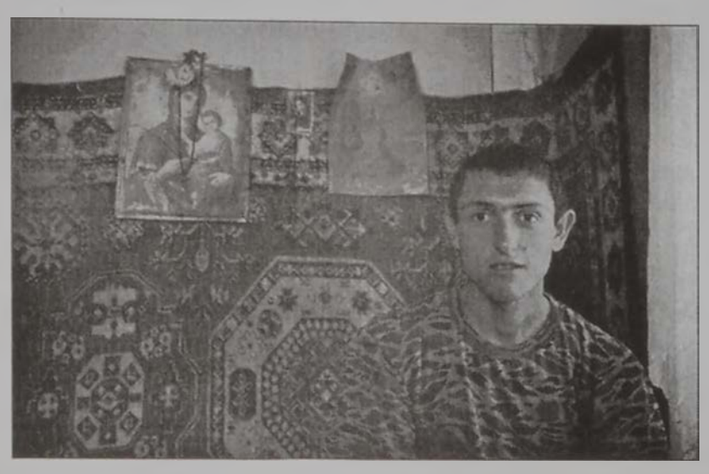
ՀԱՅ-ՎՐԱՑԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆ. ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ ՉԱՆԱԽՉԻՆ

Հազիւ 16 գարուններ բոլորած Արէն Կոնեանը (նկար 2) դեռ անձնագիր չունի, իսկ ձեռք բերելու համար պէտք է յատուկ ոդիսականներու դիմէ, որպէսզի հասնի իր նպատակին: Ան կ'ապրի հայ-վրացական սահմանին մօտ, Չանախչի գիւղը, ուր ցայսօր գրեթէ հարիւր ծուխ գոյութիւն ունի: Մօտաւորապէս երկու ամիս առաջ, շրջանի սահմանէն ներս ծագած վէճի արդիւնք, կարելի չեղաւ գիւղին շուրջ ազատօրէն շրջիլ:

Արէնի ծնողները հայկական անձնագիր ունին, իսկ ինք այդ մէկը իրագործելու համար պէտք է որ կատարէ՝ Հայաստան ժամանելով, Կիրովականի շրջանին մէջ:

«Վրացական անձնագիր չեմ ուզում. ... Ինչիս է պէտք: Բագրատաշէնի մաքսակէտը չեմ կարող անցնել, քանի որ անձնագիր չունեմ, մեր գիւղից հայ-վրացական սահմանն էլ չեմ կարող հատել, քանի որ երկու կողմերի սահմանապահները չեն թողնում», կ'յայտնէ, որուն նման, գիւղէն երեսուն այլ բնակիչներ միեւնոյն կացութեան մէջ կը գտնուին եւ հայկական անձնագիր հանելու բարդ խնդիրներու առջեւ կը գտնուին... Ահաւասիկ հայու ճակատագիր:

Հետաքրքրական է, թէ Չանախչի հասնելու համար պէտք է շրջագայիլ ազերի երեք գիւղերու մօտ եւ ապա հասնիլ տուն... քաղցր տուն: Այսպէս, եթէ օր մը պատահի, որ ազերի հարեւաններ կռուին կամ որոշեն, որ երբեք չեն փափաքիր կապ ունենալ հայորդիներու հետ եւ թոյլ չտան, որ «Չանախչի»ները իրենց գիւղերու ճամբով երթեւեկեն, այդ ժամանակ պիտի ստեղծուի շրջափակման յատուկ իրավիճակ, Հայաստանի եւ Ազրպէյճանի միջեւ:

Հոս հետաքրքրական է նշել, թէ վրացական կառավարութիւնը առատաձեռն գտնուած է հողատարածքէն ներս գտնուող հայկական եւ ազերի գիւղերու նկատմամբ՝ կատարելով քարքարոտ արահետ-ճամբաներու յատուկ ասֆալթապատում:

Վրաստանի Քուեմօ Քարթլիի շրջանին մէջ գտնուող Չանախչիի մէջէն կ'անցնի հայ-վրացական սահմանապահներու կարեւոր եւ հիմնական ճանապարհներէն մէկը: Տակաւին չճշդուած հայ-վրացական այս անյստակ սահմանը կը բաժնէ Չանախչիի եւ հայկական այլ գիւղի մը՝ Ջիլիգայի միջեւ անցնող Ճալա գետը: Շրջանի հայութիւնը, վերջերս յատուկ հաղորդագրութեամբ մը կը յայտներ, թէ՝ «Քուեմօ Քարթլիի սահմանակից շրջանը, առաւելաբար հայաբնակ բնակավայրերով, վերածել Վրաստանի պետական դաշնակցային կառոյցի ինքնավար շրջաններից մէկի՝ ինքնակառավարման լայն իրաւասութիւններով՝ ներառեալ բնակչութեան կողմից ազատ ընտրութիւններով ինքնակառավարման բոլոր մարմինների ընտրութեան իրաւունքը եւ Չաւախքում մշակոյթի, կրթութեան, ընկերային-տնտեսական քաղաքականութեան, հասարակական կարգի պահպանութեան, տեղական ինքնակառավարման եւ շրջակայ միջավայրի պաշտպանութեան իրաւասութիւնները»:

Երեք երեխաներու մայր քսանհինգ տարեկան Ալյան (նկար 3) ամէն օր ստիպուած է երեքամեայ աղջկան հսկողութեան տակ դնել հազիւ երկու ամսուան կեանք ունեցող երեխան... խմելու ջուր բերելու համար: Ամուսինը Իջեւանի մէջ կահոյք պատրաստելու համար նախատեսուած փայտի առուծախով կը զբաղի: Հանդերձ ընտանեօք, անոնք Չանախչի փոգբաղի: Հանդերձ ընտանեօք, անոնք Չանախչի փոխադրուած են, Նոյեմբերեան շրջանի Այրում գիւղէն: Ալյան յիշելով անցեալի օրերը՝ կը նշէ, թէ երբ դեռ սահմանի հետ խնդիրը չկար, հարեւան Ջիլիգա գիւղէն իր հօրաքոյրը՝ Սուէթան կը ժամանէր եւ օժանդակութեան կը հասնէր՝ խնամելով երեխաները:

Սակայն դժբախտաբար երկու գիւղերուն միջեւ հեռաւորութիւնը երկար ու անհասանելի է: «Սուէթան օգնում էր երեխաներին խնամելու, իսկ հիմա միայնակ եմ...», կը հաստատէ Ալյան, որ կ'աւելցնէ, թէ քիչ անգամներ կը տեսնուի իր շատ սիրելի հօրաքրոջ հետ:

Ալյան երեխաներու հետ հաւասար կը խնամէ նաեւ կողքի տան մօտ գտնուող միայնակ ապրող, հարազատներէն լքուած տատիկը՝ Սիրուշ Ծատիրեանը (նկար 4): Անոր համար ալ ան ջուր կը բերէ, հաց ու ճաշ կը պատրաստէ:

«Մի երկու ամիս կը լինի, որ եկել ենք այստեղ, տունը, որտեղ ապրում ենք, լքուած էր... Մերը չէ: Ամուսինս էլ ամիսը երկու անգամ է գալիս գիւղ, շատ է աշխատում, չի հասցնում: Երեխաներիս համար էլ վրացական անձնագրեր ենք հանել. երթեւեկելիս պէտք է գալիս...», կ'եզրակացնէ Ալյան:

Չանախչիի փոքր դպրոցը կը յաճախեն 38 աշակերտներ: Փոքր ու գրեթէ կրպակի նմանող այս «կրթօճախիկ»ը ունի վեց ուսուցիչ եւ մարմնամարզանքի երկու ուսուցող, որոնք կը ժամանեն ՄալֆԷուլէն: Գիւղացիներէն ոչ ոք վրացերէն չի գիտեր, փոխարէն թրքերէնն ու ազերի բարբառն է, որ կը խօսուի:

Չաւախքի եւ Քուեմօ Քարթլիի շրջաններու հայկական հասարակական կազմակերպութիւնները ամիսներ առաջ հրապարակած էին յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կը վերահաստատէին իրենց այն տեսակէտը, որ Վրաստանի բարգաւաճման, հզօրացման ու զարգացման համար անհրաժեշտ է որդեգրել պետութեան դաշնակցային կառոյց: Յայտարարութեան մէջ կը նշուէր, որ դաշնակցային ինքնավարութիւնները հիմնական երաշխիք կրնան դառնալ Վրաստանի մէջ բնակող ազգային փոքրամասնութիւններու ազգային, մշակութային եւ քաղաքացիական իրաւունքներու պաշտպանութեան:

«Մեր ընտրած քաղաքական պայքարին ճամբով մենք աշխուժ մասնակցութիւն պիտի բերենք Վրաստանը դաշնակցային կառուցածեւով օժտելու եւ սահմանային շրջանը դաշնակցային այդ պետութեան լիիրաւ միաւոր դարձնելու ուղղուած գործընթացներուն: Մեր ընտրած ուղին արդար է եւ ուղղուած է Վրաստանը ժողովրդավարական, բարգաւաճ եւ հզօր երկիր վերածելուն: Համոզուած ենք, որ ազգամիջեան փոխադարձ հանդուրժողականութիւնը պարտադիր պահանջ պիտի ըլլայ Վրաստանի՝ բոլոր ազգերու քաղաքացիներուս համար», կ'ըսուի յայտարարութեան մէջ:

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»

Լուսանկարներ՝ ԻՆՆԱ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆԻ

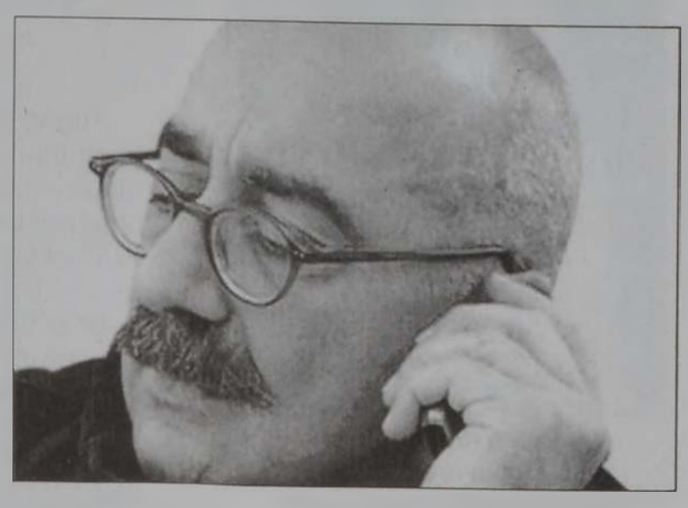
«ԱԶԴԱԿ»Ի ՄԷՋ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

Բոլոր անոնք, որոնք կը փափաքին «Ազդակ»ի մէջ որեւէ ծանուցում հրատարակել, պէտք է բնագիրը խմբագրատուն՝ ծանուցումներու բաժանմունք հասցնեն հրատարակման թուականէն առնուազն օր մը առաջ, ՄԻՆՉԵԻ ԵՐԿՈՒՇԱՆ ԺԱՄԸ 5:00:

ՄԱՀԱԶԴՆԵՐԸ բացառութիւն են: Մահազդ կ'ընդունուի մինչեւ ուշ գիշեր, այնքան ատեն որ զայն հրատարակելու հնարաւորութիւն կայ:

www.aztagdaily.com

ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ՍՊԱՌՆՈՒՄ ԵՆ ՍՊԱՆՆԵԼ ԵՒՍ ՄԷԿ ՀԱՅԱԶԳԻ ԼՐԱԳՐՈՂԻ

Թուրքական «Թարաֆ» օրաթերթի սիւնակագիր Սեւան Նշանեանը, ով տպագրել է Մուսթաֆա Քեմալ Աթաթուրքի «Ուղերձը թուրք երիտասարդութեանը» բնագրի փոխակերպուած տարբերակը, երէկ իր հեղինակային սիւնակում հրապարակել է գայրացած ազգայնամոլների՝ ելեկտրոնային փոստով ստացուած նամակները՝ լի սպառնալիքներով եւ վիրաւորանքներով:

Նշանեանը մասնաւորապէս փոխակերպել է Աթաթուրքի ուղերձի առաջին նախադասութիւնը՝ «Ձեր առաջին պարտքն է յաւէտ պահպանել եւ պաշտպանել Թուրքիայի անկախութիւնը եւ Թուրքիայի Հանրապետութիւնը» հետեւեալ կերպ՝ «Ձեր առաջին պարտքն է լինել մարդ արարած»: Բնօրինակի հետեւեալ նախադասութիւնները՝ «Սա է գոյի եւ ապագայի հիմքը: Այդ հիմքը ձեր ամենաթանկ գանձն է: Ապագայում կարող են շատ չարանենգ մարդիկ լինել թէ՛ հայրենիքում, թէ՛ արտերկրում, ովքեր կը ցանկանան զրկել ձեզ այդ գանձից» փոխարինուել են՝ «Մարդկային գոյի ամենակարեւոր հիմքը սերն է առ այլ մարդ արարածներ: Ձեր ողջ կեանքի ընթացքում դուք պէտք է պարտականութիւն համարէք սերմանել գեղեցկութիւն, խելամտութիւն եւ արդարութիւն այլ մարդկանց մէջ: Եթէ դուք գիտելիքների տէր էք, ապա դուք պէտք է կիսէք դրանք՝ առանց որեւէ փոխադարձ ակնկալիքի» նախադասութիւններով:

Թուրք որոշ երիտասարդների համապատասխան արձագանգը, յիրաւի, սարսափեցնող էր: «Մենք կը ստիպենք քեզ գրել «Ուղերձ երիտասարդութեանը» ելոյթի ճիշդ տարբերակը սեփական արիւնով... Ես ձեզ կը սպաննեմ, ինչպէս շուն Հրանդ Տինքին», նշուած էր ստացուած հաղորդագրութիւններից մէկում, որի բնագրի մեծ մասը ենթակայ չէ հրապարակման, գրում են թուրքական լրատուամիջոցները:

Մէկ այլ նամակում ասւում էր. «Ես աղօթել եմ տարիներ շարունակ, որպէսզի ինձ հնարաւորութիւն ընձեռուի սպաննել ձեր նմաններից մէկին բանակում ծառայելիս: Ես դա սառնասրտօրէն կ'անեմ, եւ քո տեսակի սպանութիւնը չի ծանրանայ իմ խղճին, այլ ընդհակառակը՝ ինձ համար պատիւ կը լինի... Իմացիր, որ մենք սպասում ենք ընդամէնը փոքր նշանի դա իրականացնելու համար»:

Մէկ այլ ելեկտրոնային նամակում «Ուղերձ թուրքական երիտասարդութեան» մէկ այլ փոխակերպուած տարբերակն էր. «Թուրքիայի երիտասարդութի՛ւն, յանուն թուրքականութեան ու մարդասիրութեան՝ ձեր առաջնահերթ պարտականութիւնն է աշխարհիս երեսից սրբել բոլոր հայերին եւ քրտերին՝ թուրքերի ամենամեծ թշնամիներին, որոնք ամենապատուազուրկ ազգերն են աշխարհում»:

Եւս մէկ նամակում կրկին ուղղակի սպառնալիքներ են հնչել եւ անդրադարձ է եղել հայերին.

«Օ», դու՛, ողորմելի արարած, ով իրեն մարդ է համարում, քանի որ գիտի, թէ ինչպէս գրել: Դու եւ քո տեսակները կը տեսնեն թուրքական ագգի ուժը շատ շուտով: Հայերն ու միւսները, ովքեր շարունակում են իրենց խեղաթիւրուած դաւերը՝ երկիրը պառակտելու համար, չնայած այն հանդուրժողականութեանը, որ մենք ցուցաբերել ենք, կը վճարեն այն գինը, որին նրանք արժանի են մօտալուտ ապագայում: Այժմ ձեր օրն է խօսելու, բայց դուք չէ՞ք վախենում, որ դա կը փոխուի մի-երկու տարուայ մէջ: Օրը, երբ մենք կը մաքրենք հաշիւները ձեզ հետ, մօտ է: Կը տեսնենք, թէ արդեօ՞ք դուք նոյն խիզախութեամբ կը խօսէք: Մի ծակ գտիր թաքնուելու համար...»:

ՀԱՅ-ՎՐԱՑԱԿԱՆ 64 ՔԻԼՈՄԵԹՐ ԵՐԿԱՐՈՂ ՍԱՀՄԱՆԱԳԻԾԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԱԾ ՉԷ

Հայ-վրացական սահմանագիծի 64 քիլոմեթր երկարութեամբ հատուածի բաժին մը անհամաձայնութեան տակ կը շարունակէ մնալ: Այդ մասին հաղորդեց հայ-վրացական սահմանի սահմանագծման պետական յանձնախումբի վրացական ներկայացուցիչ Իվերի Մելաշվիլին:

Ըստ անոր, հայ-վրացական սահմանի ամբողջ երկարութիւնը 224 քիլոմեթր կը կազմէ: Մինչեւ հիմա համաձայնութիւն ձեռք բերուած է 160 քիլոմեթր երկարութեան գիծին շուրջ

Մելաշվիլի նշած է, որ յանձնախումբը կը շարունակէ իր աշխատանքը, սակայն այդ գործընթացը սահմանափակուած չէ ժամանակային շրջանակներով, հետեւաբար, թէ ե՛րբ կ'աւարտի գործընթացը, յայտնի չէ, կը գրէ «Կրուգիա online»:

«ԱԶԱՏ ՕՐ»

ՓԱՄՈՒԿԻՆ «ՊՈՒՊՈՒՇ ԹՈՒՐՔ» ԵՐԵՒԱԼԸ ՈՒ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ ԽՕՍԵԼԸ ՊԷՏՔ ԷԻՆ ԸՆԴԱՄԷՆԸ ՆՈՊԵԼԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ

Թուրք յայտնի գրող Օրհան Փամուկը Նոպելեան մրցանակի արժանանալուց յետոյ ակնյայտօրէն հրաժարւում է Հայոց ցեղասպանութեան մասին խօսելուց:

Յամենայնդէպս Նիւ Եորքում Հայոց ցեղասպանութեան մասին հարցը Փամուկին հանել է հունից եւ նա անսպասելիօրէն լքել է իր գրքի շնորհահանդէսը:

Նոյեմբերի 10-ին Նիւ Եորքի Քուինզ քոլեճում սահմանափակ թուով հանդիսատեսի համար կայացել է Օրհան Փամուկի նոր գրքի՝ «Անմեղութեան թանգարան»ի շնորհահանդէսը եւ հատընթերցումը, որից յետոյ «ԱրմՆիւզ»ի նախկին մեկնաբան, Սորպոնի համալսարանի **դոկտորանտ**, նիւեորքաբնակ Հայկ Մարտիրոսեանը թուրք գրողին հարց է տուել, թէ վերջին շրջանում նա կրաւորական դիրք է ընդունել ցեղասպանութեան հարցում:

«Յամենայնդէպս կարծիք կայ, որ խուսափում էք այլեւս այս թեմային անդրադառնալուց: Արդեօ՞ք դա արդիւնք է ձեր հանդէպ նախկինում կիրառուած քրէական հետապնդման, կամ գուցէ ձեր լռութիւնն այլ հանգամանքներո՞վ է պայմանաւորուած, հարցին Փամուկը նեարդայնացած պատասխան է տուել, ընդ որում, հրաժարուելով օգտագործել «ցեղասպանութիւն» բառը: «Դա ինձ համար նախեւառաջ խօսքի ազատութեան խնդիր էր, եւ յետոյ՝ դա իմ կեանքի միակ թեման չէ: Առաւել կարեւոր խնդիրներ կան: Բացի այդ՝ այս թեմաները պէտք է քննարկուեն նախեւառաջ թուրք ժողովրդի կողմից», ասել է Օրհան Փամուկն ու հեռացել շնորհահանդէսից՝ անգամ չմակագրելով իր գրքերը:

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ - NEWS.AM

Սողոմոն Թեհլերեանի եւ Անահիտ Թաթիկեանի հարսանեկան լուսանկարը

Սողոմոն Թեհլերեանը եւ կինը՝ Անահիտ Թաթիկեանը, Փարիզ 1924

Սողոմոն Թեհլերեանը կնոջ՝ Անահիտ Թաթիկեանի եւ որդու հետ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԵՀԼԻՐԵԱՆԻ ՀԱՅՈՒԱԳԻՒՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ՝ ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ

Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան-հիմնարկի լուսանկարներու հաւաքածոն համալրուեցաւ Սողոմոն Թեհլիրեանի չորս բացառիկ ընտանեկան լուսանկարներով, որոնք սիրայօժար թանգարանին նուիրաբերեց Լեւոն Ա. Սարեան (Միացեալ Նահանգներ, Կրինֆիլտ):

Սողոմոն Թեհլիրեան ծնած է 1896-ին, Արեւմտեան Հայաստանի Էրզրում վիլայեթի Ներքին Բագառիճ գիւղը: Նախնական կրթութիւնը ստացած է իր ծննդավայրին մէջ, ապա աւարտած է Կ. Պոլսոյ Կեդրոնական վարժարանը: Հայոց ցեղասպանութեան օրերուն Ս. Թեհլիրեան ականատես եղաւ իր քոյրերու բռնաբարութեան ու ընտանիքի անդամներու դաժան սպանութեան՝ թրքական հրոսակախումբերու կողմէ: Տարագրութեան ընթացքին ծանր վիրաւորուելով՝ Թեհլիրեան երկար ժամանակ համարուեցաւ մահացած: Աւելի ուշ ան տեղափոխուեցաւ Կովկաս՝ անդամագրուելով Անդրանիկի գլխաւորած կամաւորական գունդին:

1921-ին Սողոմոն Թեհլիրեան ներգրաւուեցաւ «Նեմեսիս» գործողութեան մէջ՝ Հայոց ցեղասպանութեան գլխաւոր կազմակերպիչներու մահապատիժի իրականացման նախաձեռնութեան: Անոր հիմնական խնդիրն էր գտնել եւ վրէժխնդիր ըլլալ Հայոց ցեղասպանութեան գլխաւոր կազմակերպիչ Թալէաթ փաշայէն: Երկար որոնումներէ ետք, վերջապէս, Պերլինի մէջ գտնելով Թալէաթը՝ 1921 մարտ 15-ին, Շառլոթենպուրկ թաղամասի Հայտենպուրկ փողոցին վրայ 25-ամեայ Սողոմոն Թեհլիրեանը բազմաթիւ ականատեսներու աչքերուն առջեւ գնդակահարեց ոճրագործը:

Սողոմոն Թեհլիրեան ձերբակալուեցաւ Թալէաթ փաշայի սպանութեան մեղադրանքով. 1921 յունիս 2-3 տեղի ունեցած դատավարութեան ընթացքին Ս. Թեհլիրեանը ներկայացուց Հայոց ցեղասպանութեան իրողութիւնն ու իր ընտանիքի սպանութեան պատմութիւնը՝ հիմնաւորելով իր կատարած սպանութեան պատճառները: Գերմանական դատարանը (նախագահ՝ տոքթ. Լեմպերկ) անմեղ հռչակեց Սողոմոն Թեհլիրեանը եւ արդարացուց զայն: Սողոմոն Թեհլիրեանի գործը Ռափայէլ Լեմքինի համար, որ 1944-ին առաջին անգամ շրջանառութեան մէջ դրաւ ցեղասպանութիւն եզրը, զայրացնող հանգամանք էր. հետաքննելու համար այն վարկածը. թէ ինչպէս Ս. Թեհլիրեանը կրնար մեղադրուիլ մարդասպանութեան համար. այն պարագային. երբ սպաննուածը՝ Թալէաթը աւելի քան մէկ միլիոն մարդու բնաջնջման ծրագիրը յաջողութեամբ իրագործելէ ետք, կրցաւ խուսափիլ պատասխանատուութենէ:

Սողոմոն Թեհլիրեանը մինչեւ 1945 կը բնակէր Պելճիքա, ապա մեկնեցաւ Սան Ֆրանսիսքօ, ուր եւ մահացաւ 1960-ին:

■

«ՔՆՆԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՕՂԱԿԱՀԻՒՍՈՂ ԴԷՄՔԵՐՈՒ ԵՒ ԵՂԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ (1828 - 1922 Թ.Թ.)»

(ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ Հ. ՔԱՍՈՒՆԻ)

2009-ին Պէյրութի մէջ, Մ. Ա. Հ. Ա. Ե. միութեան հրատարակչական գրասենեակին կողմէ լոյս տեսաւ լիբանահայ կրթական մշակ, խմբագիր եւ պատմաբան Երուանդ Հ. Քասունիի **«Քննական տեսութիւն հայ աւետարանականութեան պատմութիւնը օղակահիւսող դէմքերու եւ եղելութիւններու (1828-1922 թթ.)»** խորագրեալ պատմագրական երկը:

Հեղինակը ծնած է Հալէպ, ուր աւարտելէ ետք նախնական ու երկրորդական ուսումը տեղւոյն վարժարաններուն մէջ, կ'անցնի Պէյրութ եւ կը հետեւի Հայկազեան քոլեճի դասընթացքներուն եւ կը ստանայ պսակաւոր արուեստից վկայական: Հետեւելէ ետք Սեն Ժոզեֆ համալսարանի հայագիտական դասընթացքներուն, կ'արժանանայ արեւելագիտական ուսմանց վկայականին: Իսկ 1974-ին, աւարտելէ ետք Երեւանի պետական համալսարանը, կը վկայուի դոկտոր փիլիսոփայութեան պատմական գիտութիւններու տիտղոսով:

Վարած է ուսուցչական պաշտօն հայկական երկրորդական վարժարաններու մէջ եւ ստանձնած խմբագրութիւնը՝ **«Սփիւռք»**ի, **«Ջանասէր»**ի, **«Հայկազեան Հայագիտական Հանդէս»**ի եւ այլ հրատարակութիւններու:

584 էջերէ բաղկացած սոյն հատորին յառաջաբանին մէջ Երուանդ Հ. Քասունի կ'ըսէ, թէ օգտագործած է վեր. Հայկ Ստեփան խ. Իւթիւճեանի (1823-1911 թթ.) «Ծագումն եւ ընթացք աւետարանականութեան ի հայս» (Կ. Պոլիս, 1914) խորագրեալ գործը, որ կը բովանդակէ շահեկան ծանօթութիւններ 19-րդ դարու հայ աւետարանական շարժումի եւ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցիի մասին: Այս առումով, վեր. Իւթիւճեան պատմահայրն է հայ աւետարանական եկեղեցիին:

Հեղինակը կ'ըսէ, թէ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցիի ծնունդէն ի վեր (1 յուլիս, 1846), անցած են թէեւ 160 տարիներ. բայց չէ գրուած մինչեւ այսօր համապարփակ պատմութիւնը սոյն եկեղեցիին հետեւաբար. ծեռնարկելով **«Քննական տեսութիւն հայ աւետարանականութեան պատմութիւնը օղակահիւսող դէմքերու եւ եղելութիւններու (1828-1922 թթ.)»** խորագրեալ իր ուսումնասիրական աշխատանքին, ան կը ձգտի պրպտել եւ համախմբել վաւերագրական արժէք ներկայացնող այն օգտագործելի աղբիւրները, որոնք հետագային՝ կը նպաստեն հայ աւետարանական եկեղեցիի պատմութեամբ շահագրգիռ պատմաբաններու պատմագրական գործունէութեան:

Արդարեւ, **«Քննական տեսութիւն հայ աւետարանականութեան պատմութիւնը օղակահիւսող դէմքերու եւ եղելութիւններու (1828-1922 թթ.)»** երկարաշունչ ուսումնասիրութեամբ, Քասունի կը քննարկէ այն հարցը, թէ ի՛նչ պայմաններու տակ կազմաւորուեցաւ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցին: Այս կապակցութեամբ կ'ըսէ թէ, Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցիի պատմութիւնը՝ «եղած է ու կը մնայ հայ ժողովուրդի եւ հայ եկեղեցիի պատմական հոլովոյթին արտայայտութիւններէն մէկը, եւ ուրեմն՝ ամբողջականօրէն միաձուլուած անոր»:

Թէ՝ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցին նկատել իբրեւ անջատողական շարժում՝ կը նշանակէ «Դաւել պատմութեան «մէկ ամբողջութիւն» հասկացողութեան, հայ ժողովուրդի պատմութեան հոլովութային ընթացքի գիտակցութեան, պատմագիտական մտածողութեան եւ արդարութեան»:

Խորացնելով այս հարցը՝ հեղինակը կ'ըսէ նաեւ, թէ ինչպէս 301 թուին Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցիի ծնունդը չնկատուեցաւ անջատողական շարժում հեթանոսական կրօնի անկումէն ետք, նոյնպէս կարելի է նկատել անջատողական շարժում Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցին, տրուած ըլլալով որ ա՛ն եւս հարազատ ծնունդն է մեր ցեղային դարաւոր արմատներուն եւ մեր հոգեմտաւոր աւանդութիւններուն:

Քասունի կը պարզէ սոյն հարցը հանգրուանային զարգացումներով՝ հիմնաւորելով իր ըմբռնումները՝ գիտական փաստարկութեամբ:

Սոյն պատմագրական գործով ան կը ներկայացնէ այն փոխյարաբերութիւնը, որ գոյութիւն ունեցած է Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցիին եւ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցիին միջեւ: **Հայաստանեայց** տարագումին տակ, կ'ըսէ հեղինակը, աւետարանական եկեղեցին ճանչցած է առաքելական եկեղեցին՝ իբրեւ **Մայր** եկեղեցի եւ նկատած ինքզինք անոր հարազատ որդին: Թէ՝ այս հասկացողութեամբ, յիշեալ եկեղեցիները ընթացած են ժամանակի հետ՝ բնական հունի մէջ պահելով իրենց փոխադարձ յարաբերութիւնը. մայրը՝ իր պատասխանատուութեան, եւ որդին՝ իր պարտականութեան բարձր գիտակցութեամբ:

Քասունի կ'ըսէ, թէ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցիի կազմաւորման գործին մէջ ամերիկեան պորտի միսիոնարութիւնը թէեւ բերած է իր նպաստը, սակայն ոչ ոք հրաւէր ուղարկած էր միսիոնարներուն, որ Աւետարան քարոզեն: Ամերիկացի միսիոնարները ինքնակոչ հիւրեր էին, որոնք չկրցան հասկնալ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցիի **հայաստանեայցը**, կ'ըսէ հեղինակը: Միսիոնարներուն մէջ կային բարեմիտ անձեր, ինչպէս՝ Սայրըս Համլին, Էլայաս Ռիկզ, Էտուին Պլիս եւ ամերիկացի-հայ վեր. Հըրպըրթ Մ. Ալեն, որոնք էապէս կ'ըմբռնէին առաքելական եւ աւետարանական եկեղեցիներու նպատակն ու առաքելութիւնը՝ իրենց ճշգրիտ յղացքին մէջ:

Ակնարկելով միսիոնարներու յարուցած դժուարութիւններուն՝ Քասունի կ'ըսէ, թէ կային ամերիկացի քարոզիչներ, որոնք կը պարտադրէին աւետարանական շարժումի հետեւող հայերուն, որ դառնան լուտերականներ, ժողովականներ կամ երիցականներ: Իսկ իր կարգին, ամերիկացի միսիոնար վեր. Հերիսըն Ճ. Օ. Տուայթ կը թելադրէր միսիոնարներուն, որ չբռնաբարեն աւետարանական շարժումի հետեւող հայերու ազատութիւնը, այլ թոյլ տան, որ անոնք պահեն իրենց ազգային ինքնութիւնը:

Հեղինակը կ'անդրադառնայ այն իրողութեան, թէ 19-րդ դարու Զարթօնքը իրագործուեցաւ շնորհիւ կրթական եւ հրատարակչական մարզերու մէջ միսիոնարներուն մատուցած հայանպաստ ծառայութեան: Իրենց հիմնած բարձրագոյն վարժարաններուն մէջ հայ ուսանողները զարգացան եւ թրծուեցան ազատախոհ գաղափարներով:

Կ'ըսէ նաեւ, թէ Եղեռնի մահաշուք տարիներուն բազմաթիւ միսիոնարներ դարձան բաժնեկից հայ ժողովուրդի տառապանքին: Դժբախտաբար նորագոյն պատմագրութիւնը ո՛չ մէկ ակնարկութիւն կատարեց անոնց մասին:

«Քննական տեսութիւն հայ աւետարանականութեան պատմութիւնը օղակահիւսող դէմքերու եւ եղելութիւններու (1828-1922 թթ.)» հատորին առաջին 132 էջերը յատկացուած են Պրուսայի եւ վեր. Հայկ Ստեփան Իւթիւճեանի **«Կենսագրութիւն կամ օրական գրութիւն»** խորագրեալ գործին: Իսկ մնացեալ 450 էջերու մէջ հեղինակը հանգամանօրէն կը ներկայացնէ հայ աւետարանական շարժումը, որ տեղի ունեցաւ 19-րդ դարու կիսուն, հայ հոգեւորական եւ աշխարհական դէմքերու եւ գործիչներու մասնակցութեամբ, որոնք հրապարակ իջան՝ դրսեւորելով սոյն շարժումին նկատմամբ դրական եւ բացասական համապատասխան դիրքորոշումներ:

Արդարեւ, այս երեւոյթին գլխաւոր ռահվիրան եւ ջատագովը կը նկատուի Գրիգոր պատուելի Փեշտիմալճեան:

Կ. Պոլսոյ Մատթէոս Չուխաճեան պատրիարքը հայ աւետարանականներու դէմ կը կազմակերպէ խիստ հալածանքներ:

Վրթանէս քհնյ. Եգնակեան կը հանդիսանայ ջերմ պաշտպանը հայ աւետարանականներուն, որոնց նորակազմ եկեղեցին կը կոչէ՝ «Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցի, որ կը նշանակէր հաւատարիմ մնալ Մայր եկեղեցիի ազգային, կրօնական ու մշակութային աւանդութիւններուն»:

Իսկ Ստեփան Սերոբեան կը դառնայ առաջին ազգապետը հայ աւետարանական համայնքի: Եղբայրն է ան Կ. Պոլսոյ հայոց պատրիարք Յակոբոս Սերոբեանի:

Քասունի կ'ըսէ, թէ 1 յուլիսի 1846 թուին ծագում կ'առնէ Հայաստանեայց աւետարանական եկեղեցին, որուն կազմաւորման օրինական աշխատանքին մեծապէս կը նպաստէ Կ. Պոլսոյ մէջ Մեծն Բրիտանիոյ դեսպան լորտ Սթրաթֆորտ:

Հեղինակը երախտագիտութեամբ կը յիշէ անունը վեր. Իլայաս Ռիկզին, որուն անխոնջ ջանքերով Աստուածաշունչը կը թարգմանուի հայերէնի եւ լոյս կը տեսնէ Զմիւռնիոյ մէջ, 1853 թուին:

Պետք է ըսել, որ հեղինակը, շնորհիւ իր յարատեւ կամքին եւ անխոնջ տքնութեան, կրցած է մանրակրկիտ կերպով ներկայացնել պատմութիւնը հայ աւետարանական համայնքին:

Արդարեւ, գիտական տուեալներով հիմնաւորուած պատմագրական հարուստ իրագործում մըն է Երուանդ Հ. Քասունիի **««Քննական տեսութիւն հայ աւետարականութեան պատմութիւնը օղակահիւսող դէմքերու եւ եղելութիւններու (1828-1922 թթ.)»** խորագրեալ ստուար հատորը, որ պիտի ըլլայ գնահատանքին առարկան ապագայ պատմաբանին:

ՅԱԿՈԲ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Օգոստոս 2009
Պէյրութ

«ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է» ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԻ ՈՐՈՇՄԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Երեւանի փողոցներում հերթական անգամ յայտնուել են քարտէսների պատկերներ, որոնք եթէ տեսնում ենք որեւէ օտար լրատուամիջոցի եթերում կամ էջերում, ապա բողոքում ենք անարդարութեան, մեր ժողովրդի իրաւունքների ոտնահարման դէմ: Այս օրերին Երեւանում հերթական անգամ յայտնուած վահանակներից դատելով, Հայաստանի կառավարութիւնը անտեսում է Լաչինը, Քաշաթաղը եւ միւս ազատագրուած տարածքները: Մեր գործընկերն այս պատմութիւնում նոր հանգամանքներ է պարզել:

Յայտնի դարձաւ, որ Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետութիւնների սահմանները կարող են որոշել Միացեալ Նահանգներում:

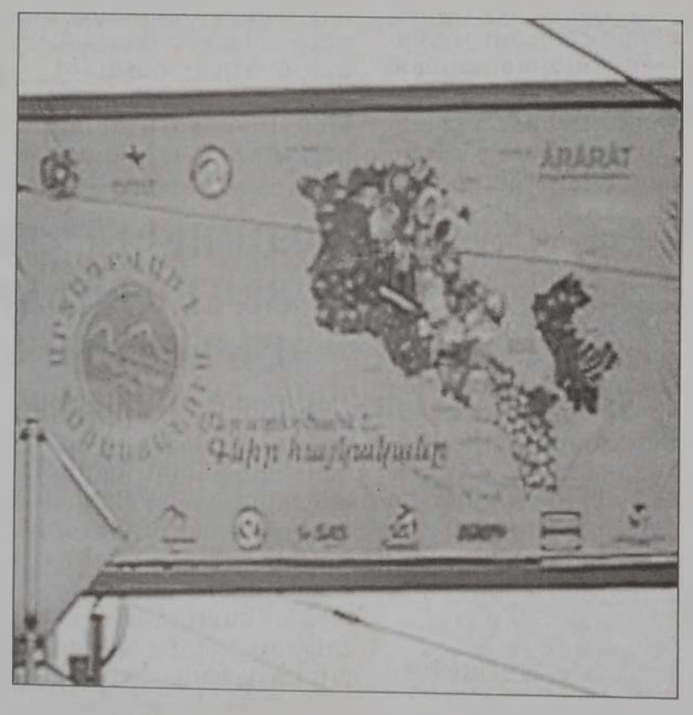
Շուտով մեկնարկելու է «Գնիր հայկականը» համազգային արշաւը, որով Հայաստանի կառավարութիւնը, «Հազարամեակի մարտահրաւէր Հայաստան» հիմնադրամը եւ Երեւանի քոնեաքի գործարանը փորձում են խթանել հայկական արտադրանքի տարածումը հայ սպառողների շրջանում: Հայրենական արտադրանքի հանդէպ հպարտութեան եւ վստահութեան զգացումի կոչից, սակայն, զերծ են մնացել հատրութի հարաւը, Ասկերանի արեւելքը, Մարտակերտի հարաւ-արեւելքը, արեւմտեան Շահումեանը եւ Քաշաթաղն ամբողջովին:

Ծրագիրը գովազդող պաստառի վրայ. Հայաստանի ու Արցախի միջեւ անգամ ցամաքային կապն ապահովող Լաչինի միջանցքն է բացակայում:

Յիշեցնենք, որ Հայաստանի քարտէսագրութեան հիմնարկը դեռեւս 2005 թուականից, հաշուի առնելով Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետութեան սահմանադրութիւնները, հրատարակում է Հայաստանի ու Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետութիւնների ամբողջական տարածքները ներառող քարտէսներ: Այդ մասին նիւթեր հիմնարկը փոխանցել է նաեւ արտաքին գործերի նախարարութիւն եւ համապատասխան այլ մարմիններ:

Բայց կազմակերպիչները շարունակում են նախագիծը գովազդել՝ սխալ գծագրուած քարտէսով:

Ընդ որում. կառավարութիւնը պաստառի բովանդակութեան պատասխանատուութիւնը դնում է «Հազարամեակի մարտահրաւէրներ» հիմնադրամի վրայ: Այստեղ էլ. պատասխանատուներից մէկն ասաց. որ պատճառն այն է. որ նուիրատու կազմակերպութիւնը ամերիկեան է. եւ չեն ցանկացել որեւէ կերպ դժուարութիւններ յառաջացնել ծրագրի իրականացման համար.

Սկզբում նախ, մտադիր են եղել Ղարաբաղն ընդհանրապէս չպատկերել, ապա որոշել են պատկերել վաղուց գոյութիւն չունեցող Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի քարտէսը:

Հետեւութիւնները կարող են լինել երկուսը.

կամ ծրագրի համահեղինակ ամերիկեան կողմը ճանաչում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը, թեկուզ Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզի սահմանագծով, կամ էլ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը, անտեսելով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան սահմանադրութիւնը, ազատագրուած տարածքները անտեսում է Լեռնային Ղարաբաղի մասին խօսելիս:

Հարցերը շարունակում են մնալ: Ամերիկեան ֆինանսաւորմամբ գործող «Հազարամեակների մարտահրաւէրներ-Հայաստան» հիմնադրամը պատրաստակամութիւն յայտնեց հարցադրումներին պատասխանել գրաւոր:

Յառաջիկայում. սպասում ենք պատասխանի:

«ԵՐԿԻՐ ՄԵՏԻԱ»

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՀՈՂՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

**ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՏԱԾՈՆԵՐ ՅԱՃԱԽ ԿԸ ՆԿԱՏՈՒԻՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ԵՐԿԻՐՆԵՐ ԻՐԵՆՑ ՀՈՂԱՅԻՆ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԷՆ ԱՊՕՐԻՆԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ԴՈՒՐՍ ԲԵՐՈՒԱԾ ԳԱՆՁԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ ԻԲՐԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ: ՍԱԿԱՅՆ ՈՐՔԱ՞Ն ՃԻՇԴ Է, ԹԷ ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԻՐ ՄԸ ԻՐԱՊԷ՛Ս ԿԸ ՊԱՏԿԱՆԻ ԱՅՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ, ՈՐ ԲՆԱԿԻՉՆ Է ՏԱՐԱԾՔԻ ՄԸ, ՈՒՐԿԷ Ի ՅԱՅՏ ԵԿԱԾ Է ԱՆԻԿԱ: ԱՐԴԵՕՔ ԹՈՒՐՔԻԱ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՈՒՆԻ՞ ՊԱՀԱՆՋԵԼՈՒ ԻՐ ԵՐԿՐԷՆ ՅԱՅՏՆԱԲԵՐՈՒԱԾ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԿԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ: ՄԵԿՆԱԲԱՆՆԵՐ ՍԿՍԱԾ ԵՆ ՀԱՐՑԱԿԱՆԻ ՏԱԿ ԱՌՆԵԼ ԵՈՒՆԵՍՔՕ-Ի ՍԱՀՄԱՆԱԾ ՕՐԷՆՔՆԵՐԸ ԱՅՍ ԱՌՆՉՈՒԹԵԱՄԲ՝ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ ՊԱՏՃԱՌԱԲԱՆՈՒԱԾ ՎԻՃԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՄԻՆՉ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿԸ ՅԱՋՈՂԻ ԾՈՒՆԿԻ ԲԵՐԵԼ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԹԱՆԳԱՐԱՆՆԵՐ ԵՒ ՎԵՐԱՏԻՐԱՆԱԼ ՅԻՆ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԱՆԳԻՆ ԻՐԵՐՈՒ: «ՏԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ԹԱՅՄՉ» ԿԸ ՆԿԱՐԱԳՐԷ, ԹԷ ԻՆՉՊԷ՛Ս Կ՛ԸՆԹԱՆԱՆ ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿՆԵՐԸ:

Ջահի Հաուաս Ռոզեթթայի քարը կը նկատէ աքսորի մէջ հիւծող գողցուած իր մը: «Մենք ենք սեփականատէրը այս քարին», կը յայտարարէ ան՝ իբրեւ Եգիպտոսի Հնութիւններու գերագոյն խորհուրդին ընդհանուր քարտուղարը:

Բրիտանական թանգարանը համաձայն չէ, գէթ՝ առայժմ: Սակայն երբեք պէտք չէ թերագնահատել Ջահի Հաուասը, երբ հարցը կը վերաբերի սեփականութեան վէճերու: Ան այնքա՜ն յաճախ յաջողած է ապահովել հնագիտական իրերու վերադարձը իրենց «հայրենիքը», ինչպէս կը կոչէ ան, որ թանգարաններու պատասխանատուներ կը փութան հաճելի թուելու իրեն:

Անցեալ ամիս Հաուաս առկախեց Եգիպտոսի մէջ Լուվրի պեղումները, եւ թանգարանը անմիջապէս վերադարձուց հնադարեան որմնանկարներու բեկորներ, զորս կը պահանջէր ան: Ապա Արուեստի Մեթրոփոլիթըն թանգարանը կանխեց անախորժ կացութիւն մը եւ ցոյց տուաւ իր «խոր յարգանքն ու «գնահատանքը»՝ սեփական հաւաքածոյէ մը գնելով եգիպտական տաճարի մը պատկանող հնութիւն մը՝ զայն նուիրելու համար Եգիպտոսի:

Նման քայլեր գործնական նպատակներու կրնան ծառայել թանգարաններու պատասխանատուներու, որոնց համար մտահոգութիւն է պեղումներու արտօնագիրներ ապահովելը եւ իրաւական հարցերէ խուսափիլը: Սակայն արդեօք այս ուղղութիւնը ի վերջոյ նպաստաւո՞ր է հնագիտութեան մարզին:

Գիտնականներ եւ թանգարաններու պատասխանատուներ վերջին տասնամեակներուն ընդհանրապէս զօրակցած են այն օրէնքներուն, որոնք երկիրներու կը շնորհեն իրենց հողային սահմաններէն ներս ի յայտ եկած հնադարեան «մշակութային ինչքերու» սեփականութեան իրաւունքը: Սակայն այս օրէնքները հիմնուած են խիստ վիճելի երկու ենթադրութիւններու վրայ՝ առաջինը՝ հնութիւններ պէտք է մնան որեւէ երկրի մէջ, ուրկէ յայտնաբերուած են, եւ երկրորդ՝ հնագիտական վայրերու պահպանութեան լաւագոյն ձեւը հնութիւններու միջազգային առեւտուրին սահմանափակումն է:

Կարգ մը պարագաներու գեղարուեստական կամ հնագիտական առումով տրամաբանական կը թուի հնութիւնները միասին պահելը այն վայրին մէջ, ուրկէ յայտնաբերուած են անոնք: Սակայն նաեւ վտանգաւոր կրնայ ըլլալ ամէն ինչ մէկ տեղ պահելը, մանաւանդ երբ խնդրոյ առարկայ երկիրը թոհուփոհ մը կ՛ապրի կամ չի կրնար պեղել եւ պահպանել իր գանձերը: Երբ Մեթրոփոլիթըն թանգարանը ճնշումի տակ ստիպուեցաւ վերադարձնել Լիտիանի աւարը, ինչպէս ծանօթ է հնութիւններու այս հաւաքածոն, անոր ամէնէն թանկագին գանձերէն մէկը տարիներ առաջ գողցուեցաւ Թուրքիոյ մէջ, ուր վերադարձած էր:

Եգիպտոս Նեֆերթիթիի կիսանդրին կը պահանջէ Պերլինի մէկ թանգարանէն:

Հնութիւններու արտածումը սահմանափակող օրէնքները չեն յաջողած վերջ դնել անոնց կողոպուտին, ինչպէս թմրեցուցիչի դէմ պայքարը վերջ չէ դրած թմրեցուցիչի մաքսանենգութեան: Փոխարէնը՝ այս սահմանափակումները կը քաջալերեն սեւ շուկան եւ առիթ չեն տար գիտական բացայայտ ուսումնասիրութեան, որմէ պիտի օգտուէին բոլորը, բացի՝ գողերէն:

Օրինական վաճառականներ, թանգարաններ եւ սեփական հաւաքածոներ պահողներ պատրաստ են նիւթական ներդրումներ կատարելու՝ մասնագիտական պեղումներու ձեռնարկելու եւ ի յայտ եկած հնութիւնները վերլուծելու, որովհետեւ նման արձանագրութիւն մը պիտի բարձրացնէր հնագիտական իրերուն արժէքը: Երկիր մը կրնայ հանրային արձանագրութիւնը պահել կատարուած յայտնաբերումներուն եւ հաւաքածոյ պահողներէ պահանջել, որ ուսումնասիրողներ հասողութիւն ունենան իրենց գնած իրերուն: Սակայն այս մէկը կարելի է իրականացնել՝ առանց ամէն ինչ ազգային պետութեան սեփականութիւնը դարձնելու:

Հաուասի պոռթկումին պահը մտածել կու տայ, թէ անիկա հակադարձութիւն մըն է արեւմուտքցիներուն, որոնք կանխարգիլեցին եգիպտացիի մը ՄԱԿ-ի մշակութային կազմակերպութեան՝ ԵՈՒՆԵՍՔՕ-ի ղեկավար դառնալը: Սակայն ինչ շարժառիթներ ալ գոյութիւն ունենան, կասկած չկայ, թէ մշակութային սեփականութեան վերաբերող օրէնքները հնագիտական յայտնաբերումները վերածած են քաղաքական զէնքերու:

Իր «Յու օնզ ենթիքուիթի» գիրքին մէջ Ճեյմս Քունօ կը վիճի, թէ ուսումնասիրողներ դաւաճանած են իրենց սկզբունքներուն՝ ձայնակցելով քաղաքագէտներու, որոնք չարաշահած են հնութիւններու հարցը՝ օրինականացնելու համար իրենց իշխանութիւնն ու պետութիւնը: Սատտամ Հիւսէյն ամէնէն բացայայտ ձեւով Իրաքի հնագիտական թանգարանները վերածած էր իր սեփական անձին քարոզչութիւնը կատարելու միջոցի՝ իբրեւ Նաբուգոդոնոսոր: Սակայն այլ ղեկավարներ նոյն խորամանկութեամբ հնութիւնները օգտագործած են՝ զարկ տալու համար իրենց ինքնիշխան տիրութեան հաստատումին:

Քունօ կը ջատագովէ աւանդական այն դրութիւնը, որուն համաձայն, հնագէտներ պեղումներ կը կատարէին օտար երկիրներու մէջ եւ իրենց յայտնաբերումներէն մաս մը կու տային զիրենք հիւրընկալող երկրին եւ մաս մըն ալ իրենց հետ կը տանէին իրենց երկիրը: Այս ձեւով երկու կողմերը շահաւոր էին եւ կը նախաձեռնէին հնութիւններու յայտնաբերումին՝ նախքան գողերու կողմէ նման աշխատանքի մը կարելիութեան ոչնչացումը:

Ակներեւ է, որ Քունօ, իբրեւ Շիքակոյի Արուեստի հիմնարկի տնօրէն, ունի իր սեփական շարժառիթները՝ տէր դառնալու օտար երկիրներէ բերուած հնութիւններու: Ան որեւէ ձեւով ներողամտութիւն չի խնդրեր՝ Միացեալ Նահանգներու կեդրոնական շրջաններուն մէջ միջինարեւելեան արձաններ ցուցադրելու իր ցանկութեան համար:

«Մարդ արարածին բնութեան մաս կը կազմէ յարակցութիւններ փնտռելը եւ փոխանակումներ կատարելը,- կը գրէ ան;- Արդիւնքը հասարակաց մշակոյթ մըն է, որուն մէջ բոլորը շահ մը ունին: Անիկա մէկ երկրի մը կամ միւսին սեփականութիւնը չէ եւ չի կրնար ըլլալ»:

Տաճարէ մը դուրս բերուած հնութիւն մը, զոր Արուեստի Մեթրոփոլիթըն թանգարանը վերադարձուց Եգիպտոսի:

Այսօր իրենց մշակութային ժառանգութիւնը ամէնէն աւելի պաշտպանող երկիրներուն շարքին են Եգիպտոսը, Իտալիան եւ Թուրքիան: Անոնք կը փորձեն դիզել գանձեր, որոնց պիտի չկարենային տիրանալ՝ առանց դուրսէն բերուած արուեստի գործերու ներշնչումին (երեւակայեցէք Վերածնունդը՝ առանց յունական «գողցուած» հնութիւններու ազդեցութեան): Այս երկիրներուն ներկայ ղեկավարները յաճախ մշակութային հասարակաց եզրեր չունին արարիչներուն հետ այն հնութիւններուն, զորս իրենց սեփականութիւնը կը յայտարարեն:

Հաուաս կրնայ Ռոզեթթա քարը նկատել իր երկրին պետութեան սեփականութիւնը, սակայն այսօրուան Եգիպտոսի արդի պետութիւնը նոյնիսկ գոյութիւն չուներ, երբ անիկա յայտնաբերուած էր 1799-ին (անոր նշոյլն իսկ չկար, երբ քարին վրայ արձանագրութիւններ փորագրուած են Ն. Ք. 196-ին՝ հելլենական ժամանակաշրջանին): Անոր յայտնաբերումին ժամանակներուն երկիրը մաս կը կազմէր Օսմանեան կայսրութեան եւ տեղւոյն պատմագետները աւելի հետաքրքրուած էին իրենց իսլամական ժառանգութեան ուսումնասիրութեամբ:

Փորագրուած քարի բեկորը, որ գործածուած էր իբրեւ շինանիւթ՝ պարիսպի մը մէջ, կարեւորութիւն ստացաւ միայն այն ատեն, երբ Նափոլէոնի գինուորները նկատեցին զայն եւ հնագիտական արշաւախումբի մը մաս կազմող գիտնականներ ուսումնասիրեցին զտածոն:

Երբ Ֆրանսացիք կորսնցուցին պատերազմը, անոնք ընդօրինակեցին արձանագրութիւնները՝ նախքան քարը յանձնելը յաղթական անգլիացիներուն, որոնք զայն ուղարկեցին Բրիտանական թանգարան: Ի վերջոյ Ֆրանսայի եւ Բրիտանիոյ մէջ իրարմէ անջատ աշխատող երկու գիտնականներ վերծանեցին մեհենագրութիւնները:

Անշուշտ այս բոլորը տեղի ունեցան նախքան գանձերու սեփականութեան առնչուող այսօրուան ազգայնական օրէնքներուն որդեգրումը եւ ՄԱԿ-ի այն ուխտը, որ կը վերաբերի մշակութային ինչքերու ապօրինի ներածումը, արտածումը եւ փոխադրութիւնը կանխող միջոցներուն: Սակայն ի՞նչ տեղի պիտի ունենար, եթէ Ռոզեթթա քարը յայտնաբերուէր արդի ժամանակներուն:

Եթէ քարը արուեստի շուկային մէջ յայտնուէր առանց զայն երկրէն դուրս բերելու արտօնագիրներու եւ անոր գտնուած վայրը հաստատող վաւերաթուղթերու, ապա զայն գնած թանգարանի մը պատասխանատուն թիրախ պիտի դառնար միջազգային սուր քննադատութեան եւ հաւանաբար պիտի դիմագրաւէր քրէական պատիժներ: Մասնագէտներ պիտի խուսափէին զայն ուսումնասիրելէ, որովհետեւ հնագիտական գլխաւոր թերթերու քաղաքականութիւնը պիտի արգիլէր անոր բովանդակութեան հրատարակութիւնը:

«Առանց որեւէ թանգարանի կողմէ գնուելու կամ առանց անոր բովանդակութեան հրատարակումին՝ Ռոզեթթա քարը պարզապէս պիտի դառնար հետաքրքրական իր մը,- կը գրէ Քունօ:- Գոյութիւն պիտի չունենար այն եգիպտաբանութիւնը, որուն ծանօթ ենք, իսկ այսօրուան արդի ժամանակներու եգիպտացիները պիտի չգիտնային, թէ պէտք էր զայն պահանջէին իբրեւ իրենց սեփականութիւնը»:

Եգիպտոսի հնութիւններու գերագոյն խորհուրդը նոյնիսկ պիտի չանդրադառնար, թէ ի՛նչ բան կորսնցուցած էր:

ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՏԻՐԱՆԱԼՈՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՁԳՏՈՒՄԸ

ԵԳԻՊՏԱՑԻ ՀՆԱԳԷՏՆԵՐ ԱՅՍՕՐ Կ՛ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԼՈՒՎՐԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ՝ ՍՏԱՆՁՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀՈՎԻՏԻՆ ՄԵԿ ԴԱՄԲԱՐԱՆԷՆ 1980-ԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՆ ԳՈՂՑՈՒԱԾ ՀՆԱԴԱՐԵԱՆ ՈՐՄՆԱՆԿԱՐՆԵՐՈՒ ՀԻՆԳ ԲԵԿՈՐՆԵՐ: ՍԱԿԱՅՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻՆ «ԳՈՂՑՈՒԱԾ» ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԱՅԼ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ, ՁՈՐՍ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԵԳԻՊՏՈՍ, ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԳՐԷ «ՊԻ. ՊԻ. ՍԻ.»:

Գահիրէի Եգիպտական թանգարանին նոր դասական ոճով կառուցուած վարդագոյն մուտքէն ներս այցելուներուն ուշադրութիւնը գրաւող առաջին հնութիւններէն մէկը խորքին մէջ կեղծ է:

«Ասիկա վերարտադրութիւնն է Ռոզեթթա քարին: Թանգարանին մէջ միակ իրն է, որ իրական չէ», կը յայտարարէ ուղեցոյցը, որուն ձայնը կ՛արձագանգէ բարձր գմբէթով թագադրուած սրահին մէջ:

«Իրական քարը պահուած է Բրիտանական թանգարանին մէջ», կ՛աւելցնէ ան եւ այցելուները կ՛առաջնորդէ հնաբոյր ցուցափեղկերուն առջեւէն, որոնք լեցուն են հնադարեան գանձերով: Ան կը բացատրէ կարեւորութիւնը պազալթէ քարի կտորին, որ կու գայ Ն. Ք.196-էն, եւ որ բանալին էր մեհենագրութիւններու արդի ժամանակներու վերծանութեան:

Իրական քարը, զոր ֆրանսացի գինուորներ յայտնաբերած էին 1799-ին, եւ որ անգլիացիներուն տրուած էր երկու տարի ետք Աղեքսանդրիոյ դաշնագիրով, ամէնէն հռչակաւոր իրերէն է, որուն վերադարձը կը պահանջէ Եգիպտոսի գլխաւոր հնագէտը:

«Չեմ պահանջեր Բրիտանական թանգարանին եգիպտական բոլոր հնութիւններուն վերադարձը, կ՛ըսէ Ջահի Հաուաս՝ Եգիպտոսի Հնութիւններու գերագոյն խորհուրդին ընդհանուր քարտուղարը: «Կը պահանջեմ միայն եզակի մշակութային իրերու վերադարձը», կ՛աւելցնէ ան՝ ակնարկելով հնագիտական մեծարժէք գործերու, ինչպէս՝ Ռոզեթթա քարը:

Ռոզեթթա քարը կու գայ Ն. Ք. 196-էն:

ՅԱՒԵԼԵԱԼ ՆԿԱՏԱՌՈՒՄՆԵՐ

Հաուասի պահանջած իրերուն ցանկին մաս կը կազմէ հռչակաւոր Ախենաթէն փարաւոնին կնոջ՝ Նեֆերթիթի թագուհիին 3500 տարուան կիսանդրին, որ կը ցուցադրուի Պերլինի Նիւէս նորաբաց թանգարանին մէջ:

Այլ իրերու շարքին են Կիզէի մեծ բուրգը կառուցած ճարտարապետ Հեմիունուի արձանը, որ դարձեալ կը պահուի Գերմանիոյ մէջ, Սեֆրենի բուրգը կառուցած Անխհաֆի արձանը, որ կը գտնուի Պոսթընի Գեղեցիկ արուեստներու թանգարանին մէջ, եւ Տենտերայի տաճարէն գունագեղ զոտիաք մը, որ կը պահուի Լուվրի մէջ:

Եթէ այս հնութիւնները կարելի չէ մշտապէս վերադարձնել, ապա Հաուաս գէթ պիտի փափաքէր, որ անոնք իբրեւ փոխատուութիւն վերադառնան՝ Կիզէի մէջ Եգիպտոսի Մեծ թանգարանին բացումին առիթով, որ տեղի պիտի ունենայ 2013-ին: Ցարդ ան ստացած է միայն զգուշաւոր պատասխաններ:

«Ռոզեթթա քարին կապակցութեամբ փոխատուութեան առաջարկ մը ստացած ենք,- կ՛ըսէ Բրիտանական թանգարանին մէկ բանբերը, «խնդրանքը այժմ յաւելեալ քննութեան նիւթ է»:

Հաուաս 2002-ին, Հնութիւններու գերագոյն խորհուրդի ղեկավար դառնալէն ի վեր ապահոված է գողցուած շուրջ 5000 հնութիւններու վերադարձը Եգիպտոս: Անոր մօտեցումը երբեմն յարձակողապաշտ է:

Լուվրի թանգարանին հետ Հաուասի նորագոյն վէճը կը վերաբերէր փարաւոնական փորագիր արձանագրութիւններով մենաքարերու, որոնք պոկուած են Թաթաքի քուրմին 3200 տարուան դամբարանէն: Վէճը պատճառ դարձաւ, որ կապերը խզուին թանգարանին հետ:

Լուվր անմիջապէս համաձայնեցաւ մենաքարերը Եգիպտոսի վերադարձնել: Եգիպտական պատուիրակութիւն մը 20 նոյեմբերին պիտի այցելէ Ֆրանսա՝ զանոնք ստանձնելու:

«Իրապէս ուրախ եմ, որ այս պատմութիւնը մեծ տարողութիւն ստացաւ, որովհետեւ ասիկա ազդարարութիւն մը պիտի ըլլայ աշխարհի բոլոր թանգարաններուն, որ իի բոլոր թանգարաններուն, որ իրենց գողցուած հնութիւնները,- կ՛ըսէ չգնեն գողցուած հնութիւններ,- կ՛ըսէ Հաուաս:- Այս ձեւով պիտի պահպանուի ոչ միայն Եգիպտոսի, այլ նաեւ ամբողջ աշխարհին ժառանգութիւնը»:

Գահիրէի մէջ Եգիպտական թանգարանը այցելուներ կը ներգրաւէ աշխարհի բոլոր կողմերէն:

«ՄԵԾ ԱՐԱՐՔ»

Հազարաւոր իրեր Եգիպտոսէն դուրս բերուած են գաղութատիրական ժամանակներուն եւ աւելի ուշ՝ հնագէտներու, արկածախնդիրներու եւ գողերու կողմէ:

ՄԱԿ-ի 1990-ի մէկ համաձայնութեան հիմամբ՝ հնութիւններ սեփականութիւնն են այն երկրին, ուրկէ յայտնաբերուած են, եւ 'ապօրինի ձեւով դուրս բերուած իրեր պէտք է վերադարձուին տուեալ երկրին:

Եգիպտոս կը ձգտի նաեւ վերատիրանալ գաղութատիրական ժամանակներէն առաջ դուրս բերուած իրերու՝ ապօրինի միջոցներու կիրարկումի ապացոյցներ փնտռելով: Այսուհանդերձ, մանուածապատ եւ բարդ աշխատանք կ՛ենթադրէ փաստելը, թէ իր մը իրապէ՛ս գողցուած է:

Անցեալ ամիս կարմիր կրանիթէ բեկորի մը վերադարձը բացառիկ պարագայ մըն էր:

Արուեստի Մեթրոփոլիթըն թանգարանը այս իրը գնած էր Նիւ Եորքի մէջ հնութիւններ հաւաքող անձէ մը, որպէսզի զայն վերադարձնէր Լիւքսորի մօտակայ Փթահի տաճարը՝ Քառնաքի մէջ:

Եգիպտոսի իշխանութիւնները այս քայլը կոչեցին «մեծ արարք» մը եւ յոյս յայտնեցին, որ այլ հաստատութիւններ եւս հետեւին նոյն օրինակին:

«Շատ խառն զգացումներ կ՛ապրիմ, երբ արտասահմանի մէջ կ՛այցելեմ թանգարան մը եւ կը տեսնեմ Եգիպտոսէն տարուած հրաշալի հնութիւններ», կ՛ըսէ Եգիպտական թանգարանին տնօրէնը՝ Ուաֆաա Սըտտիք:

«Հնագիտական իրերը իբրեւ եգիպտական քաղաքակրթութեան ցայտուն օրինակը կը ծառայեն տարբեր երկիրներու ժողովուրդներուն, եւ անոնք կը մղուին այստեղ գալու եւ տեսնելու բուրգերն ու դամբարանները»:

«Միաժամանակ նաեւ միշտ կ՛ըսեմ, թէ եգիպտոսի ժողովուրդը իրաւունք ունի տեսնելու այս եզակի իրերը, որոնցմէ ոմանք Եգիպտոսէն դուրս բերուած են, երբ երկիրը նուաճուած էր: Հետեւաբար առաջին ցանկութիւնս է անոնց վերադարձը», կ՛աւելցնէ ան:

Պատրաստեց՝ Լ. ԿԻՒԼՈՅԵԱՆ - ՍՐԱՊԵԱՆ

ՀԱՃՆՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԿՐԹԱՆՊԱՍՏ

2009-2010 կրթական տարեշրջանին համար միութիւնս որոշած է կրթանպաստ տրամադրել հաճընցի սան-սանուհիներուն:

Դիմումնագիրները ներկայացնել «Հաճընտուն», Արմենիա պողոտայ, Նոր Հաճընի, 2-րդ յարկ, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը, ժամը 3:00-էն 5:00, մինչեւ 27 նոյեմբեր 2009:

Դիմում կատարողները պէտք է իրենց դիմումնագիրին կցեն.

ա. Անձնաթուղթի լուսապատճէն:

Բ. Մէկ լուսանկար:

գ. Նախորդ տարուան վիճակացոյցը:

դ. Կրթական հաստատութեան կողմէ տրուած կրթաթոշակի պաշտօնաթուղթը:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԼՈԹՕ

Թիւ 728 վիճակաձգութեան շահող թիւերն են՝
3 7 10 18 29 38 լրացուցիչ թիւ՝ 25

ZEED 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2009

42772	25,000,000
2772	450,000
772	45,000
72	4,000

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԳԱՌՆԻԿ ՄԵՍՐՈՊ ՔԵՆՏԻՐՃԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցին առիթով Ս. պատարագ եւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, 22 նոյեմբեր 2009-ին, Հայ կաթողիկէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ - Ս. Եղիա աթոռանիստ եկեղեցւոյ մէջ, կէսօրէ առաջ ժամը 11:15-ին:

ՍԻԼՎԱ ԲԱԳԼԱՅԵԱՆի մահուան Ա. տարելիցին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, 22 նոյեմբեր 2009-ին, Ս. Նշան Մայր եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. պատարագի:

ՍԻՄՈՆ ԽԱՅԵԱԹի (մահացած՝ Մոնրէալ) մահուան քառասունքին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, 22 նոյեմբեր 2009-ին, Էշրեֆիէի Հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի Ս. Աւետման եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 10:30-ին:

ՐԱՖՖԻ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի մահուան քառասունքին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, 22 նոյեմբեր 2009-ին Զալքայի Հայ կաթողիկէ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, առաւօտեան ժամը 10:30-ին

Ի՞նչ կ'ըսեն ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՒԻ (21 *Մարտէն 20 Ապրիլ*)

Գիրքերու ընթերցումը ձեզի ուժ պիտի տայ: Համացանցը որքան ալ հնքգինք պարտադրէ, գիրքին վարկը եւ օգուտը պիտի չկորսուին:

ՑՈՒԼ (21 *Ապրիլէն 21 Մայիս*)

Դուք կարիքը չունիք ոեւէ մկուն օգնութեան, ձեզի օգտակար ըլլալու իմաստով: Ձեր ուժը եւ գիտութիւնը բաւարար են ձեզի յառաջդիմելու:

ԵՐԿՈՒՈՐԵԱԿ (22 *Մայիսէն 21 Յունիս*)

Ընկերային ձեր կեանքը կը կարօտի մշակումի, որովհետեւ հեռու կը մնաք բարեկամներէ: Առանձնութեան ձեր պահերը ծաղկեցուցէք զուարթ հանդիպումներով:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ (22 *Յունիսէն 23 Յուլիս*)

Մի մոռնաք հանգիստի ժամեր ունենալու: Հանգստանալն ալ գործի կը նմանի, կանոնաւորեցէք հանգստանալու ձեր պահերը:

ԱՌԻՒԾ (24 *Յուլիսէն 23 Օգոստոս*)

Եթէ դադրեցուցած էք մարգանքի ձեր կատարումները, վերսկսեցէք եւ կիրարկեցէք կանոնաւորութեամբ: Մարգանքը մարմնին վառելանիւթ է:

ԿՈՅՍ (24 *Օգոստոսէն 23 Սեպտեմբեր*)

Գիտակցութիւնը ունիք ձեր գործունէութեան, կապուած էք ձեր ընտանիքին եւ ձեզի յանձնուած աշխատանքներուն պատասխանատուն էք: Այս բոլորին քիչ մըն ալ միացուցէք ժամանցի զուարթ պահեր:

ԿՇԻՌՔ (24 *Սեպտեմբերէն 23 Հոկտեմբեր*)

Եթէ արուեստագէտ էք եւ ստեղծագործող, այսօր բաւական ջանք պիտի կիրարկէք աշխատանք մը աւարտելու համար: Շարունակեցէք ձեր գործը:

ԿԱՐԻՃ (24 *Հոկտեմբերէն 23 Նոյեմբեր*)

Ուշադիր եղէք ծախսելու ձեր կերպին, որովհետեւ երբեմն կը մոռնաք հաշիւ մը ընել, թէ որքան ծախսած էք: Մի մսխէք ձեր դրամը:

ԱՂԵՂՆԱԻՈՐ (24 *Նոյեմբերէն 21 Դեկտեմբեր*)

Ձեր կարողութենէն աւելի գործերու մի ձեռնարկէք, որպէսզի չյոգնիք: Պահեցէք չափաւորութեան սահմանը: Օրը ունի բաւարար գոհունակութիւն պարգեւելու առիթներ:

ԱՅԾԵԼՋԻՒՐ (22 *Դեկտեմբերէն 20 Յունուար*)

Ձեր առողջութիւնը բարելաւելու համար դիմեցէք մասնագէտներու եւ հետեւեցէք անոնց թելադրանքներուն: Այսպիսով աւելի հանգիստ պիտի զգաք:

ԾՈՎԱՆՈՑՇ (21 *Յունուարէն 19 Փետրուար*)

Մտիկ ըրէք ձեզի մօտիկ անձերուն խրատները եւ միտքերը: Թէեւ ինքնավստահ էք, բայց ուրիշներուն թելադրանքներն ալ նկատի առէք:

ՋՈՒԿ (20 *Փետրուարէն 20 Մարտ*)

Ձեր աշխատանքը ձգելու փորձ մը մի ընէք անիմաստ պատճառով որ կրնայ քիւրիմացութիւն մը ըլլալ: Արագ որոշում մի տաք, որպէսզի սխալ մը չգործէք ու ետքը չզղջաք:

ԱՍՏՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

1959 -2009 — 50 ՏԱՐԻ ԱՄՈՒԱՂ — 20 Նոյեմբեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՄԱԿ-Ի ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԽՈՐԵՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՀԵՏ

Լիբանանի արտաքին գործոց նախարարութեան ՄԱԿ-ի բաժնի տնօրէն Էտուար Ռիզք շքեղ ճաշկերոյթ մը սարքեց ի պատիւ Լիբանանի հայոց առաջնորդ Խորէն արք. Բարոյեանի, ՄԱԿ-ի ճաշասրահին մէջ: Հրաւիրեալներու կարգին էին՝ տոքթ. Օկիւսթ Լինտ, ՄԱԿ-ի Տարագիրներու գրասենեակի մարզպան եւ իր օգնական տնօրէն՝ Ժիլպերթ Եկեր եւ ձեր թղթակիցը:

Տոքթ. Լինտ շահեկան խօսակցութիւն մը ունեցաւ սրբազան հօր հետ՝ Պէյրութի հայկական հիւղաւաններու թիթեղեայ եւ տախտակաշէն տուներու հարցերով, որուն համար ՄԱԿ-ի գրասենեակը լիբանանեան կառավարութեան հետ յարաբերութեան մէջ մտած է, այս մեծ գործը գլուխ հանելու աշխատանքով:

Մօտ երեք ժամ տեւող այս տեսակցութիւնը որոշ եւ հաստատ եզրակացութեան առիթ հանդիսացաւ, եւ պիտի շարունակուի նոր տեսակցութիւններով:

Մեզի համար, ինչպէս նաեւ՝ սրբազան հօր, անակնկալ մը եղաւ, երբ իմացանք, որ Եկեր ծանօթ է հայերէնի: Ան շատ մաքուր հայերէն կը խօսի՝ թէ՛ արեւմտահայերէն եւ թէ՛ արեւելահայերէն, ինչպէս նաեւ՝ գրաբար: Պելճիքացի այս երիտասարդը հայերէն սորված է փրոֆ. Ն. Ադոնցէն եւ հիացումով կը խօսի անոր մասին:

Պելճիքայի մէջ ունեցած է հայ բարեկամներ եւ, կարծեմ, հայ բարեկամուհի մը:

Տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ նոյեմբերին 6-ին: Սրբազան հայրը իր այս տեսակցութիւնը նամակով եւ մանրամասնութեամբ տեղեկացուց Անթիլիաս, վեհափառին:

Նոյեմբեր 6-ին ՄԱԿ-ի հեռանկարի յայտագրին կը մասնակցինք տոքթ. Լինտի հետ միասին: Յայտագրէն առաջ Լինտ մեզի մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ իր ծրագիրներուն մասին, որոնց մանրամասնութեանց շուրջ ներկայիս չեմ կրնար գրել: Որոշ աշխատանքներ լրանալէ ետք միայն կրնանք արտայայտուիլ:

Ամսոյս 4-ին տոքթ. Լինտ տեսակցութիւն մը ունեցաւ հոս, ԱՆՉԱ-ի նախագահ Ճորճ Մարտիկեանի հետ, նոյն այս հարցին շուրջ, ինչպէս նաեւ՝ Յունաստանի հարցով:

ԼԵՒՈՆ ՔԵՇԻՇԵԱՆ

ՏԻԿԻՆ Ս. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒՐԾ ՀԱՄՈՒՏԻ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐՈՒ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ

Երէկ, կէսօրէ ետք ժամը 3:30-ին, տիկին Սիրանուշ Մխիթարեան, Միացեալ Նահանգներու Հայ օգնութեան միութեան երկար տարիներու ատենապետուհին, շահեկան դասախօսութիւն մը տուաւ Պուրճ Համուտի Օգնութեան խաչի մասնաճիւղերուն նախաձեռնութեամբ եւ ժողովրդային հոծ բազմութեան մը ներկայութեան:

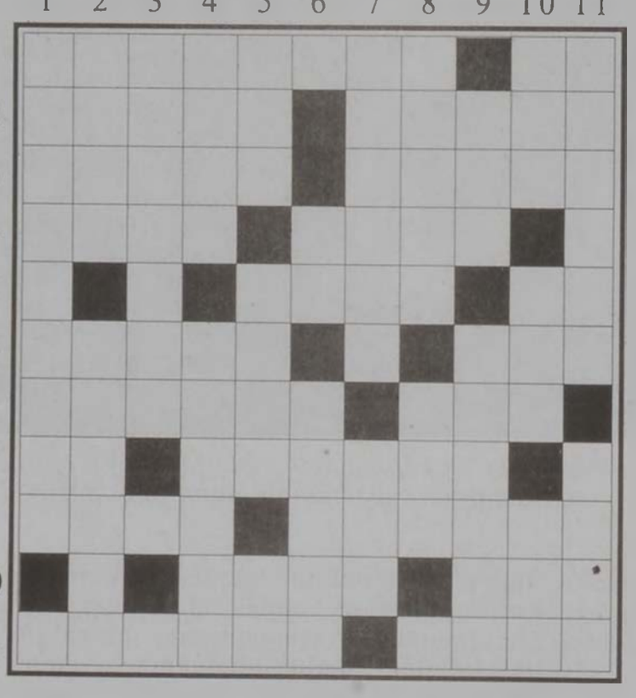
Տիկին Մխիթարեան պատմականը ըրաւ. նախ Հայ օգնութեան միութեան՝ Ակնունիի նախաձեռնութեան նշանակութիւնը պարգելով. ապա ներկայացնելով աւելի քան յիսուն տարիներու փրկարար գործունէութիւնը այս մեծ կազմակերպութեան, որ այսօր հայկական արտասահմանի մէջ կանացի մեծագոյն միութիւնն է եւ հրաշքի համազօր դեր կը կատարէ հանրային ճակատներու վրայ:

Դասախօսութիւնը, որուն ամփոփումը պիտի տանք մեր յառաջիկայ թիւերէն մէկուն մէջ, ստեղծեց մեծ խանդավառութիւն եւ շատ խոր տպաւորութիւն գործեց ներկաներուն վրայ:

Այս առիթով խօսք առաւ նաեւ Գուրգէն Մխիթարեան, որ ընդգծեց ՀՕՄ-ի մասնաւորաբար կրթական առաքելութեան կարեւորութիւնը եւ ծանրացաւ հայ լեզուի ու հայերէն դաստիարակութեան կարեւորութեան վրայ՝ թելադրելով «զայիմ բռնել» հայ լեզուն եւ նոր սերունդները ոգեւորել հայ ժողովուրդի պատմութեամբ, գրականութեամբ եւ ազգային արժանիքներով:

ԺԱՄԱՆՑ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 7328

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

7							8	9
1	2		6				7	
				3				
							2	
		6		5		7		
	8							
				1				
	6				9		1	8
4	5							3

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Մակալեկու - Ռամկօրէն այո՛:
2. Այր մարդիկ - Խաղող կոխելու տեղ:
3. Ժողուենի, դժնիկ - Հնոց:
4. Կիլիկեան նաւահանգիստ - Ահարկու:
5. Կոճիկ, խաղճախուղճ - Այբուբենէն:
6. Ջրային գապան - Խանդաղատանք:
7. Մեծ դուռ - Բաժին:
8. Առարկայ - Արտեմիսի երկուորեակ եղբայրը:
9. Արաբական ոստան - Ստեղնաւոր նուագարան:
10. Արական անուն - Արական օտար անուն:
11. Համաձայն - Կպակ:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

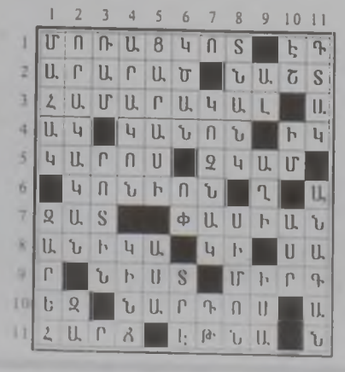
1. Կուաք, աղբասէր ճճի:
2. Հնձուած ցորենի խուրձ - Լիբանանի վարչապետներէն Ռաֆիք:
3. Առաջնորդ, գլխաւոր:
4. Եղիշէ Չարենցի ծննդավայրը - Թիրախ:
5. Սեւ ագռաւ - Հանրաճաշ - Այբուբենէն:
6. Յաւելում - Գոմորի բախտակից քաղաք:
7. Աբրահամի որդին - Տառի մը անունը:
8. Թեփաթեւ միջատ - Մորմորիկ:
9. Ջրային մարզախաղ մը - Լիբանանի լեռներէն:
10. Ընտանի թեւաւոր - Արարողութիւն - Տիգրան Օտեանի գրչանունը:
11. Լիբանանեան հայաւան - Դիտող:

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱՋԱՐԵԱՆ

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գծացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշուող 9 բաժիններէ (3x3): Բացառումի սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը զետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսիներց իւրաքանչիւր բաժին ունենայ 1էն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան միայն *մէկ անգամ* գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ *ոչ մէկ պարագայի* արտօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ զետեղուած են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՑԻ ԽԱՂԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 7327

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

2	9	3	1	6	4	7	5	8
5	1	7	9	2	8	3	6	4
8	4	6	5	7	3	9	2	1
6	2	5	4	3	7	1	8	9
1	7	4	8	9	2	5	3	6
9	3	8	6	1	5	4	7	2
4	8	2	3	5	9	6	1	7
7	5	1	2	4	6	8	9	3
3	6	9	7	8	1	2	4	5

ՍԱԿԱՐԱՆ

Սուրիական թղթոսկի	32,85	33,25
Քուէյթեան տինար	5235	5245
Յորդանանեան տինար	2105	2125
Պահրէյնեան տինար	3955	3975
Ա. Մ. Էմիրութեանց տիրհամ	407	409
Քաթարեան ռիալ	410	412
Սէուտական ռիալ	398	400
Օմանեան ռիալ	3865	3885
Եգիպտական կինէ	275	285
Անգլիական սթերլին	2490	2500
Շուիցերիական ֆրանք	1470	1480
Թրքական լիրա	1000	1010
Ճափոնական եէն	16,75	17,00
Ամերիկեան տոլար	1501	1514
Քանատական տոլար	1400	1410
Աւստրալիական տոլար	1370	1380
Եւրօ	2225	2235
●ՈՍԿԻ		
Անգլիական մէկ ոսկի	405000	415000
Իրանեան մէկ ոսկի	392000	402000
Օսմանեան մէկ ոսկի	362000	372000
Մեքսիքական փեսոս	2,052,000	2,062,000
Մէկ քիլոկրամ ձոյլ ոսկի	54,350,000	54,550,000
Մէկ օնս ոսկի ($)	1134	1135
Մէկ օնս արծաթ ($)	18,30	18,35

●Ամերիկեան տոլարի փոխանակման սակերը.

Եւրօ	1,4870	1,4880
Քանատական տոլար	1,0685	1,0695
Շուիցերիական ֆրանք	1,0175	1,0185
Ճափոնական Եէն	88,75	88,85
Մէկ սթերլին	1,6620	1,6630
●Մէկ տոլար	387 դրամ	

ԼՈՒՄԱՅԱՓՈԽ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ: ՀԵՌ. 01/252852

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հաստատութիւն մը՝ Պուրճ Համուտի մէջ, կարիքը ունի մթերանոցի մէջ աշխատող երիտասարդ պաշտօնեայի մը, ինչպէս նաեւ օգնական քարտուղարուհիի մը: Դիմել՝ հեռ. 03-821600:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆ

Արաքս պողոտայի մուտքին, բժշկական դարմանատան կամ ոսկերչական գրասենեակի յարմարութիւններ ունեցող: Հեռ. 01-260907 կամ 03-636014:

«ԱԶԴԱԿ»Ի ՀԵՌԱՁԱՅՆԻ ԹԻԻԵՐԸ

«ԱԶԴԱԿ»Ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն.-
(01)258526, (01)260115 եւ (01)241274:

ՕԴԵՐԵՒՈՅԹ

ՈՒՐԲԱԹ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2009 - *ՊԷՅՐՈՒԹ*

կ.ա. 6:00	կ.ա. 9:00	կ.ե. 12:00	կ.ե. 3:00	կ.ե. 6:00	կ.ե. 9:00
25°C	30°C	32°C	33°C	30°C	27°C

ԱՐԵՒՈՏ

ՑԵՐԵԿ՝

ԽՈՆԱՒՈՒԹԻՒՆ՝

ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆ

33°C

47%

ԳԻՇԵՐ՝ 53%

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ՎԻՃԱԿԱԳՈՒԹԻՒՆ

Երէկ յետմիջօրէին, Լիբանանի ֆութպոլի ֆետերասիոնի կեդրոնատեղիին մէջ տեղի ունեցաւ Լիբանանի ֆութպոլի բաժակի մրցաշարքի 1-16-րդ հանգրուաններու մրցումներուն վիճակահանութիւնը:

Ստորեւ կու տանք այդ մրցումներուն վիճակահանութիւնը (մրցումները տեղի պիտի ունենան 8-10 յունուար 2010-ին).

Սաժես - Ախա Ահլի Ալէյ
Շապապ Սահել - Մաուատտէ Թրիփոլի
Ահլի Սայտա - Իսլահ Պըրժ Շիմալի
Սաֆա - Մապարրա
Շապապ Ղազիէ - Նըժմէ
Ահտ - Իժթիմահի
Անսար - Թրիփոլի
Թատամոն Սուր - Ռասինկ Պէյրութ

ՃԱՏՐԱԿ. ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՐԱԳ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՈՆԵԱՆ ՈՉ ՀԱՄՈԶԻՉ ԱՐԴԻՒՆՔ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԼՈՎ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱՒ 12-ՐԴ

Նախանցեալ օր, Մոսկուայի մէջ աւարտեցաւ արագ ճատրակի աշխարհի ախոյեանութիւնը, որուն իրենց մասնակցութիւնը բերին 22 վարպետներ:

Հայրենի վարպետ Լեւոն Արոնեան, որ անոնց կարգին էր, ոչ համոզիչ արդիւնք արձանագրելով 21 կէտով գրաւեց ընդհանուր դասաւորման 12-րդ դիրքը: Տիտղոսին տիրացաւ նորվեկիացի Մակնիւս Քարլսըն, որ ապահովեց 31 կէտ: Անոր ետին երկրորդ դիրքը գրաւեց Վիշվանաթան Անանտ (28 կէտ):

Ստորեւ կու տանք վերջնական դասաւորումը.

	ԿԷՏ
1. Մակնիւս Քարլսըն (Նորվեկիա)	31
2. Վիշվանաթան Անանտ (Հնդկաստան)	28
3. Սերկէյ Քարժաքին (Ուքրանիա)	25
4. Վլատիմիր Քրամնիք (Ռուսիա)	24,5
5. Ալեքսանտր Կրիսչուք (Ռուսիա)	23,5
6. Ռուսլան Փոնոմարիով (Ուքրանիա)	23,5
7. Փիթըր Սվիտլեր (Ռուսիա)	23,5
8. Փիթըր Լեքօ (Հունգարիա)	22
9. Շահրիար Մամետեարով (Ազրպէյճան)	22
10. Ալեքսանտր Մորոզեւիչ (Ռուսիա)	21,5
11. Վուկար Հաշիմով (Ազրպէյճան)	21,5
12. Լեւոն Արոնեան (ՀԱՅԱՍՏԱՆ)	21
13. Լէյնիեր Տոմինկեզ-Փերեզ (Քուպա)	20
14. Եւգենի Պարիեւ (Ռուսիա)	20
15. Վասիլի Իվանչուք (Ուքրանիա)	19,5
16. Անաթոլի Քարփով (Ռուսիա)	19
17. Պորիս Կելֆանտ (Իսրայէլ)	18,5
18. Տմիթրի Եաբովլենքօ (Ռուսիա)	17,5
19. Ժուտիթ Փոլկար (Հունգարիա)	17
20. Վլատիսլաւ Յաքիեւ (Ֆրանսա)	16
21. Արքատիժ Նայտիթչ (Գերմանիա)	15
22. Ալեքսանտր Քոսթենիուք (Ռուսիա)	12,5

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍՕՐ ՄԱՐՍԷՅ - ՓԱՐԻԶ ՍԵՆ ԺԵՐՄԵՆ

Այսօր ուրբաթ. տեղի պիտի ունենայ Ֆրանսայի ֆութպոլի ախոյեանութեան գծով 25 հոկտեմբերին յետաձգուած Մարսէյ - Փարիզ Սեն Ժերմեն հետաքրքրական եւ տաք ճակատումը (ժամը 22:00-ին Պէյրութի ժամանակացոյցով):

Մրցումը հետաքրքրական է այն իմաստով, որ անոնք Ֆրանսայի ֆութպոլի պատմութեան մէջ իրենց անունը արձանագրած են եւ կը նկատուին երկրին ամէնէն աւելի շատ ժողովրդականութիւն վայելող խումբերը:

Ներկայիս անոնք այդքան ալ լաւ դիրքի վրայ չեն գտնուիր: Մարսէյ 19 կէտով կը գրաւէ 8-րդ դիրքը, իսկ մայրաքաղաքի կազմը 16 կէտով 12-րդ դիրքը: Պարագլուխի դիրքը կը գրաւէ Պորտօ, որ ունի 25 կէտ:

Ստորեւ կու տանք շաբաթավերջին տեղի ունենալիք 13-րդ հանգրուանի մրցումներուն յայտագիրը (ժամերը Պէյրութի ժամանակացոյցով. փակագիծերուն մէջ նշուած են անոնց գրաւած դիրքերը).

●ՇԱԲԱԹ	ԺԱՄ
Պորտօ (1) - Վալանսիեն (7)	20:00
Կրենոպլը (20) - Լիոն (2)	20:00
Լանս (17) - Նանսի (10)	20:00
Ռեննն (13) - Լը Մանս (19)	20:00
Օքսեռ (3) - Մոնաքօ (4)	22:00
●ԿԻՐԱԿԻ	
Նիս (11) - Թուլուզ (9)	18:00
Սենթ էթիեն (16) - Լորիան (5)	18:00
Մոնփելիէ (6) - Լիլ (14)	22:00

ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.

ՄԱՎԸՐԻՔՍ ՅԱՂԹԵՑ. ՆՈՎԻԹՑՔԻ ՆՇԱՆԱԿԵՑ 41 ԿԷՏ

ԷՆ. Պի. էյ.ի պասքեթպոլի ախոյեանութեան մրցումներուն ծիրին մէջ, երէկ տեղի ունեցան 12 ճակատումներ:

Տալաս Մավըրիքս - Սան Անթոնիօ Սփըրզ մրցումը միակն ըլլալով աւարտեցաւ երկարաձգման ընթացքին ի նպաստ Մավըրիքսի 99-94 արդիւնքով: Յաղթական կազմին մարզիկներէն Տըրք Նովիթցքի նշանակեց 41 կէտ (11-ը երկարաձգման ընթացքին): Անիկա այսպիսով արձանագրեց իր չորրորդ յաջորդական յաղթանակը: Սփըրզի մարզիկներէն Թիմ Տանքըն նշանակեց 22 կէտ եւ 14 **ռիպաունտ**:

Նշենք, որ Սփըրզէն կը բացակայէր ֆրանսացի Թոնի Փարքըր (վիրաւոր), մինչ արժանթինցի Մանիւ Կինոպիլի առաջին **քորթըր**ին վիրաւորուեցաւ:

Ուաշինկթըն Ուիզըրտծ 108-91 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Քլիվլենտ Քաւալիրզը: Անթոնը Ճեմիսըն, որ Ուիզըրտծի հետ այս տարեշրջանի իր առաջին մրցումը կատարեց, նշանակեց 31 կէտ եւ 10 **ռիպաունտ**: Լեպրըն Ճեյմզ (Քաւալիրզ) նշանակեց 34 կէտ եւ 9 **էսիսթ**: Անոր կազմը յաջորդաբար երկրորդ մրցումն ըլլալով դաշտ ներկայացաւ առանց Շաքիլ Օնիլի եւ պրազիլցի Անտերսոն Վարեյայի (վիրաւոր):

Օրլանտօ Մեճիք 108-94 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Օքլահոմա Սիթիի: Վենս Քարթըր նշանակեց 18 կէտ, իսկ Մեճիքի անոր խմբակից Ռաշըրտ Լուիս 17 կէտ եւ 10 **ռիպաունտ**:

Ստորեւ կու տանք երէկուան մրցումներուն արդիւնքները.

Աթլանթա Հոքս - Մայեմի Հիթ	105-90
Օրլանտօ Մեճիք - Օքլահոմա Սիթի	108-94
Ֆիլատելֆիա Սիքսըրզ - Շարլոթ Հոռնեթց	86-84
Ուաշինկթըն Ուիզըրտծ - Քլիվլենտ Քաւալիրզ	108-91
Ինտիանա Փէյսըրզ - Նիւ Եորք Նիքս	103-110
Պոսթըն Սելթիքս - Կոլտըն Սթէյթ Ուորիըրզ	109-95
Մեմֆիս Կրիզլիզ - Լոս Անճելըս Քլիփըրզ	106-91
Միլուոքի Պաքս - Նիւ Ճըրզի Նեթց	99-85
Մինեսոթա Վուլվզ - Հիուսթըն Ռոքեթց	84-97
Եութա Ճեզ - Թորոնթօ Ռեփթըրզ	104-91
Տալաս Մավըրիքս - Սան Անթոնիօ Սփըրզ	99-94
Փորթլենտ Թրէյլ Պլէյզըրզ - Տիթրոյիթ Փիսթընզ	87-81

Ստորեւ կու տանք այսօր տեղի ունենալիք մրցումներուն յայտագիրը.

Նիւ Օրլինզ - Ֆէօնիքս Սանզ
Սան Անթոնիօ Սփըրզ - Եութա Ճեզ
Լոս Անճելըս Լէյքըրզ - Շիքակօ Պուլզ

«ՊԷՏՔ Է ՋՆՋԵԼ ԱՅՆ ԲՈԼՈՐ ՁԱՅՆԵՐԸ . . . »

Շարունակուած Ա. էջէն

Մ. Մ.- Ընդդիմադիր դաշտին մէջ կառավարութեան կազմէն դուրս գալու Դաշնակցութեան որոշումէն ետք տեղաշարժ տեղի կ'ունենայ այսօր: Մեր կուսակցութեան ընդդիմադիր դարձած ըլլալու իրողութիւնը ատենին շփոթի մատնեց ՀԱՔ-ը, որ իր ամբողջ քարոզչական մեքենայով սկսաւ կասկած սփռել ՀՅԴ-ի ընդդիմութեան մաս կազմելու անկեղծութեան մասին: Հիմա մարդիկ վերջիվերջոյ համոզուեցան, որ Դաշնակցութեան ընդդիմութիւնը իրական է, մանաւանդ Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու հարցին վերաբերմամբ իշխանութիւններուն կողմէ ներկայ ընթացքը որդեգրուելէն ետք: Այսօր յստակ կ'երեւի, որ կեղծ ընդդիմութիւնը ՀԱՔ-ի ընդդիմութիւնն է:

«Ա».- Ասիկա նոր գաղափար է: Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք:

Մ. Մ.- Բացատրեմ: ՀԱՔ-ի հիմնական պահանջը նախագահի հրաժարականի պահանջն է. Լեւոն Տէր Պետրոսեանի ծեր մտնանշած ելոյթէն ետք ՀԱՔ-ի ընդդիմադիր ըլլալու մասին աւելի ճիշդ պիտի ըլլար խօսիլ անցեալ եղանակով, քանի այդ ելոյթին մէջ ՀԱՔ-ի կողմէ իշխանութեան հետ գործակցութեան յստակ տրամադրութիւն կ'երեւի: Վերադարձ մը անցեալ տարուան նախագահական ընտրութիւններու օրերուն մեզի ցոյց պիտի տայ, թէ ընտրութիւններէն ետք խռովութիւններու տարողութիւնը արուեստական էր. այն տպաւորութիւնը ունեցանք նոյնիսկ, որ անոնք հրահրուած են դուրսէն: Տպաւորութեան մասին կը խօսինք, որովհետեւ փաստ չունինք: Սակայն լրատուական գործակալութիւններու ինքնութիւնն ու անոնց կատարած սփռումներու տեսակը այնպիսին էին, որ ակներեւ էր, թէ ամէն պարագայի կը հետապնդուի երկրի իշխանութիւններուն միջազգային վարկազրկումը: Այդպիսի կացութեան մէջ աւելի կը դիւրանայ պայմաններու պարտադրումը: Պիտի չմոռնանք նաեւ, որ ՀԱՔ-ը առաջին իսկ օրէն իր համաձայնութիւնը տուաւ Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու գործին: Այսինքն քաղաքական խայտառակ վիճակ: Մէկ կողմէն կը պահանջես նախագահի հրաժարականը, միւս կողմէն համաձայնութիւնդ կու տաս անոր քաղաքականութեան հիմնական մէկ գործողութեան: Ինչպէ՞ս կարելի է հաւատալ, որ այդպիսի ուժ մը ընդդիմադիր ուժ է: Ասկէ կը բխի Դաշնակցութեան դէմ տարուող քարոզչական այն ուժեղ պայքարը, որ սկսաւ կառավարութեան կազմէն Դաշնակցութեան հրաժարելէն ետք: ՀԱՔ-ի նախագահի ելոյթը մաս կը կազմէ քարոզչական գործողութիւններու նոյն շարքին: Պարզապէս շեշտը բարձրացած է, քանի Դաշնակցութիւնը իր բաց քաղաքականութեամբ կը սպառնայ գրաւել ՀԱՔ-ի տեղը Հայաստանի քաղաքական ընդդիմութեան դաշտին մէջ: Ի դէպ քննադատութիւնները ուղղուած չեն միայն Դաշնակցութեան: Ան արհամարհական ոճով կը խօսի առհասարակ «հայդատականութեան» դէմ, որ կ'ենթադրէ աւելի լայն երանգապնակ: Բայց իրեն համար կարեւոր չէ: Ան պիտի կորսնցնէ իր փոքր դաշնակիցներուն մէկ մասը, իսկ փոխարէնը ձեռք կ'երկարէ իշխանութիւններուն: Մէկ խօսքով ազգային լուրջ ու ծանր հարցերու դիմաց թեթեւ ու աժան իշխանութեան մօտենալու մարտավարութիւն: Իր պարագային նորութիւն չէ:

«Ա».- Լեւոն Տէր Պետրոսեան նոյն ելոյթին մէջ նոյնպէս վերապահութիւններ յայտնած է ստորագրուած փրոթոքոլներուն վերաբերեալ:

Մ. Մ.- Միակ վերապահութիւնը կը վերաբերի պատմական հարցերով զբաղելիք կառավարական ենթայանձնախումբին: Այսինքն Ցեղասպանութիւնը կասկածի տակ առնող կէտին: Ասիկա ալ կեղծիք է, քարոզչական մարտավարութիւն է: Իր նախագահութեան ժամանակաշրջանին ինքն էր, որ արգելքներ կը դնէր սփիւռքի մէջ տեղի ունեցող որոշ ձեռնարկներու կազմակերպման: Հիմա կ'երեւի համոզուած ըլլալ, որ հայ ժողովուրդը չի ներեր անոնց, որոնք Ցեղասպանութեան հարցով թեթեւ ու անլուրջ կը վերաբերին: Հոկտեմբեր 9-ի ցոյցը զինք ալ սարսափեցուց: Ճիշդ է, որ ինք այդպիսի արտայայտութիւններ ունեցած էր այդ ցոյցէն ալ առաջ, սակայն անոնք նոյնպէս մարտավարական շարժումներ էին կատարուած Դաշնակցութիւնը եւ այլ ուժեր գոհացնելու եւ «որսալու» միտումով:

«Ա».- Խօսինք քիչ մը սփիւռքեան երեւոյթներուն մասին: Նախ կ'ուզենք իմանալ ձեր ընդհանուր գնահատականը հայ-թուրք յարաբերութիւններուն սփիւռքեան հակազդեցութիւններուն մասին: Այսօր տարբեր առիթներով կը խօսուի, որ սփիւռքը միակամ չէ դիրքորոշուած արձանագրութիւններուն նկատմամբ:

Մ. Մ.- Այս վերջին կէտը բացարձակ սխալ մըն է: Ի՞նչ ըսել է միակամութիւն եւ ինչի՞ շուրջ: Ճիշդ է, որ գտնուեցան պատասխանատուներ, որոնք ներկայ քաղաքական ընթացքին մասին դրական յայտարարութիւններ կատարեցին. նոյնքան ճիշդ է նաեւ, որ անմիջապէս ետք արտայայտուեցան այդ յայտարարութիւնները սրբագրող այլ յայտարարութիւններ: Ո՛չ: Սփիւռքը իր ռազմավարական-քաղաքական, բայց մանաւանդ իր ժողովրդական ամբողջութեան մէջ այս հարցին մէջ միակամ է: Ի դէպ, Հայաստանի մէջ տարբեր չէ: Թող իշխանութիւնները ազատ պահեն լրատուական ասպարէզը եւ ժողովրդային հանրային կարծիքը նոյն ուղղութիւնը կը ստանայ շուտով. այսօր արդէն շատ հեռու չենք գտնուիր այդ վիճակէն:

«Ա».- Շարունակենք մնալ հարցին ընդհանուր ծիրին մէջ եւ փորձենք կեդրոնանալ սփիւռքի քաղաքական շրջանակներուն իրազեկուածութեան մակարդակին եւ անոնց ցոյց տուած քաղաքական հասունութեան չափին վրայ: Ճիշդ է եւ հասկնալի սփիւռքեան քաղաքական շրջանակներուն գերզգայնութիւնը հիմնական այս թղթածրարին նկատմամբ, բայց եւ այնպէս զուտ քաղաքական, իրաւագիտական գնահատականներ տալու խնդիր կը դրուի այսօր, մանաւանդ աշխարհաքաղաքական նորագոյն իրադրութիւններու լոյսին տակ:

Մ. Մ.- Սփիւռքի ուժեղ հակազդեցութիւնը աւելի քան բնական է, թեեւ (կը կրկնեմ, որպէսզի մարդոց ուղեղին մէջ վերջնականօրէն գամուի) հայրենի ժողովուրդին վերաբերումը շատ տարբեր չէ: Պէտք չէ մտահան ընել, որ սփիւռքը ցեղասպանութեան հարցով տասնամեակներ շարունակ ունեցած է գործելու ազատութիւն, ամբարած է այս ուղղութեամբ քաղաքական-յարաբերական բազմակողմանի փորձառութիւն, ներքին բուռն պայքարներու փուլէ մը անցնելէ ետք դարբնած է միակամութիւն: Որոշ խնդիրներու շուրջ գոյացած այդ միակամութիւնը ջլատելը դիւրին չէ. համոզուած եմ անկարելի է: Բայց եւ այնպէս պէտք է անդրադառնալ, որ քաղաքական-քարոզչական պայքարի ծեւերու նորոգման հարցեր կը դրուին. անշուշտ խորքը պահելով նոյնը: Ատենին հայկական արեւելեան ու արեւմտեան հատուածները իրարմէ բաժնուած էին երկաթէ վարագոյրով. այսօր ամէն ինչ թափանցիկ է, յարաբերութիւնները տեւական են: Ժամանակին սփիւռքը կը գործէր հայրենիքէն բոլորովին անկախ. այսօր ատիկա անկարելի է: Անկախութենէն առաջ սփիւռքի մէջ կատարուած գործողութիւն մը այնքան ալ չէր ազդեր Հայաստանի վրայ եւ փոխադարձաբար. այսօր փոխազդեցութիւնը անմիջական է: Այսպիսի հարցերու մասին փնտռտուքն ու անոնց արդիականացած լուծումն է վերջիվերջոյ, որ կ'ապացուցէ հաւաքականութեան մը քաղաքական հասունութեան աստիճանը: Չեւերու փոփոխութիւնը պէտք է բարձրացնէ նոյն նպատակին հասնելու հաւանականութիւնը: Սխալ չէ մտածել, թէ ինչ որ անցեալին օգուտ կը հասցնէր, այսօր կրնայ վնասաբեր ըլլալ: Հասարակ տեղիք է:

«Ա».- Հայրենի նախածեռնութիւններն ու սփիւռքեան հակազդեցութիւնները կը կարծէ՞ք որ իրենց ազդեցութիւնը կը ծգեն Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւններուն վրայ: Եթէ այդպէս է, ի՞նչ տեսակ ազդեցութիւններ կրնան ներգործօն դեր ունենալ այս բոլորին վրայ:

Մ. Մ.- Ազդեցութեան ու հակազդեցութեան օրէնքը միայն բնագիտական օրէնք չէ, նաեւ ընկերային օրէնք է: Փոփոխութիւն մը բնականաբար կը յառաջացնէ այլ փոփոխութիւն. ինչպէս բնագիտութեան մէջ անմիջականօրէն, կամ որոշ ժամանակ ետք: Սակայն ազդեցութիւն ու հակազդեցութիւն կը բանեցուին երկու տարբեր մարմիններու կողմէ: Իսկ մենք կը խօսինք նոյն ժողովուրդին մասին, հայութեան մասին, որ մէկ է ու անբաժանելի, որ պարտի աշխարհին ներկայանալ նոյն ծեւով հետապնդելով հասարակաց շահեր: Ասիկա կ'ենթադրէ ներքին երկխօսութեան առկայութիւն, որ իրականութեան մէջ տակաւին լուրջ կերպով կեանք չէ առած. կ'ենթադրէ ներքին համաձայնութիւն, որ տակաւին տարտամ տարագումներով կը ներկայանայ. կ'ենթադրէ, վերջապէս, այդ համաձայնութեան կէտերու իրականացման ի խնդիր գործունէութեան ծրագիր եւ գործերու բաժանում: Տարբեր տեղ ըլլալը, տարբեր կազմաւորում ունենալը հարստութիւն է, ինչ որ պէտք է ի սպաս դնել հասարակաց խնդիրներու լուծման: Այս գիտակցութիւնը տակաւին համատարած չէ դժբախտաբար: Աւելի ճիշդ ան տեսակաւորէն գոյութիւն ունի, բայց գործնական դաշտին մէջ ինքզինք արտայայտելու դժուարութիւն ունի այդ նոյն տարբերութիւններուն պատճառով: Հայաստան-Թուրքիա փրոթոքոլներու ներկայ խնդիրը իբրեւ վերջին ազդանշան պէտք է ծառայէ, որովհետեւ այս հարցերուն լուծումը այլեւս ստացած է անյետաձգելի նկարագիր: Ասիկա ալ կրնաք արձանագրել քաղաքական հասունութեան հաշուեգլուխին տակ:

«Ա».- Թրքական նկրտումները անկախ իրենց արտաքին դիւանագիտական աշխատանքներուն մէջ առաւելներ ծեռք ձգելու աշխատանքներէն ի՞նչ կը հետապնդեն զուտ հայկական դաշտին մէջ. Նկատի ունինք միշտ Հայաստան-սփիւռք յարաբերութիւնները:

Մ. Մ.- Ակնբախ է, որ քաղաքական-դիւանագիտական այս գործընթացը պիտի ձգձգուի հակառակ հայկական կողմի գայն «ընդունելի» ժամանակահատուածի մէջ աւարտելու կրկնուող պայմանին: Իմ հայեցողութեամբս, թրքական կողմը ներկայ հանգրուանին կը ձգտի հայութեան պառակտման, որմէ ետք իրեն համար աւելի նպաստաւոր պայմաններ կը ստեղծուին, քան այսօր, մանաւանդ ինչ կը վերաբերի Արցախի հարցի կարգաւորման. այդ խնդիրով Թուրքիա ունի ներքին հարցեր, ինչպէս նաեւ կ'ենթարկուի Ազրպէյճանի սուր քննադատութիւններուն: Հասկնալի է, որ հայկական կողմը պէտք է մնայ ամուր: Անշուշտ հայութիւնը ունի նաեւ լուծելիք ներքին հարցեր, սկսելով երկրի տնտեսութենէն, անցնելով ընկերային հարցերէն եւ մինչեւ անվտանգութեան խնդիրները: Առանց որեւէ գլուխի կարեւորութիւնը նսեմացնելու առաջնահերթութիւնները յայտնի են: Հետեւաբար այդ առաջնահերթութիւններուն շուրջ հայկական կամքի համախմբումը հրամայական է, որպէսզի հաւանական անհամաձայնութիւնները ուրիշներու կողմէ չշահագործուին: Անհամաձայնութիւնները, անշուշտ, այսօր կան, սակայն անոնց հրապարակային դրսեւորումը հաւաքականութիւնը չէ հասցուցած վտանգաւոր հանգրուանի: Հայութեան գործունէութիւնը սահմանող գաղափարները պէտք է ըլլան կեդրոնածիգ ապահովելու համար հայկական պետականութեան առողջ շարունակականութիւնն ու անոր հզօրացումը: Այս նպատակին համար, ի շարս այլոց, անհրաժեշտ է նաեւ սփիւռքահայ կառոյցներու հզօրացումը: Պէտք է իրենց առաջին արտայայտութենէն իսկ ջնջել այն բոլոր ձայները, որոնք կը ձգտին սեպ խրել հայութեան երկու հիմնական հատուածներուն միջեւ: Այդ ձայները բազմազան են. թրքական, առհասարակ օտար, բայց նաեւ հայկական ձայներ, որոնք գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար կը նպաստեն ժխտական մթնոլորտի ստեղծումին:

«Ա».- Այսօր սփիւռքեան զանազան շրջանակներուն մէջ կը խօսուի արեւմտահայոց քոնկրես կամ նման լիազօրուած մարմին յառաջացնելու անհրաժեշտութեան մասին: Կայ միտում, որ Հայաստանի Հանրապետութենէն անկախ սփիւռքին մնացած է պարտականութիւնը հայկական իրաւունքներու վերատիրացման աշխատանքը շարունակելու: Թերեւս զարմանալի պէտք չէ թուի, որ նման մտածողութիւն կը զարգանայ նաեւ հայաստանեան կարգ մը շրջանակներուն մօտ:

Մ. Մ.- Կը կարծեմ, որ այս հարցումին արդէն պատասխանած եմ: Համահայկական խնդիրները կը լուծուին միայն ու միայն համահայկական համախոհութեամբ ու ներդրումով: Այլապէս հակասութիւնները կը դառնան անխուսափելի ներհայկական պառակտումը իրենց կարգին դարձնելով նոյնքան անխուսափելի: Անդրադառնանք, օրինակի համար, որ սխալ է մտածել, թէ Ցեղասպանութեան հարցը միայն սփիւռքահայութեան հարցն է: Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման մթնոլորտի բիւրեղացումը սկսաւ 1965-ին թէ սփիւռքի, թէ Հայաստանի մէջ. միաժամանակ: Հայաստանի բնակչութեան մեկ կարեւոր հատուածը Ցեղասպանութեան մնացորդացէն սերած է: Սխալ է շատ դիւրաւ ու կամովին իյնալ ուրիշներու լարած ծուղակներուն մէջ:

«Ա».- Պահը զգօնութեան, սթափ մնալու հարկադրանքը կը յուշէ: Յատկապէս հայկական կողմին մէջ երեւցող ճեղքերը շաղախելու եւ պառակտուածութեան որեւէ նախադրեալ չէզոքացնելու: Ի՞նչ պէտք է ընել, ինչպէ՞ս պէտք է ընել:

Մ. Մ.- Պէտք է ըլլալ վճռական. բայց միաժամանակ լայնախոհ, հանդուրժող, զուսպ, համոզիչ: Առայժմ պատճառ չունինք եզրակացնելու, որ այս գործելաձեւը ձախողած է:

«ԵԹԷ ԱԶՐՊԷՅՃԱՆՆ ՈՒ ԹՈՒՐՔԻԱՆ ԿԱԶԻ ԳԻՆԻՆ ՀԱՐՑՈՎ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՉԳՈՅԱՑՆԵՆ, ԿԱԶԸ ԵՒՐՈՊԱ ՊԻՏԻ ՀԱՄՆԻ ՇՐՋԱՆՑԵԼՈՎ ԹՈՒՐՔԻԱՆ»

Կ'ԸՍԷ ՌԻՉԸՐԴ ՄՈՐՆԻՆԿՍԹԱՐ

Ուժանիւթի հարցերով Միացեալ Նահանգներու յատուկ ներկայացուցիչ Ռիչըրտ Մորնինկսթար յայտնած է, որ անցեալ շաբաթ Ուաշինկթընի մէջ ստեղծուած է յանձնախումբ մը, որ պիտի զբաղի Ռուսիոյ եւ Եւրոպական Միութեան միջեւ ուժանիւթի քաղաքականութեամբ եւ ճգնաժամային իրավիճակներու լուծումով:

Վերոնշեալ յանձնախումբը պէտք է որոշէ, թէ Ռուսիոյ հետ ո՞ր գործարքները օրինական կը նկատուին: Այսինքն կ'ակնարկուի Ռուսիա-Եւրոպական Միութիւն ուժանիւթի հարցերով երկխօսութեան գործընթացին մէջ Ուաշինկթընի լիարժէք մասնակցութեան հարցին:

Ինչ կը վերաբերի «Նապուքօ»ի, ապա Ռիչըրտ Մորնինկսթար ըսած է, թէ այդ նախագիծը կենսական նշանակութիւն ունի Եւրոպայի ուժանիւթի անվտանգութեան եւ աղբիւրներու բազմազանութեան առումով:

Ըստ Մորնինկսթարի, այստեղ շատ կարեւոր է, որ Թուրքիան ու Ազրպէյճանը կարենան համաձայնութեան գալ կազի գինին ու մատակարարումներուն վերաբերեալ: «Եթէ Ազրպէյճանն ու Թուրքիան չկարենան համաձայնիլ, ուժանիւթի ընկերութիւնները եւ մասնակից երկիրները պիտի սկսին այլ ուղիներ փնտռել: Այդ այլընտրանքը կրնայ Սեւ ծովի յատակով անցնող «Սպիտակ հոսք»ը ըլլալ: Պէտք է աշխատիլ բոլոր այլընտրանքներուն ուղղութեամբ եւ մենք պիտի աշխատինք: Սակայն առաջնահերթ քայլերը պէտք է ուղղուին Ազրպէյճանի եւ Թուրքիոյ միջեւ հասկացողութիւն գտնելուն: Ատոր շնորհիւ Թուրքիան կը վերածուի շատ ուժեղ տարանցիկ երկրի», ընդգծած է ան եւ աւելցուցած, որ «Նապուքօ»ի համար կազի այլ մատակարարները կրնան ըլլալ Իրաքն ու Թուրքմենիստանը:

Նալբանդեան ըսաւ, որ Հայաստանի պարտուողականութեան մասին կարելի չէ խօսիլ, քանի որ Հայաստան Թուրքիոյ հետ կը խօսի հաւասարէ-հաւասար սկզբունքով:

Ինչ կը վերաբերի «խելամիտ ժամկէտ»ին, ըստ Նալբանդեանի, այդ ժամկէտը որեւէ տեղ հաստատուած չէ, բայց բոլոր պետութիւնները խրատած են «խելամիտ ժամկէտներու մէջ» արծանագրութիւնները վաւերացնել:

Հ. Կարապետեան ստիպուած եղաւ երկրորդ անգամ ըլլալով կրկնելու հարցումը, թէ արդեօք խելամիտ ժամկէտը կրնա՞յ զուգադիպիլ, օրինակ, ապրիլ 24-ին, սակայն հարցումը անպատասխան մնաց:

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆ ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆ ԿԸ ՁԳԷ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

Նախանցեալ օր Ազգային ժողովին նիստին ընթացքին խօսելով այս մասին Հրայր Կարապետեան Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեանին հարցուց, թէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը ի՞նչ կը պատրաստուի ընել եւ որքա՞ն պիտի տեւէ «խելամիտ ժամկէտ» կոչուածը: Այն քաղաքական գործիչները, որոնք իրենք զիրենք «արմատական ընդդիմութեան» ղեկավարներ կը նկատեն, ըստ Հրայր Կարապետեանի, վրէժխնդրական ուժերու առաջնորդներն են, որոնք այսօր հիմքեր կը պատրաստեն վաղը Արցախի պահանջատիրութեան հարցին մէջ զիջումներու համար: «Ես ասիկա վտանգաւոր դիրքորոշում կը նկատեմ եւ կ'ուզեմ լսել կառավարութեան դիրքորոշումը», նշեց ան: Պատասխանելով հարցումին Էդուարդ Նալբանդեան անգամ մը եւս նշեց, թէ Մինսքի խմբակի չորրորդ համանախագահը դառնալու Թուրքիոյ ձգտումները անիրականանալի են, եւ որ Ղարաբաղի հիմնախնդիրը հայ-թրքական յարաբերութիւններուն չէ կապուած

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲՆԱԿՉՈՒԹԵԱՆ ԳԵՐԱԿՇԻՌ ՄԱՍԸ ԴԷՄ Է ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Թրքական Պողազիճի համալսարանի եւրոպական աշխատանքներու կեդրոնին եւ Մատրիտի համալսարանին կողմէ եւրոպական հինգ երկիրներու մէջ կատարուած հարցախոյզը հետաքրքրական արդիւնքներ տուած է: Հարցախոյզը կատարուած է Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Բրիտանիոյ, Սպանիոյ եւ Լեհաստանի մէջ:

Թրքական «Սի. էն. էն. Թիւրք» պատկերասփիւռի կայանի կայքէջը կը հաղորդէ, որ վերոնշեալ երկիրներուն մէջ հարցախոյզին մասնակիցներուն 60 առ հարիւրը Թուրքիոյ Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան համար կարեւոր նկատած է ժողովրդավարութիւնը: Մասնակիցներուն 20 առ հարիւրը կը վախնայ թուրք գաղթականներէն:

«Թուրքիան ի՞նչ խորհրդանիշով կը ճանչնաք» հարցումին մասնակիցներուն 91 առ հարիւրը պատասխանած է Պոլիսով, 70 առ հարիւրը Կալաթասարայով: Աթաթիւրքին անունը նշած են մասնակիցներուն 40 առ հարիւրը, ինչ որ նուազ է Անթալիան նշողներուն համեմատութենէն: Նապելեան մրցանակ ստացած թուրք գրող Օրհան Փամուքի անունը նշած են մասնակիցներուն 11.5 առ հարիւրը, իսկ աւելի քիչ թիւով եւրոպացիք նշած են «Եուրովիժըն» մրցումին մասնակցած թուրք երգչուհի Հատիսէն եւ Թուրքիոյ ֆութպոլի ազգային խումբի նախկին մարզիչ Ֆաթիհ Թերիմը:

«Եթէ Թուրքիոյ Եւրոպական Միութեան անդամակցութեան հարցը դրուէր հանրաքուէի, ինչպէ՞ս կը քուէարկէիք» հարցումին հարցախոյզին մասնակիցներուն 52 առ հարիւրը պատասխանած է ոչ:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

●«ՀԻՒՐԻՅԷԹ» օրաթերթը կը հաղորդէ, որ թրքական բանակի սպայակոյտը էրկենեքոնի հարցով դատախազներուն ուղարկուած երրորդ նամակին շուրջ հաղորդագրութիւն մը հրապարակած է յայտնելով, որ «սպայակոյտի իրաւաբանական խորհրդատուի գրասենեակին վերագրուած փաստաթուղթը կեղծ է: Անիկա մեր արխիւներուն մէջ գոյութիւն չունի: Նամակին *թայմինգը* զարմանալի է»:

●«ՍԱՊԱՀ» օրաթերթը կը հաղորդէ, որ Թուրքիոյ առողջապահութեան նախարար Ռեճեփ Աքտաղ յայտնած է, որ իր 24-ամեայ տղան եւ 4 տարեկան աղջնակը խոզի կրիփէ վարակուած են: «Առիթը չունեցայ աղջիկս պատուաստելու», ըսած է ան եւ աւելցուցած: «Տղուս վիճակը ծանր էր»: Աքտաղ նաեւ շեշտած է, որ խոզի կրիփէ վարակուած անձերուն 60 առ հարիւրը առողջ մարդիկ են:

HIFOOD
Tel. 04-540973
ՕՐՈՒԱՆ ՃԱՇԸ
ՈՒՐԲԱԹ
Սմբուկով
եւ տերեւով լիցք՝
ձէթով + աղցան
+ անուշեղէն
Սակ՝ 10,000 լ.ո.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Ոսկերչատուն մը կարիք ունի կապոյտ մոմի վրայ աշխատող պաշտօնեայի մը: Հեռ. 01-327935:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

●Ոսկերչատուն մը կարիքը ունի «*մայքրոսքոփ*»ի վարպետ ադամանդաշարի մը: Դիմել՝ հեռ. 01-266514:

BOGHOS OPTIC
Autoroute Jdeideh
Tel.: 01-870016 03-194688

ՀԱՅ-ԹՐՔԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

Խորհրդարան մտած է հարցը, ոչ ալ մեր կողմէն Սահմանադրական դատարան ներկայացուած է, կը նշանակէ, որ առնուազն քանի մը ամիս լուրջ տեղաշարժ չենք ունեցած արծանագրութիւններու վաւերացման գծով», յայտարարեց Կիրո Մանոյեան:

Ըստ անոր Թուրքիոյ համար կարեւորը ոչ թէ արդիւնքն է, այլ գործընթացը, որով ան կը յաջողի աշխարհին ցոյց տալ, թէ Հայաստանի հետ յարաբերութիւնները կարգաւորելու գործընթաց կայ, եւ այդպիսով կանխել Ցեղասպանութեան ճանաչման խնդիրի միջազգայնացումը:

Կ. Մանոյեան յոյս չունի, որ հայ-ազրպէյճանական յարաբերութիւնները կը բարելաւուին: Ըստ անոր, երկու երկիրներու նախագահներու 22 նոյեմբերին նախատեսուող հանդիպումը ապարդիւն պիտի ըլլայ, մանաւանդ երբ վերջերս Ալիեւ կրկին յայտարարեց, թէ «պէտք է պատրաստ ըլլալ զէնքի ուժով տարածքները ազատագրելու»: «Այս մօտեցումը ցուցաբերող մարդը ինչպէ՞ս կրնայ 10, 20 օր կամ մէկ ամիս ետք ուրիշ բան ըսել իր հանրութեան», նշեց ան: Մանոյեան շեշտեց, որ մեզի համար Ղարաբաղի կարգավիճակը հիմնական խնդիրն է, իսկ Ազրպէյճանի համար վերջինը: Եւ այս հակասական կեցուածքները ցոյց կու տան, որ առնուազն յառաջիկայ ամիսներուն Ղարաբաղի հարցին մէջ տեղաշարժ պիտի չարձանագրուի:

Միւս կողմէ, Թուրքիա միշտ կը յայտարարէ, որ սահմանները պիտի չբանայ, որովհետեւ տակաւին Հայաստան դուրս չէ եկած «գրաւեալ տարածքներէն»: Հայաստան գիջումներու պիտի չդիմէ, իսկ Թուրքիա պիտի չվաւերացնէ արծանագրութիւնները, քանի տակաւին գիջում չէ կատարուած: Ասիկա կը նշանակէ, որ հայ-թրքական յարաբերութիւնները փակուղի մտած են, գոնէ ժամանակաւորապէս:

Ըստ Կ. Մանոյեանի, Թուրքիա խորամանկ քայլի պիտի դիմէ 2010 փետրուար- մարտ ամիսներուն խորհրդարանի արտաքին յարաբերութիւններու յանձնախումբի օրակարգին մէջ մտցնելով արծանագրութիւնները:

Բայց թէեւ արծանագրութիւնը 45 օրուան ընթացքին պէտք է վաւերացուի, սակայն այդ քայլը պիտի չառնուի: Մանաւանդ որ այդ յանձնախումբին մէջ կան 20 տարուան հնութիւն ունեցող 160-է աւելի փաստաթուղթեր, որոնք մինչեւ այսօր չեն վաւերացուած Հայ-թրքական արծանագրութիւնները կը միանան նաեւ անոնց, եւ ատիկա պիտի օգնէ Օպամային խուսափելու ցեղասպանութիւն բառը արտասանելէ նաեւ ոճիրի 95-ամեակին առիթով:

Կիրո Մանոյեան վստահեցուց, որ Դաշնակցութեան մօտեցումները նոյնը կը մնան: «Այս պայմաններուն մէջ, երբ մէկ կողմէ արծանագրութիւնները ստորագրող երկու կողմերը 180 աստիճան հակառակ մեկնաբանութիւն կու տան արծանագրութիւններուն, երբ կողմերը տակաւին չեն սկսած վաւերացման գործընթացին, Հայաստան պէտք է վայրկեան մը առաջ յայտարարէ, թէ ինք արծանագրութիւնները պիտի չվաւերացնէ»:

Հայ-թրքական յարաբերութիւններու այս ծեւաչափը ձախողեցնելու համար Դաշնակցութիւնը պատրաստ է երթալու մինչեւ վերջ դիմելով մինչեւ իսկ իշխանափոխութեան: Իսկ առայժմ ՀՅԴ կը կազմակերպէ ստորագրահաւաք, որուն մասնակցելով քաղաքացիները կը դիմեն իրենց պատգամաւորին պահանջելով չվաւերացնել հայավնաս արծանագրութիւնները:

Խօսելով Հայ ազգային քոնկրեսի առաջնորդ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի 11 նոյեմբերի ելոյթին մասին, Կիրո Մանոյեան զայն նկատեց հակասութիւններով լեցուն ելոյթ մը աւելցնելով, որ հակասական են նաեւ Հայ ազգային քոնկրեսի բաներերներուն կողմէ իրենց առաջնորդին ելոյթին մեկնաբանութիւնները: Կ. Մանոյեան «արմատական ընդդիմութեան» առաջնորդին ելոյթէն կ'եզրակացնէ, որ Լեւոն Տէր Պետրոսեան կը պահանջէ իշխանութիւններու հրաժարականը. միւս կողմէ գործարք կ'առաջարկէ նպատակ ունենալով աջակցութիւն ստանալ իշխանութիւններուն կողմէ եւ գոյատեւել մինչեւ ընտրութիւնները:

«ԱԶՐՊԷՅՃԱՆ ՊԷՏՔ Է ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՏԱՅ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

քաղաքականութիւն, դիմած է ուժի ապօրինի կիրարկման միջազգային յայտնի ահաբեկիչներու եւ վարձկաններու ներգրաւումով 1991-1994 թուականներուն լայնածաւալ պատերազմ մղած է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան դէմ», ըսաւ Ա. Ռուստամեան նկատել տալով, որ այդ մասին բազմաթիւ, նաեւ ոչ հայկական աղբիւրներ վկայած են: Մասնաւորաբար, Սումկայիթի մէջ տեղի ունեցած ոճրագործութիւնը դէպքերէն անմիջապէս ետք փաստուած է:

Սակայն, ըստ Ռուստամեանի, պատմութիւնը նենգափոխելու պետական մարտավարութեամբ Ազրպէյճան, օգտուելով յատկապէս միջազգային խորհրդարանական կազմակերպութիւններուն մէջ շատերու անտեղեակութենէն եւ հարցին էութեան ծանօթ չըլլալու հանգամանքէն, կը ձգտի իրարու հետ շաղկապած բաղադրիչներու ծրարէն առաջնահերթ լուծման համար առանձնացնել տարածքներու եւ գաղթականներու հարցերը եւ ձեռք բերել այդ խնդիրներուն վերաբերեալ պահանջատիրող կարգավիճակ:

Ռուստամեան առաջնահերթ նկատեց միջազգային ատեաններուն մէջ կատարուածի իրական պատկերի վերականգնումը մատնանշելով Ազրպէյճանի պատասխանատուութիւնը տագնապի սրումին, անոր հետեւանքներուն եւ անոյծ մնալուն վերաբերեալ, հակազդել անոր կողմէ գործադրուող քաղաքականութեան աշխուժօրէն այդ գործին մէջ ներգրաւելով խորհրդարանական դիւանագիտութիւնը:

Յայտարարութեան նախագիծը յառաջիկային պիտի քննարկուի արտաքին յարաբերութիւններու մնայուն յանձնախումբի նիստին եւ դրական եզրակացութիւն ստանալէ ետք Ազգային ժողովի օրակարգին վրայ պիտի դրուի: Եթէ խորհրդարանը այսպիսի յայտարարութիւն ընդունի, ապա Հայաստան Ազգային ժողովի մակարդակով պիտի յայտարարէ, որ տագնապի կողմ հանդիսացող Լեռնային Ղարաբաղը իբրեւ բանակցային իրաւահաւասար կողմ չճանչնալու Ազրպէյճանի մարտավարութիւնը կը ձախողեցնէ արդիւնաւէտ եւ ամբողջական բանակցութիւններու կայացման կարելիութիւնը եւ ըստ էութեան, իբրեւ նպատակ ունի խուսափիլ տագնապի բուն առարկան հանդիսացող Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի եւ անվտանգութեան հետ կապուած հարցերու առաջնահերթ լուծումէն:

Մինչդեռ ղարաբաղեան տագնապի լուծման գինուորական միջոցի բացառման եւ տագնապի խաղաղ լուծման գործընթացի անշրջելիութեան ու արդիւնաւէտութեան ապահովման միջոցը եղած է եւ կը մնայ բանակցութիւններուն մէջ ժողովուրդներու իրաւահաւասարութեան եւ ինքնորոշման իրաւունքի սկզբունքի անվերապահ եւ առանց սահմանափակումներու կիրարկումը:

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՄԸ
Ձեզ կը հրաւիրէ
«ԳՈՅԱՏԵՒՄԱՆ ՈՒԼԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ - ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԳԱՂԹԸ 20-ՐԴ ԴԱՐՈՒ ՍԿԻԶԲԻՆ»
դասախօսութեան
Կը ներկայացնէ՝
ԴՈԿՏ. ՆԱԺՈՒԱ ՆԱՍԸՐ
(Լիբանանեան համալսարան Անգլերէն բաժանմունք)
Տեղի կ'ունենայ չորեքշաբթի, 25 նոյեմբեր 2009-ի երեկոյեան ժամը 7:00-ին, Հայկազեան համալսարանի հանդիսասրահին մէջ, Քանթարի, Պէյրութ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ ՇԱՀՈՂ ԹԻՒԵՐՆ ԵՆ

19-11-2009

9	5,000 լ.ո.
14	10,000 լ.ո.
254	20,000 լ.ո.
3657	40,000 լ.ո.
9190	40,000 լ.ո.
1746	100,000 լ.ո.
3938	100,000 լ.ո.
5617	200,000 լ.ո.
2925	300,000 լ.ո.
42175	1,000,000 լ.ո.
22380	1,000,000 լ.ո.
06468	1,000,000 լ.ո.
45826	2,000,000 լ.ո.
19867	2,000,000 լ.ո.
41182	4,000,000 լ.ո.
26387	4,000,000 լ.ո.
28481	8,000,000 լ.ո.
26200-A	120,000,000 լ.ո.
26200-B	12,000,000 լ.ո.
27336-A	60,000,000 լ.ո.
27336-B	6,000,000 լ.ո.

